

**UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT**

Program de studii universitare de licență: Drept

**Forma de învățământ: învățământ cu frecvență (IF), învățământ cu frecvență redusă (IFR),
învățământ la distanță (ID), învățământ cu frecvență(IF)**

Suport de curs pentru disciplina:

DREPT COMERCIAL 2

Titular de disciplină:

Conf.univ.dr. Sorana Popa

București
2026

CUPRINS

CAPITOLUL 1. Reguli cu privire la formarea și executarea obligațiilor.....	8
1.1. Introducere.....	8
1.2. Competențe.....	8
1.3. Conținutul unității de învățare	8
1.4. Rezumat.....	12
1.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	12
1.6. Temă de control	
CAPITOLUL 2. Contractul de vânzare.....	14
2.1. Introducere.....	14
2.2. Competențe.....	14
2.3. Conținutul unității de învățare	14
2.4. Rezumat.....	23
2.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	24
CAPITOLUL 3. Contractul de mandat și contractul de comision.....	24
3.1. Introducere.....	24
3.2. Competențe.....	24
3.3. Conținutul unității de învățare	25
3.4. Rezumat.....	29
3.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	29
CAPITOLUL 4. Contractul de consignație.....	29
4.1. Introducere.....	29
4.2. Competențe.....	29
4.3. Conținutul unității de învățare	29
4.4. Rezumat.....	30
4.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	31
CAPITOLUL 5. Contractul de expediție.....	32
5.1. Introducere.....	32
5.2. Competențe.....	32
5.3. Conținutul unității de învățare	32
5.4. Rezumat.....	34
5.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	34
CAPITOLUL 6. Contractul de agenție.....	35
6.1. Introducere.....	35
6.2. Competențe.....	35
6.3. Conținutul unității de învățare	35
6.4. Rezumat.....	38
6.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	39
CAPITOLUL 7. Contractul de intermediere.....	40
7.1. Introducere.....	40
7.2. Competențe.....	40
7.3. Conținutul unității de învățare	40
7.4. Rezumat.....	43
7.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	43
7.6. Temă de control.....	43

CAPITOLUL 8. Contractul de furnizare.....	44
8.1. Introducere.....	44
8.2. Competențe.....	44
8.3. Conținutul unității de învățare	45
8.4. Rezumat.....	46
8.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	46
CAPITOLUL 9. Contractul de societate.....	47
9.1. Introducere.....	47
9.2. Competențe.....	47
9.3. Conținutul unității de învățare	47
9.4. Rezumat.....	48
9.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	48
CAPITOLUL 10. Contractul de cont curent.....	49
10.1. Introducere.....	49
10.2. Competențe.....	49
10.3. Conținutul unității de învățare	49
10.4. Rezumat.....	50
10.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	51
CAPITOLUL 11. Contractul de report.....	52
11.1. Introducere.....	52
11.2. Competențe.....	52
11.3. Conținutul unității de învățare	52
11.4. Rezumat.....	53
11.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	53
CAPITOLUL 12. Contractul de leasing.....	55
12.1. Introducere.....	55
12.2. Competențe.....	55
12.3. Conținutul unității de învățare	55
12.4. Rezumat.....	61
12.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	62
CAPITOLUL 13. Titlurile de valoare.....	63
13.1. Introducere.....	63
13.2. Competențe.....	63
13.3. Conținutul unității de învățare	63
13.4. Rezumat.....	70
13.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	70
13.6. Temă de control	
CAPITOLUL 14. Proceduri de prevenire a insolvenței și de insolvență.....	73
14.1. Introducere.....	73
14.2. Competențe.....	73
14.3. Conținutul unității de învățare	73
14.4. Rezumat.....	89
14.5. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	90
14.6. Temă de control	92

Introducere

Cursul este destinat, în principal, studenților Facultății de Drept din cadrul Universității Ecologice din București – învățământ cu frecvență redusă/la distanță (IFR/ID), dar poate constitui un util material de studiu și pentru studenții la învățământ cu frecvență (IF).

a. Date privind titularul de disciplină

Nume și prenume:	POPA SORANA
E-mail:	sorana.popa@uebeducation.onmicrosoft.com

b. Date despre disciplină

Anul de studiu:	III
Semestrul:	1

c. Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	Dreptul comercial reglementează raporturile patrimoniale, de drept privat, la care participa persoanele fizice sau juridice, ca profesioniști, în legătura cu exploatarea unei întreprinderi. Deși, potrivit prevederilor noului Cod civil, s-a renunțat la dualitatea drept civil-drept comercial, autonomia dreptului comercial poate fi susținută în continuare, datorită existenței unui mare număr de reglementări specifice care stabilesc regimul juridic al comercianților (Legea nr. 31/1990, O.U.G. nr. 44/2008, Legea nr. 85/2014 s.a.), precum și al contractelor speciale. Explicarea termenilor din dreptul comercial se face gradual, în funcție de tematica abordată. Am apelat în acest scop inclusiv la exemple din practica judiciară și la definiții ori explicații ale doctrinei de specialitate. Analiza comparativă a unor instituții comune diverselor ramuri de drept va ajuta să aveți o perspectivă mai amplă asupra temelor abordate și va determina reactualizarea cunoștințelor dobândite în anii anteriori de studiu.
-----------------------------------	--

	Cursul este astfel structurat în scopul de a fi util atât dumneavoastră ca studenți, cât și dumneavoastră ca viitori absolvenți, indiferent dacă veți lucra strict în domeniul dreptului comercial sau dacă veți aborda domenii adiacente.
Obiectivele specifice	• Explicarea noțiunilor de: comerț, activitate comercială, activități de producție, comerț și prestări servicii, profesioniști-comercianți, societăți, contracte, titluri de valoare, insolvența, faliment, bancrută frauduloasă. • Introducerea în domeniul activităților desfășurate de către comercianții persoane fizice și persoane juridice, societăți, în special, în domeniul regulilor specifice de formare și executare a obligațiilor în raporturile juridice la care participă profesioniștii-comercianți, al titlurilor de valoare (cambie, bilet la ordin, cec) și în domeniul procedurii insolvenței. • Dezvoltarea abilităților de lucru pe Internet în funcție de specificul dreptului comercial, prin completarea cunoștințelor teoretice cu rezolvarea testelor de autoevaluare, stimularea activităților de căutare pe Internet a legislației comerciale, precum și a unor soluții ale jurisprudenței.

d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului

Competențe profesionale	• Cunoașterea conceptelor și a teoriilor aplicabile în materia dreptului comercial • Utilizarea limbajului juridic și a instrumentelor de logică juridică în scopul elaborării unor argumentări specifice dreptului comercial, în scris, dar și oral, cu prilejul unor dezbateri pe o anumită temă • Identificarea și interpretarea normelor juridice cu relevanță în materia dreptului comercial din legislația națională, europeană și internațională prin utilizarea unor metode comparative • Identificarea, interpretarea și aplicarea surselor de informare din domeniul dreptului (legislație, doctrină, jurisprudență) pentru soluționarea unor situații de speță • Folosirea metodei comparative în vederea determinării raportului dintre dreptul intern și dreptul european al contractelor • Realizarea unor proiecte sau studii cu privire la problemele de drept comercial întâlnite în diverse situații de fapt • Elaborarea actelor necesare înființării societăților
Competențe transversale	• Îndeplinirea obiectivelor profesionale, inclusiv prin abordarea unor teme de cercetare propuse • Însușirea și aplicarea tehnicii lucrului în echipă, inclusiv prin participarea la procesele simulate organizate de către facultate • Participarea la proiecte științifice și utilizarea resurselor de comunicare și de informare inclusiv într-o limbă de circulație internațională

e. Resurse și mijloace de lucru

Pentru o pregătire temeinică, vă sugerăm să efectuați toate testele de evaluare, astfel încât rezultatul pregătirii dumneavoastră să fie cât mai obiectiv. De asemenea, vă sugerăm să vă alcătuiți

propiile dumneavoastră planuri și scheme, acestea ajutându-vă la o mai bună sistematizare a cunoștințelor dobândite.

Fiecare curs debutează cu prezentarea obiectivelor pe care trebuie să le atingeți – din punctul de vedere al nivelului de cunoștințe – prin studierea temei respective. Vă recomandăm să le citiți cu atenție și apoi, la sfârșitul cursului, să le revedeți pentru a verifica dacă le-ați atins în întregime.

Testele de evaluare prezente la sfârșitul fiecărui curs vă vor ajuta să verificați modalitatea specifică de învățare și să vă îmbunătățiți cunoștințele. Timpul recomandat rezolvării testelor este de 30 de minute. Rezolvați testele numai după studierea în întregime a unui curs și nu vă uitați la răspunsuri decât după rezolvarea testului și numai dacă nu reușiți să găsiți răspunsul prin recitirea cursului.

La fiecare curs există indicată o bibliografie selectivă pe care vă sfătuim să o parcurgeți.

f. Structura cursului

Cursul de Drept comercial 2 este alcătuit din **14 de unități de învățare**:

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1. Reguli cu privire la formarea și executarea obligațiilor

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2. Contractul de vânzare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3. Contractul de mandat și contractul de comision

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4. Contractul de consignație

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5. Contractul de expediție

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6. Contractul de agenție

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7. Contractul de intermediere

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 8. Contractul de furnizare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 9. Contractul de societate

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 10. Contractul de cont curent

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 11. Contractul de report

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 12. Contractul de leasing

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 13. Titlurile de valoare

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 14. Proceduri de prevenire a insolvenței și de insolvență

La sfârșitul fiecărui capitol beneficiați de modele de teste de autoevaluare care vă vor ajuta să stabiliți singuri ritmul de învățare și necesitățile proprii de repetare a unor teme. Totodată, sunt formulate **4 teme de control**, în vederea evaluării pe parcurs, astfel:

Tema 1 – Unitatea de învățare 1: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați particularitățile ale regimului juridic al obligațiilor comerciale”

Tema 2 - Unitatea de învățare 7: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați intermedierea în afaceri”

Tema 3 – Unitatea de învățare 13: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați titlurile de valoare”

Tema 4 - Unitatea de învățare 14: „Formulați cererea introductivă în cadrul procedurii falimentului în numele unui creditor.”

Temele de control se prezintă de către fiecare student, iar rezultatele acestei evaluări se comunică de către cadrul didactic în mod direct și nemijlocit studenților.

Cursul de drept comercial poate fi studiat atât în întregime, potrivit ordinii prestabilite a unităților de învățare, dar se poate și fragmenta în funcție de interesul propriu mai accentuat pentru anumite teme. În vederea susținerii examenelor din semestrele 1 și 2 este obligatorie parcurgerea tuturor celor 14 de unități și efectuarea temelor de control.

g. Cerințe preliminare

Pentru o mai bună înțelegere a materiei, este necesară coroborarea cunoștințelor dobândite în cadrul acestei discipline cu cele acumulate la Drept civil. Teoria generală, Drept civil. Persoanele și la Drept civil. Obligații, având în vedere că disciplina se studiază în anul III, semestrele 1 și 2.

h. Durata medie de studiu individual

Durata medie de învățare estimăm a fi de aproximativ 28 de ore pentru fiecare semestru.

În vederea susținerii examenului semestrial considerăm necesar, de regulă, un studiu de o săptămână.

Studierea fiecărui capitol necesită un efort de cca. 2 ore, astfel încât cunoștințele specifice acestui domeniu să se fixeze temeinic.

i. Evaluarea

La finalizarea studierii celor 14 unități de învățare aferente fiecărui semestru, în vederea susținerii examenului, este obligatorie realizarea celor 2 teme de control semestriale.

Înainte de fiecare examen este indicat să parcurgeți din nou toată materia, cu atenție, durata estimată pentru această activitate fiind de aproximativ o săptămână.

Forma de evaluare (E-examen, C-colocviu/test final, LP-lucrări de control)		E
	- evaluarea finală	50
Stabilirea notei finale (procentaje)	- activități aplicative /laborator/lucrări practice/proiect etc.	-
	- teste pe parcursul semestrului	40
	- teme de control	10

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1. Reguli cu privire la formarea și executarea obligațiilor

1.1. Introducere

Unitatea de învățare prezintă izvoarele obligațiilor comerciale, încheierea contractelor comerciale, regulile cuprinse în Codul civil și specificul obligațiilor comerciale.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

1.2. Conținut

1. Izvoarele obligațiilor comerciale:

a) Faptul juridic – izvor de obligații în dreptul comercial. Așa cum s-a aratat, în doctrina dreptului comercial, faptul juridic (licit sau ilicit) poate fi generator de obligații comerciale.

Faptele juridice au fost definite, în sens larg, ca fiind atât „acțiunile omenesti – savârsite cu sau fără intenție de a se produce efecte juridice – cât și evenimentele, faptele naturale.”

Faptele juridice licite, care pot constitui izvoare ale obligațiilor comerciale, sunt cele desprinse din dreptul civil, ramura care reprezintă dreptul comun și în materia obligațiilor comerciale, precum gestiunea de afaceri, plata lucrului nedatorat și îmbogățirea fără just temei.

Potrivit art. 1165 NCC: „Obligațiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justa cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum și din orice alt act sau fapt de care legea leagă nașterea unei obligații.”

Potrivit art. 1357 alin. 1 NCC: „Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, savârșită cu vinovație, este obligat să îl repare.”

b) Actul juridic unilateral – izvor al obligațiilor comerciale

Actul juridic unilateral a fost definit în doctrină ca fiind o manifestare de voință provenind de la o singură parte, făcută cu intenția de a produce efecte juridice, respectiv de a naște, modifica ori de a stinge un raport juridic. Așa cum s-a observat, „ceea ce este caracteristic pentru actul unilateral de voință ca izvor de obligații este faptul că simpla și unica voință de a se angaja din punct de vedere juridic, manifestată de către o persoană, este suficientă pentru a da naștere unei obligații a acesteia, fără a fi necesară o acceptare din partea creditorului (...) de îndată ce voința unilaterală generatoare de obligații a fost manifestată, ea devine irevocabilă, nemaiputând deci să fie retractată de către autor.”

Sunt considerate acte juridice unilaterale ce dau naștere unor obligații în sarcina autorului lor: oferta de a contracta, promisiunea publică de recompensă, titlurile de valoare și operațiunile de subscriere a acestora, promisiunea de a stipula un contract unilateral, constituirea unei societăți cu răspundere limitată cu asociat unic, în temeiul Legii nr. 31/1990.

c) Contractul – izvor de obligații comerciale

Contractul a fost definit în art. 1166 C. civ. ca fiind „acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.”

Așadar, contractul este un act juridic bilateral, prin care iau naștere, se modifică sau se sting raporturile juridice dintre părți.

2. Încheierea contractelor

Încheierea contractelor se realizează, așa cum s-a aratat în doctrina, prin realizarea acordului de voință ca urmare a concordanței între oferta de a contracta și acceptarea acestei oferte.

Oferta de a contracta reprezintă, așadar, o manifestare de voință în sensul efectuării de către o persoană a unei propuneri („policitațiune”) de a încheia o anumită operațiune determinată, adresată altei persoane.

Acceptarea ofertei este manifestarea de voință provenită de la destinatarul ofertei în sensul acceptării condițiilor acesteia.

Deoarece atât oferta de a contracta, cât și acceptarea ofertei fac parte din categoria actelor juridice unilaterale, acestea produc efecte juridice proprii, independent de încheierea sau nu a unor contracte. Potrivit art. 1188 NCC: „(1) O propunere constituie oferta de a contracta dacă aceasta conține suficiente elemente pentru formarea contractului și exprimă intenția ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar. (2) Oferta poate proveni de la persoana care are inițiativa încheierii contractului, care îi determină conținutul sau, după împrejurări, care propune ultimul element esențial al contractului. (3) Dispozițiile art. 1.182-1.203 se aplică în mod corespunzător și atunci când împrejurările în care se încheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptării.”

Revocarea ofertei sau a acceptării înainte de formarea acordului de voință în sensul încheierii contractului bilateral, însă după ce una dintre părți a efectuat acte de executare a obligațiilor în temeiul ofertei, da dreptul acesteia din urma de a obține despăgubiri (daune-interese).

Potrivit art. 1186 NCC: „(1) Contractul se încheie în momentul și în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoștință de ea din motive care nu îi sunt imputabile. (2) De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei savârșeste un act sau un fapt concludent, fără a-l înștiința pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părți, al uzanțelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face în acest mod.”

Potrivit art. 1196 NCC: „(1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul sau cu privire la oferta, astfel cum aceasta a fost formulată, și ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozițiile art. 1.186 rămân aplicabile. (2) Tacerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări.”

Potrivit art. 1193 – 1194 NCC: „Art. 1.193. - (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie menținută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze și să expedieze acceptarea. (2) Revocarea ofertei nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca ofertantul să primească acceptarea sau, după caz, înaintea savârșirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1.186 alin. (2), determină încheierea contractului. (3) Ofertantul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei înaintea expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1.194. - (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane prezente rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată. (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanță.”

3. Specificul obligațiilor comerciale

§ 1. Prețul în obligațiile comerciale

Potrivit regulilor dreptului comun, prețul trebuie să fie stabilit în bani, să fie determinat sau determinabil și să fie real (sincer și serios).

În cazul contractelor încheiate între profesioniști, dacă părțile nu au stabilit prețul și nici vreo modalitate de determinare ulterioară a acestuia, se instituie prezumția că s-a avut în vedere *prețul practicat în mod obișnuit* în domeniul respectiv pentru prestații echivalente sau, în lipsa unui asemenea preț, un *preț rezonabil* (art. 1233 C.civ.). Caracterul rezonabil al prețului este o consecință

a aplicării principiului bunei-credințe care trebuie să existe pe toată durata contractului.

Codul civil actual reglementează posibilitatea raportării la un factor de referință în vederea determinării prețului, în funcție de acordul părților. Dacă factorul de referință determinat de către părți nu mai există sau este inaccesibil, poate fi înlocuit cu factorul de referință cel mai apropiat. Suntem de părere că sintagma „factor de referință” are în vedere prețul curent al mărfurilor sau prețul stabilit în funcție de listele burselor sau ale mercurialelor din piețe, așa cum era stipulat în reglementarea anterioară a Codului comercial.

Prețul poate fi stabilit în moneda națională („leu”) sau într-o monedă străină, urmând ca plata să fie făcută în moneda națională. Părțile, plata va putea fi făcută în moneda țării, după cursul ce va avea schimb la vedere în ziua scadenței și la locul plății; iar când în acea localitate n-ar fi un curs de schimb, după cursul pieței celei mai apropiate afara numai dacă contractele poartă clauza „efectiv” sau o altă asemenea.”

Potrivit art. 1.232 NCC: “(1) Atunci când prețul sau orice alt element al contractului urmează să fie determinat de un terț, acesta trebuie să acționeze în mod corect, diligent și echidistant. (2) Dacă terțul nu poate sau nu dorește să acționeze ori aprecierea sa este în mod manifest nerezonabilă, instanța, la cererea părții interesate, va stabili, după caz, prețul sau elementul nedeterminat de către părți.”

Potrivit art. 1.233 NCC: “Dacă un contract încheiat între profesioniști nu stabilește prețul și nici nu indică o modalitate pentru a-l determina, se presupune că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obisnuit în domeniul respectiv pentru aceleași prestații realizate în condiții comparabile sau, în lipsa unui asemenea preț, un preț rezonabil”, iar potrivit art. 1.234 NCC:” Atunci când, potrivit contractului, prețul se determină prin raportare la un factor de referință, iar acest factor nu există, a încetat să mai existe ori nu mai este accesibil, el se înlocuiește, în absența unei convenții contrare, cu factorul de referință cel mai apropiat “.

§ 2. Solidaritatea codebitorilor

Solidaritatea codebitorilor sau solidaritatea pasivă dă dreptul creditorului de a urmări pe oricare dintre debitorii săi pentru a obține executarea întregii obligații, astfel încât plata efectuată de către debitorul urmărit îi eliberează pe toți ceilalți. Întrucât solidaritatea nu se prezumă, în dreptul comun ea trebuie să rezulte din convenția părților sau din prevederile legii speciale. În schimb, în raporturile dintre profesioniști-comercianți, Codul civil instituie prezumția de solidaritate, ca o măsură destinată să ofere creditorilor garanții împotriva insolvenței debitorilor: „Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel” (art. 1446 C.civ.).

În acest fel, creditorul are dreptul de a urmări pe oricare dintre codebitori pentru întreaga datorie, la alegerea sa, acesta neputându-se opune și nici a obține împărțirea debitului (art. 1447 alin. 1 C.civ.). Debitorul care a plătit se va putea îndrepta cu o acțiune de regres împotriva celorlalți codebitori.

§ 3. Regimul juridic aplicabil dobânzilor în obligațiile comerciale

Potrivit art. 1489 alin. 1 C.civ., în obligațiile care au ca obiect o sumă de bani, dobânda este cea convenită de părți sau, în lipsă, cea stabilită de lege.

Cuantumul dobânzii este reglementat prin Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar. În temeiul O.G. nr. 13/2011, părțile sunt libere să stabilească nivelul dobânzii: „Părțile sunt libere să stabilească, în convenții, rata dobânzii atât pentru restituirea unui împrumut al unei sume de bani, cât și pentru întârzierea la plata unei obligații bănești” (art. 1 din ordonanță). În lipsa unei stipulații exprese în contract referitoare la nivelul dobânzii, se va plăti dobânda legală. Întrucât dobânda se datorează de către debitor pentru neexecutarea la termen a obligației de a plăti o sumă de bani, suntem în prezența unei dobânzi penalizatoare, care se stabilește

la nivelul dobânzii de referință a Băncii Naționale a României, publicată în fiecare lună în Monitorul Oficial, plus 4 puncte procentuale. Dobânda de referință a înlocuit taxa de scont față de care se stabilea dobânda comercială și se calculează ca medie ponderată cu volumul tranzacțiilor, între dobânda de la depozitele atrase de Banca Națională a României și vânzările reversibile de titluri de stat efectuate de aceasta în luna anterioară celei pentru care se face anunțul. Nivelul dobânzii de referință variază astfel: în prima zi lucrătoare a anului se stabilește cuantumul pentru dobânda legală convenită pentru semestrul I al anului, iar cursul din prima zi lucrătoare a lunii iulie este cel stabilit pentru dobânda legală pe semestrul II al anului în curs (art. 3 alin. 4 din ordonanța sus-amintită). În raporturile dintre profesioniști și între aceștia și autoritățile contractante, dobânda legală penalizatoare se stabilește la nivelul ratei dobânzii de referință plus 8 puncte procentuale (art. 3 alin. 2¹ din O.G. nr. 13/2011).

În raporturile comerciale este permis anatocismul (dobânda la dobânda sau capitalizarea dobânzilor), în condițiile stabilite de O.G. nr. 13/2011. Astfel, capitalizarea dobânzilor și perceperea unei noi dobânzi este permisă dacă există o condiție specială în acest sens, iar plata anticipată a dobânzilor se poate face pentru cel mult 6 luni.

Potrivit art. 1523 NCC: „1) Debitorul se afla de drept în întârziere atunci când s-a stipulat ca simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect. (2) De asemenea, debitorul se afla de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum și atunci când:

- a) obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deși exista urgență;
- b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natura a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face;
- c) debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuza ori neglijează să își execute obligația în mod repetat;
- d) nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;
- e) obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extracontractuale.

§ 4. Locul executării obligațiilor comerciale

Potrivit art. 1494 C. civ., în lipsa unei stipulații contrare sau dacă locul plății nu poate fi determinat potrivit naturii prestației ori potrivit prevederilor contractuale, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor, obligațiile trebuie să fie executate:

- 1) la domiciliul, respectiv la sediul creditorului de la data plății, dacă este vorba despre obligații ce constau în plata unor sume de bani;
- 2) la locul situării bunului în momentul încheierii contractului, în cazul obligației de a preda un lucru individual determinat;
- 3) la domiciliul (sediul comercial) al debitorului, din momentul încheierii contractului, în cazul celorlalte obligații.

Să ne reamintim

Potrivit art. 1494 C. civ., în lipsa unei stipulații contrare sau dacă locul plății nu poate fi determinat potrivit naturii prestației ori potrivit prevederilor contractuale, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor, obligațiile trebuie să fie executate:

- 1) la domiciliul, respectiv la sediul creditorului de la data plății, dacă este vorba despre obligații ce constau în plata unor sume de bani;
- 2) la locul situării bunului în momentul încheierii contractului, în cazul obligației de a preda un lucru individual determinat;

3) la domiciliul (sediul comercial) al debitorului, din momentul încheierii contractului, în cazul celorlalte obligații.

1.3.Rezumat

Contractul reprezinta principalul izvor al obligațiilor.

Potrivit regulilor dreptului comun, prețul trebuie sa fie stabilit în bani, sa fie determinat sau determinabil si sa fie real (sincer si serios).

Daca prețul nu a fost stabilit în contract de catre părți, acesta poate fi stabilit de catre un terț. În contractele comerciale, părțile pot face referire la „adevaratul preț” sau la „prețul curent” al marfurilor, în conformitate cu prevederile Codului civil. Adevaratul preț (prețul curent) va fi determinat în funcție de listele bursei sau conform mercurialelor de la locul încheierii contractului sau de la locul cel mai apropiat. Daca nici în acest mod nu se poate determina prețul marfii sau al serviciilor ce formeaza obiectul contractului, acest lucru se va realiza prin orice mijloc de proba.

În obligațiile comerciale codebitorii sunt ținuti solidar, afara de stipulație contrara. Presumția de solidaritate se extinde si asupra fidejursorului, chiar necomerciant, care garanteaza o obligație comerciala.

Deoarece, în comerț, banii sunt fructiferi, fiind destinați sa circule si sa produca profit, lipsa de folosința a acestora este sancționata, iar creditorul nu mai trebuie sa faca dovada prejudiciului, acesta fiind prezumat. Pentru ca regula curgerii de drept a dobânzilor – din momentul scadenței si fara punere în întârziere – sa fie aplicata, trebuie îndeplinite urmatoarele condiții cumulative:

- 1) creanța sa fie lichida si exigibila;
- 2) datoria sa constea în plata unei sume de bani.

În raporturile comerciale este permis anatocismul (dobânda la dobânda sau capitalizarea dobânzilor), în condițiile stabilite de O.G. nr. 13/2011. Astfel, capitalizarea dobânzilor si perceperea unei noi dobânzi este permisa daca exista o condiție speciala în acest sens, iar plata anticipata a dobânzilor se poate face pentru cel mult 6 luni.

1.4.Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. În cazul pluralității de debitori, daca nu exista o clauza contractuala expresa, raspunderea va fi:

- a) divizibila
- b) conjuncta
- c) solidara.

2. În raporturile comerciale, dobânzile curg:

- a) de drept
- b) din ziua punerii în întârziere
- c) de la data cererii de chemare în judecata.

3. Dobânzile se cumuleaza cu daunele-interese:

- a) cu privire la toate obligațiile comerciale
- b) în cazul fidejusiunii
- c) când este prevazuta în contract o clauza penala.

4. În obligațiile comerciale instanța:

- a) poate sa acorde termen de grație

- b) este obligata sa acorde un termen de grație
 - c) nu poate sa acorde un termen de grație.
5. Locul executarii obligațiilor comerciale, în lipsa unor prevederi contractuale speciale, este:
- a) sediul comercial al debitorului de la momentul încheierii contractului
 - b) sediul comercial al debitorului de la momentul executarii obligațiilor
 - c) sediul comercial al creditorului.
6. În obligațiile comerciale, anatocismul este:
- a) permis
 - b) interzis
 - c) recomandat.
7. Dovedirea actelor juridice cu o valoare mai mare de 250 lei vechi se face cu:
- a) înscrisuri
 - b) martori
 - c) prezumții.
8. Forma scrisa este ceruta ad validitatem pentru:
- a) actul constitutiv al societăților comerciale
 - b) contractul de înrolare a echipajului
 - c) contractul de împrumut maritim.
9. Forma scrisa este ceruta ad probationem în ceea ce privește:
- a) contractul de asigurare
 - b) contractul de societate în participație
 - c) cambie.
10. Comunicarea registrelor comerciale poate fi admisa de instanța de judecata în litigiile privind:
- a) insolvența
 - b) partajul bunurilor comune ale soților
 - c) orice litigiu comercial.

1.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, Suport de curs pentru disciplina Drept comercial
2, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, ”Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile si comerciale. Teorie, jurisprudenta, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolventei adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

1.6. Temă de control: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați particularități ale regimului juridic al obligațiilor comerciale”

2.1. Introducere

Unitatea de învățare prezintă aspectele specifice ale contractului de vânzare în raport cu dreptul comun în materie.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

2.2. Conținut

1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de vânzare-cumpărare

În spiritul reglementării Codului civil și al contribuției majore a doctrinei în această materie, definim vânzarea ca fiind *contractul prin care, una dintre părți, în calitate de vânzător, transmite sau se obligă să transmită celeilalte părți (cumpărător) dreptul de proprietate asupra unui bun determinat sau determinabil pentru care cumpărătorul se obligă să plătească un preț.*

Caracterele juridice ale contractului de vânzare sunt următoarele:

- a) caracterul bilateral (sinalagmatic)
- b) caracterul oneros
- c) caracterul comutativ
- d) caracterul consensual
- e) caracterul translativ de proprietate

Potrivit art. 1294 C.civ. anterior: „Vinderea este o convenție prin care două părți se obligă între sine, una a transmite celeilalte proprietatea unui lucru și aceasta a plăti celei dintâi prețul lui.” În temeiul art. 1650 alin. 1 NCC: „Vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.”

2. Condițiile de validitate ale contractului de vânzare-cumpărare

Condițiile esențiale pentru validitatea oricărei convenții sunt reglementate în art. 1179 C.civ. și se referă la: capacitatea de a contracta, consimțământul valabil al părților, un obiect determinat și o cauză licită.

1. Capacitatea de a contracta este reglementată de dispozițiile generale referitoare la capacitatea de folosință și la capacitatea de exercițiu. În plus, având în vedere caracterizarea contractului de vânzare-cumpărare drept act de dispoziție, restricțiile existente în Codul civil cu privire la încheierea acestui contract vor fi aplicabile și în privința contractului comercial de vânzare-cumpărare.

Potrivit art. 1652 NCC: „Pot cumpara sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege.”

Potrivit art. 1653-1655 NCC: „Incapacitatea de a cumpara drepturi litigioase

Art. 1.653. - (1) Sub sancțiunea nulității absolute, judecatorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici și practicienii în insolvență nu pot cumpara, direct sau prin persoane interpușe, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătorești în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea. (2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) cumpararea drepturilor succesoriale ori a cotelor-părți din dreptul de proprietate de la comostenitori sau

coproprietari, după caz;

b) cumpararea unui drept litigios în vederea îndeștării unei creanțe care s-a născut înainte ca dreptul să fi devenit

litigios;

c) cumpararea care s-a făcut pentru apararea drepturilor celui ce stăpânește bunul în legătura cu care există dreptul

litigios.

(2) Dreptul este litigios dacă există un proces început și neterminat cu privire la existența sau întinderea sa.

În afara acestor interdicții care restrâng capacitatea de a încheia contractul de vânzare prevăzute în Codul civil, Legea nr. 31/1990 cuprinde interdicții cu caracter special, astfel: în temeiul art. 82 din Legea nr. 31/1990, asociații unei societăți în nume colectiv și asociații comanditați de la societățile în comandita nu pot avea calitatea de asociați cu răspundere nelimitată la alte societăți comerciale concurente ori cu același obiect de activitate și nici nu pot efectua, în nume propriu sau al altei persoane, operațiuni comerciale similare sau identice, fără consimțământul celorlalți asociați.

2. Consimțământul părților este o condiție esențială a încheierii contractului de vânzare, în sensul realizării acordului de voință cu privire la transmiterea dreptului de proprietate asupra unui bun și la plata unui preț.

Consimțământul trebuie să fie liber-exprimat, în sensul de a nu fi afectat de vicii de consimțământ (eroare, dol, violență și leziune), să fie dat cu intenția de a produce efecte juridice (de a se angaja prin contract) și de către o persoană capabilă de a contracta. Potrivit art. 1206 NCC: „(1) Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență. (2) De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.”

3. Obiectul contractului este „acela la care părțile sau numai una din părți se obligă”. Pentru a fi valabil din punct de vedere juridic, este unanim acceptat faptul că obiectul actelor juridice, în general, asadar și cel al contractului de vânzare-cumpărare, trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să existe, să fie în circuitul civil, să fie posibil, licit și moral și să fie determinat ori determinabil.

Obiectul contractului de vânzare poate consta numai în bunuri mobile sau imobile, corporale sau necorporale.

Potrivit art. 1225 NCC: „(1) Obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul și altele asemenea, convenite de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale. (2) Obiectul contractului trebuie să fie determinat și licit, sub sancțiunea nulității absolute. (3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri”, iar în temeiul art. 1226 NCC: “ (1) Obiectul obligației este prestația la care se angajează debitorul. (2) Sub sancțiunea nulității absolute, el trebuie să fie determinat sau cel puțin determinabil și licit.”

O condiție esențială pentru realizarea efectului translativ de proprietate al contractului de vânzare-cumpărare este aceea că bunul vândut să fie proprietatea vânzătorului, în virtutea principiului potrivit căruia nimeni nu se poate obliga la ceea ce nu are (*nemo plus juris ad aliū transfere potest quam ipse habet*).

Sancțiunea în cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate în cazul vânzării bunului altuia constă în rezoluțiunea contractului, restituirea prețului plătit de către cumpărător și, eventual, daune-interese.

Potrivit art. 1657 NCC: „Orice bun poate fi vândut în mod liber, dacă vânzarea nu este interzisă ori limitată prin lege sau prin convenție ori testament.”

Potrivit art. 1658 alin. 1 NCC: „Dacă obiectul vânzării îl constituie un bun viitor, cumparatorul dobândește proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat. În privința construcțiilor, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare în materie de carte funciara.”

Potrivit art. 1230 NCC: „Dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații, debitorul fiind obligat să le procure și să le transmită creditorului sau, după caz, să obțină acordul terțului. În cazul neexecutării obligației, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate”, iar în temeiul art. 1683 NCC: “(1) Dacă, la data încheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se afla în proprietatea unui terț, contractul este valabil, iar vânzătorul este obligat să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul sau către cumparator. (2) Obligația vânzătorului se considera ca fiind executată fie prin dobândirea de către acesta a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procură cumparatorului proprietatea asupra bunului. (3) Dacă din lege sau din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se stramută de drept cumparatorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător sau al ratificării contractului de vânzare de către proprietar. (4) În cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumparator, acesta din urmă poate cere rezoluțiunea contractului, restituirea prețului, precum și, dacă este cazul, daune-interese. (5) Atunci când un coproprietar a vândut bunul proprietate comună și ulterior nu asigură transmiterea proprietății întregului bun către cumparator, acesta din urmă poate cere, pe lângă daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea prețului proporțional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, fie rezoluțiunea contractului în cazul în care nu ar fi cumparat dacă ar fi știut că nu va dobândi proprietatea întregului bun. (6) În cazurile prevăzute la alin. (4) și (5), întinderea daunelor-interese se stabilește, în mod corespunzător, potrivit art. 1.702 și 1.703. Cu toate acestea, cumparatorul care la data încheierii contractului cunoștea că bunul nu aparținea în întregime vânzătorului nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare.”

Potrivit Codului civil, prețul vânzării trebuie să fie serios și determinat de părți. În privința condiției ca prețul să fie real, în doctrină, conținutul acestei noțiuni a fost stabilit în sensul că prețul este real în condițiile în care a fost prevăzut în contract cu intenția de a fi plătit efectiv, precum și dacă este sincer și serios (nesimulat). Potrivit art. 1665 NCC: „(1) Vânzarea este anulabilă atunci când prețul este stabilit fără intenția de a fi plătit. (2) De asemenea, dacă prin lege nu se prevede altfel, vânzarea este anulabilă când prețul este într-atât de disproportionat față de valoarea bunului, încât este evident că părțile nu au dorit să consimtă la o vânzare.”

O altă condiție impusă prețului în cadrul contractului de vânzare-cumparare comercială este aceea de a fi determinat sau determinabil. Potrivit art. 1660 NCC: „(1) Prețul constă într-o sumă de bani. (2) Acesta trebuie să fie serios și determinat sau cel puțin determinabil.” Potrivit art. 1661 NCC: „Vânzarea făcută pe un preț care nu a fost determinat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unei modalități prin care prețul poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plății și care nu necesită un nou acord de voință al părților.”

4. Cauza (scopul) contractului de vânzare-cumparare constă, potrivit doctrinei, în „obiectivul urmărit la încheierea unui asemenea act”.

Potrivit C.civ., pentru a fi valabil, contractul de vânzare-cumparare trebuie să aibă o cauză licită, iar cauza este nelicită când este prohibită de lege, când este contrară bunelor moravuri sau ordinii publice.

Cauza (scopul) contractului de vânzare-cumparare comercială constă, în primul rând, în „prefigurarea contraprestației”, ca și în cazul celorlalte contracte sinalagmatice. În al doilea rând, ceea ce este specific cauzei contractului comercial de vânzare-cumparare este tocmai caracterul speculativ în vederea căruia se încheie contractul. Contractele comerciale nu se încheie în prefigurarea unei singure contraprestații, ci, tocmai în ideea unei repetabilități, a multiplicării profitului obținut.

Având în vedere acest aspect, în temeiul C.civ., cauza contractului de vânzare trebuie, în

primul rând, sa existe. Astfel, obligația vânzătorului este considerată fără cauză în lipsa prețului sau a caracterului derizoriu al acestuia. Sancțiunea lipsei cauzei constă în nulitatea convenției. În al doilea rând, cauza trebuie să fie reală (să nu fie falsă). Cauza este considerată falsă când există o eroare cu privire la motivul determinant pentru care s-a contractat și este sancționată cu nulitatea relativă a contractului.

În al treilea rând, cauza trebuie să fie licită în sensul de a nu fi contrară legii, ordinii publice sau bunelor moravuri, condiții prevăzute sub sancțiunea nulității absolute.

Potrivit art. 1235-1236 NCC: „Art. 1.235. - Cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul.

Art. 1.236. - (1) Cauza trebuie să existe, să fie licită și morală.

(2) Cauza este ilicită când este contrară legii și ordinii publice.

(3) Cauza este imorală când este contrară bunelor moravuri.”

Lipsa cauzei sau nevalabilitatea acesteia trebuie dovedită de către partea care o invocă.

3. Efectele contractului de vânzare

Ca și în dreptul civil, contractul de vânzare în dreptul comercial determină, prin încheierea sa, transferul proprietății și al riscurilor de la vânzător la cumpărător. Acest efect, în privința bunurilor individual determinate ce formează obiectul contractului, este de esență contractului de vânzare-cumpărare. Acest efect al contractului de vânzare-cumpărare este expres prevăzut în Codul civil, aplicabil și în dreptul comercial în virtutea prevederilor art. 3 alin. 1 C.civ.

Aceste prevederi consacră, de asemenea, principiul consensualismului cu privire la efectul translativ de proprietate al contractului de vânzare-cumpărare. Proprietatea și riscurile se transmit ca urmare a manifestării de voință a părților în acest sens, fără nici o altă formalitate, din momentul încheierii contractului. Pentru a opera transferul proprietății și, implicit, al riscurilor, nu este nevoie de clauze exprese în contract, acest efect producându-se de drept.

De la regula transmiterii de drept a proprietății din momentul realizării acordului de voință, s-au conturat anumite situații de excepție, în care transferul proprietății și al riscurilor este amânat la o dată ulterioară, fie prin acordul părților ori natura obiectului contractului de vânzare-cumpărare, fie prin dispozițiile exprese ale legii.

Transmiterea dreptului de proprietate și a riscurilor la o altă dată decât data încheierii contractului:

a) bunuri determinate generic (*res genera*). Proprietatea și riscurile se transmit în momentul individualizării acestor bunuri prin numărare, măsurare ori cântărire;

Potrivit art. 1674 NCC: „Cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă.”

b) contracte încheiate cu termen sau condiție. Transferul dreptului de proprietate este amânat până la împlinirea termenului sau a condiției suspensive ori va fi desființat prin împlinirea condiției rezolutorii. Numai neîndeplinirea condiției rezolutorii consolidează dreptul dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare.

În cazul contractului de vânzare-cumpărare afectat de o condiție suspensivă, pierirea lucrului mai înainte de împlinirea condiției (*pendente conditione*), determină suportarea riscului în mod diferit, astfel:

1) dacă bunul a pierit în totalitate, riscul va fi suportat de către vânzător, ca debitor al obligației imposibil de executat (*res perit debitori*);

2) dimpotriva, dacă bunul a pierit doar parțial, riscul va fi suportat de către cumpărător, care va plăti totuși prețul stabilit în contract, fiind obligat să preia bunul în starea în care se afla.

Dacă contractul de vânzare-cumpărare a fost afectat de o condiție rezolutorie, riscul se transmite odată cu dreptul de proprietate, la momentul încheierii contractului (în cazul bunurilor individual determinate) sau ulterior, în momentul individualizării bunurilor (în cazul bunurilor determinate generic). Asadar, riscul pieririi bunului mai înainte de împlinirea condiției rezolutorii va

fi suportat de catre cumparator. Daca bunul piere ulterior îndeplinirii condiției rezolutorii, contractul fiind desființat cu efect retroactiv, părțile sunt socotite ca si cum nu au încheiat nici un contract de vânzare-cumparare si, în consecința, nu a operat transferul proprietății si al riscurilor;

c) contracte având ca obiect bunuri viitoare. Transmiterea dreptului de proprietate si a riscurilor are loc în momentul în care bunurile au dobândit existența materiala sau, ulterior, dupa individualizarea acestora, în cazul în care bunurile sunt determinate generic;

d) contracte de vânzare-cumparare care implica si operațiuni de transport al marfii efectuate în temeiul unui contract de transport. În acest caz, s-a observat în doctrina faptul ca, în cazul bunurilor determinate generic (de exemplu, o anumita cantitate de marfa), individualizarea marfii are loc în momentul predării acesteia în custodia transportatorului, deoarece atunci are loc cântarirea, masurarea, numararea, iar nu în prezența cumparatorului care se afla în locul de destinație. Se considera, asadar, ca acest transfer al proprietății si al riscurilor opereaza din momentul individualizării marfii si al predării ei catre transportator.

În consecința, daca bunurile au pierit fortuit în cursul transportului, riscul va fi suportat de catre cumparator;

Condiția produce efecte retroactive din ziua încheierii contractului (*ex tunc*). Înainte de împlinirea condiției suspensive (*pendente conditione*), contractul de vânzare-cumparare nu-si va produce efectele si, ca urmare, creditorul nu poate cere executarea obligației (de exemplu, cumparatorul nu poate cere predarea bunului, iar vânzatorul – plata prețului), deoarece debitorul nu datoreaza nimic întrucât nu a operat transferul proprietății. În schimb, în cazul realizării condiției suspensive (*eveniente conditione*), contractul de vânzare-cumparare va fi considerat retroactiv ca si cum ar fi fost pur si simplu: plata efectuata de catre debitor, anterior, este valabila, iar transferul de drepturi reale se consolideaza. În cazul neîndeplinirii condiției suspensive, contractul de vânzare-cumparare nu se va naste, iar prestațiile deja efectuate trebuie restituite.

Condiția rezolutorie este „acea condiție de a carei îndeplinire depinde desființarea actului juridic.”(Gh. Beleiu,*Drept civil român*, Șansa, 1993, p. 158). În cazul în care condiția rezolutorie nu s-a realizat, actul este considerat ca fiind pur si simplu (opereaza transferul dreptului de proprietate); în schimb, îndeplinirea condiției determina desființarea contractului de vânzare-cumparare cu efect retroactiv.

În cazul neîndeplinirii condiției suspensive, riscul contractului va fi suportat de catre vânzator. Asadar, cum s-a aratat, vânzatorul nu va avea dreptul sa ceara plata prețului, însa nici nu va fi obligat sa predea alte bunuri ori sa plateasca daune-interese. Contractul nu se va considera încheiat si, drept urmare, nu iau nastere nici drepturile si obligațiile reciproce. În schimb, în situația în care contractul sub condiție a fost încheiat si cu obligația vânzatorului de a determina vasul într-un anumit termen si acest termen s-a scurs, cumparatorul are dreptul de a cere fie executarea contractului, fie daune-interese.

4. Obligațiile părților în contractul de vânzare-cumparare

Obligațiile vânzătorului. Potrivit art. 1672 NCC: „Vânzatorul are urmatoarele obligații principale:

1. sa transmita proprietatea bunului sau, dupa caz, dreptul vândut;
2. sa predea bunul;
3. sa îl garanteze pe cumparator contra evicțiunii si viciilor bunului”.

Potrivit art. 1673 NCC: „(1) Vânzatorul este obligat sa transmita cumparatorului proprietatea bunului vândut. (2) Odata cu proprietatea cumparatorul dobândește toate drepturile si acțiunile accesorii ce au aparținut vânzatorului. (3) Daca legea nu dispune altfel, dispozițiile referitoare la transmiterea proprietății se aplica în mod corespunzator si atunci când prin vânzare se transmite un alt drept decât dreptul de proprietate.”

a) Bunurile imobile sunt predate prin remiterea cheilor sau a titlului de proprietate. Bunurile

mobile vor fi predate fie prin tradițiune reala (predare reala), când bunurile sunt puse în mod efectiv la dispoziția cumparatorului, prin remiterea cheilor depozitului, a recipisei de depozit, a titlurilor de proprietate, a conosamentului – în cazul marfurilor încarcate pe un vas de transport etc. sau prin simplul consimțământ al părților dacă predarea nu se poate face în momentul vânzării sau dacă cumparatorul „le avea în puterea sa” cu un alt titlu în momentul încheierii contractului. Acest tip de predare, denumit în doctrina „predare consensuală”, are loc în situația în care bunul nu există la momentul contractului (bunuri viitoare – de exemplu, recolta încă neculeasă) sau în situația în care vânzătorul exercită cu privire la bun fie posesia, fie deținerea precară (cum este cazul, spre exemplu, al depozitarului).

Predarea bunurilor mobile necorporale se face prin remiterea titlurilor sau prin predare consensuală, determinată prin sintagma „uzul ce face cumparatorul de dănele cu consimțământul vânzătorului”.

Obligația de a preda bunul se referă și la accesoriile acestuia. De asemenea, există obligația de predare și în privința fructelor civile (de exemplu, chirii, dividende, dobânzi) și a fructelor industriale ale bunului vândut, care sunt ale cumparatorului din momentul încheierii contractului.

Predarea bunului ce formează obiectul contractului de vânzare-cumpărare se va face la data stabilită în contract, sub sancțiunea răspunderii pentru prejudiciul cauzat de întârzierea în executare sau a rezoluțiunii contractului cu daune-interese la cererea cumparatorului

b) Obligația de garanție

Potrivit C.civ., vânzătorul răspunde față de cumparator cu privire la liniștită posesie a lucrului și cu privire la viciile aceluiasi lucru.

Garanția împotriva evicțiunii. În temeiul C.civ., vânzătorul va răspunde față de cumparator în caz de evicțiune totală sau parțială a bunului ce formează obiectul contractului, precum și cu privire la sarcinile care grevează bunul vândut și care nu au fost declarate în momentul încheierii contractului. Evicțiunea a fost definită în doctrina ca fiind „pierderea dreptului de proprietate asupra lucrului, total sau în parte, ori tulburarea cumparatorului în exercitarea dreptului de proprietate, rezultând din valorificarea de către un terț a unui drept asupra lucrului vândut, drept care exclude dreptul dobândit de către cumparator în temeiul contractului de vânzare-cumpărare”. Evicțiunea poate fi totală sau parțială (de exemplu, o acțiune în revendicare ce are ca obiect o parte din bunuri), dar trebuie să fie efectivă.

Potrivit art. 1695 NCC: „(1) Vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumparator împotriva evicțiunii care l-ar împiedica total sau parțial în stăpânirea netulburată a bunului vândut. (2) Garanția este datorată împotriva evicțiunii ce rezultă din pretențiile unui terț numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării și care nu a fost adus la cunoștința cumparatorului până la acea dată. (3) De asemenea, garanția este datorată împotriva evicțiunii ce provine din fapte imputabile vânzătorului, chiar dacă acestea s-au ivit ulterior vânzării.”

Reglementări speciale referitoare la drepturile consumatorilor de a reclama viciile produselor cumparate sunt cuprinse într-o serie de legi speciale, precum:

- O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor;
- Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor;
- Legea nr. 449/2003 privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora;
- Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele defecte;
- Legea nr. 245/2004 privind securitatea generală a produselor;
- Legea nr. 296/2004 - Codul Consumului.

Indiferent de buna- sau rea-credința a vânzătorului cu privire la cunoașterea viciilor ascunse ale lucrului, la cererea cumparatorului, vânzătorul poate fi obligat să restituie prețul (acțiune în rezoluțiunea vânzării – *actio redhibitoria*) sau numai o parte din preț (*actio estimatoria* sau *quantum minoris*) stabilită de un expert.

Însă, dacă pierderea bunului nu se datorează viciilor, ci cazului fortuit, riscul va fi suportat de

catre cumparator (*res perit domino*).

Potrivit art. 1707 NCC: „(1) Vânzatorul garanteaza cumparatorul contra oricaror vicii ascunse care fac bunul vândut impropriu întrebuințării la care este destinat sau care îi micsoreaza în asemenea masura întrebuințarea sau valoarea încât, dacă le-ar fi cunoscut, cumparatorul nu ar fi cumparat sau ar fi dat un preț mai mic. (2) Este ascuns acel viciu care, la data predării, nu putea fi descoperit, fara asistența de specialitate, de catre un cumparator prudent si diligent. (3) Garanția este datorata daca viciul sau cauza lui exista la data predării bunului. (4) Vânzatorul nu datoreaza garanție contra viciilor pe care cumparatorul le cunostea la încheierea contractului. (5) În vânzarile silite nu se datoreaza garanție contra viciilor ascunse.”

Potrivit art. 1709 alin. 2 NCC: „În cazul în care cumparatorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevazut la alin. (1) este de doua zile lucratoare.”

Având în vedere ca reglementarile referitoare la protecția drepturilor consumatorilor au fost deja analizate, nu mai revenim asupra acestora.

Obligațiile cumparatorului. Principala obligație a cumparatorului este aceea de a plăti prețul. Aceasta obligație se executa, potrivit convenției părților, „la ziua si la locul determinat prin contract” În lipsa unor asemenea prevederi contractuale exprese, „cumparatorul este dator a plăti la locul si la timpul în care se face predarea lucrului” (art. 1362 C.civ.).

Modalitatea de plata a prețului va fi stabilita prin contractul de vânzare-cumparare si poate consta într-o singura prestație sau din prestații succesive, în acest ultim caz, dacă părțile au înțeles sa atribuie acestor termene un caracter esențial, contractul de vânzare-cumparare devine cu executare succesiva. Prin urmare, în caz de neexecutare a obligației prin neplata ratelor scadența, pentru fiecare rata va curge un termen de prescripție separat.

Dovada efectuării plății se face prin orice mijloc de proba, fiind vorba despre dovedirea unei situații de fapt.

Cumparatorul este obligat sa ia în primire bunul cumparat si sa suporte cheltuielile aferente, dacă nu se prevede altfel în contractul de vânzare-cumparare.

Potrivit art. 1719 NCC: „Cumparatorul are urmatoarele obligații principale:

- a) sa preia bunul vândut;
- b) sa plateasca prețul vânzării.”

Potrivit art. 1720 NCC: „(1) În lipsa unei stipulații contrare, cumparatorul trebuie sa plateasca prețul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului si de îndata ce proprietatea este transmisa. (2) Dacă la data încheierii contractului bunurile se afla în tranzit, în lipsa unei stipulații contrare, plata prețului se face la locul care rezulta din uzanțe sau, în lipsa acestora, la locul destinației.”

Potrivit art. 1721 NCC: „În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumparatorul este ținut sa plateasca dobânzi asupra prețului din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predării, dacă bunul nu produce fructe, însa îi procura alte foloase.”

Preluarea bunului se face la locul si în termenul stabilit în contractul de vânzare-cumparare sau, în lipsa acordului părților, imediat dupa încheierea contractului sau la cererea cumparatorului, conform regulilor generale.

5. Consecințele în cazul nerespectării obligațiilor contractuale

În cazul neîndeplinirii obligațiilor ce decurg dintr-un contract sinalagmatic, reciprocitatea si interdependența obligațiilor specifice acestor contracte determina anumite consecințe specifice, si anume: posibilitatea părții care si-a executat sau este gata sa-si execute propria obligație de a alege între excepția de neexecutare, rezoluțiunea contractului si executarea în natura a obligației rezultând din contract.

5.1. Excepția de neexecutare (*exceptio non adimpleti contractus*) a fost definită în doctrina drept „un mijloc de apărare aflat la dispoziția uneia dintre părțile contractului sinalagmatic, în cazul în care i se pretinde executarea obligației ce-i incumba fără ca partea care pretinde aceasta executare să-și execute propriile obligații”.

5.2. Rezoluțiunea contractului de vânzare

Potrivit doctrinei, rezoluțiunea contractului reprezintă o „sanctiune a neexecutării culpabile a contractului sinalagmatic, constând în desființarea retroactivă a acestuia și repunerea părților în situația avută anterior încheierii contractului”.

Potrivit art. 1725 NCC: „(1) În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadența, nici nu a plătit prețul și nici nu a preluat bunul. (2) În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privința preluării lor, atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă prețul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit prețul.”

Potrivit art. 1556 NCC: „(1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afara de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă ca cealaltă parte este obligată să execute mai întâi. (2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor și ținând seama de mica însemnată a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.”

Potrivit art. 1549 NCC: „(1) Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum și la daune-interese, dacă i se cuvin. (2) Rezoluțiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părți a obligației nu atrage rezoluțiunea contractului față de celelalte părți, cu excepția cazului în care prestația neexecutată trebuia, după circumstanțe, să fie considerată esențială. (3) Dacă nu se prevede altfel, dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică și în cazul rezilierii.” Potrivit art. 1553 NCC: „(1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a caror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului. (2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afara de cazul în care s-a convenit ca ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării. (3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.”

În cazul în care a intervenit rezoluțiunea, fie de drept, fie în temeiul unei hotărâri judecătorești, contractul de vânzare-cumpărare va fi desființat cu consecința repunerii părților în situația anterioară. Așa cum s-a arătat, părțile „trebuie să-și restituie reciproc ceea ce fiecare a primit prin executarea totală sau parțială a contractului”.

Potrivit art. 1554 NCC: „(1) Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră ca nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celelalte părți prestațiile primite. (2) Rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune. (3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.”

Partea a cărei culpă a fost reținută în pronunțarea rezoluțiunii va putea fi obligată și la daune-interese.

Executarea contractului de vânzare-cumpărare se impune în foarte multe situații, tocmai în ideea de a se asigura finalitatea încheierii unor operațiuni de vânzare-cumpărare: interpunerea în schimbul și circulația marfurilor.

Asadar, C.civ., partea în privința căreia nu s-a executat obligația poate alege, în locul rezoluțiunii contractului, fie și cu daune-interese, executarea silită a debitorului, în condițiile Codului de procedură civilă, sau poate apela la executarea directă.

Să ne reamintim

În virtutea caracterului translativ de proprietate al contractului de vânzare-cumpărare, proprietatea și riscurile se transmit de la vânzător la cumparator în momentul realizării acordului de voință.

Excepții:

- a) bunuri determinate generic (*res genera*).
- b) contracte încheiate cu termen sau condiție
- c) contracte având ca obiect bunuri viitoare
- d) contracte de vânzare-cumpărare care implica și operațiuni de transport al marfii efectuate în temeiul unui contract de transport
- e) bunuri care sunt procurate de vânzător de la un terț, în vederea transmiterii lor către cumparator
- f) bunuri transportate pe apă .

16.1. Rezumat

Definim vânzarea ca fiind contractul prin care, una dintre părți, în calitate de vânzător, transmite celeilalte părți (cumparator) dreptul de proprietate asupra unui bun determinat sau determinabil pentru care cumparatorul se obliga să plătească un preț.

Obligațiile părților în contractul de vânzare sunt următoarele:

- a) Obligația vânzătorului de a preda bunul vândut.
- b) Obligația de garanție - Garanția împotriva evicțiunii

- Garanția împotriva viciilor bunurilor ce fac obiectul contractului de vânzare-cumpărare. Principala obligație a cumpărătorului este aceea de a plăti prețul, în temeiul art. 1719 lit. b) C. civ., raportat la art. 1674 C. civ. Această obligație se execută, potrivit convenției părților sau, în lipsă, „la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului și de îndată ce proprietatea este transmisă” (art. 1720 alin. 1 C. civ.). În cazul bunurilor aflate în tranzit la data încheierii contractului, dacă părțile nu au prevăzut altfel, plata prețului se va efectua la locul care se stabilește potrivit uzanțelor sau, în lipsa acestora, la locul de destinație.

Cumpărătorul este obligat, în temeiul art. 1719 alit. a) C. civ., să ia în primire bunul cumpărat. Preluarea bunului se face la locul și în termenul stabilit în contractul de vânzare sau, în lipsa acordului părților, la sediul vânzătorului, imediat după încheierea contractului, sau la cererea cumpărătorului, conform regulilor generale.

În temeiul art. 1666 alin. 2 C. civ., cheltuielile determinate de preluarea și transportul bunului sunt în sarcina cumpărătorului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.

Potrivit art. 1666 alin. 1 C. civ., în lipsă de stipulație contrară, cumpărătorul are obligația de a suporta și cheltuielile legate de încheierea contractului de vânzare (redactarea actului, autentificare acestuia, eventuale taxe de timbru, onorariu de avocat sau taxe notariale etc.).

Consecințele în cazul nerespectării obligațiilor contractuale:

- Excepția de neexecutare (*exceptio non adimpleti contractus*)
- Rezoluțiunea contractului de vânzare

2.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Pentru a caracteriza un contract de vânzare-cumparare ca fiind comercial, trebuie sa existe:
 - a) intenția de revânzare a bunului
 - b) intenția de a plăti prețul
 - c) intenția de a preda bunul.
2. Contractul de vânzare-cumparare nu se poate încheia de către:
 - a) prepuși, în nume propriu, în același domeniu de activitatea comercială cu cel al patronului lor
 - b) soți, între ei, în timpul căsătoriei
 - c) asociații societății în nume colectiv.
3. Obiect al contractului de vânzare-cumparare îl pot constitui numai:
 - a) bunurile mobile
 - b) bunurile imobile
 - c) bunurile imobile prin destinație.
4. Dacă prețul nu a fost prevăzut în contract, acesta poate fi determinat apelând la:
 - a) “adeveratul preț”
 - b) un arbitru
 - c) orice mijloc de probă.
5. Dreptul de proprietate se transmite la o dată ulterioară încheierii contractului de vânzare-cumparare în cazul:
 - a) bunurilor transportate pe apă
 - b) bunurilor determinate generic
 - c) bunurilor transportate cu avionul.
6. Dacă în contractul de vânzare-cumparare nu s-a stabilit calitatea bunurilor individuale determinate, acestea trebuie preluate:
 - a) în starea în care se găseau la momentul vânzării
 - b) în condiții medii de calitate
 - c) în cea mai bună calitate.
7. Conținutul obligației de garanție ce incumbă vânzătorului constă în:
 - a) garanția pentru vicii ascunse
 - b) garanția pentru vicii aparente
 - c) garanția împotriva evicțiunii.
8. În lipsa unei prevederi contractuale exprese, plata prețului se face:
 - a) în momentul încheierii contractului
 - b) în momentul predării lucrului
 - c) în momentul transmiterii dreptului de proprietate.
9. Locul plății prețului, în lipsa unei clauze contractuale, este:
 - a) locul încheierii contractului
 - b) sediul comercial al debitorului
 - c) locul predării bunului.
10. Rezoluțiunea de drept a contractului de vânzare-cumparare intervine:
 - a) pentru expirarea termenului esențial
 - b) în cazul pactului comisoriu expres de gradul IV
 - c) în cazul tuturor contractelor sinlagmatice.

2.4. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cârpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, ”Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile si comerciale. Teorie, jurisprudenta, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3. Contractul de mandat și contractul de comision

3.1. Introducere

În aceasta unitate de învățare sunt prezentate formarea și executarea contractului de mandat și de comision, precum și efectele acestora.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

3.2. Conținut

1. Definiția și caracterele juridice ale contractului de mandat

Putem defini contractul de mandat drept un *contract bilateral*, în temeiul căruia, *una dintre părți (mandantul) da împuternicire celeilalte părți (mandatarul) pentru ca aceasta din urmă, în schimbul unei remunerații, să încheie în numele și pe seama mandantului anumite acte juridice.*

Contractul de mandat prezintă următoarele caractere juridice:

- a) este un contract bilateral (sinalagmatic)
- b) este un contract comutativ
- c) este un contract cu titlu oneros
- d) este un contract consensual.

2. Condițiile de validitate ale contractului de mandat Potrivit Codului civil, pentru validitatea convențiilor trebuie întrunite următoarele condiții:

- a) capacitatea de a contracta
- b) consimțământul valabil al părților care se obliga
- c) un obiect determinat
- d) o cauza licita.

a. Capacitatea de a contracta reprezintă o condiție esențială la încheierea contractelor.

În ceea ce privește contractul de mandat, mandatarul trebuie să aibă capacitatea de a încheia actele juridice care pentru mandant sunt acte de producție, comerț sau prestări servicii, adică este necesară capacitatea deplină de exercițiu, deoarece, fiind parte în contract, trebuie să exprime un consimțământ valabil. Mandantul, având calitatea de profesionist-comerciant, trebuie să aibă, la rândul său, capacitate deplină de exercițiu.

b. Consimțământul.

Consimțământul se poate manifesta în mod expres sau tacit, rezultând în acest ultim caz din însăși executarea contractului (art. 2013 alin. 1 C. civ.). Mai mult, în temeiul art. 2014 alin. 1 C. civ., „în absența unui refuz neîntârziat, mandatul se consideră acceptat dacă privește actele a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta și-a oferit serviciile fie în mod public, fie direct mandantului”. Potrivit art. 2013 NCC: „(1) Contractul de mandat poate fi încheiat în forma scrisă, autentică ori sub semnătura privată, sau verbală. Acceptarea mandatului poate rezulta și din executarea sa de către mandatar. (2) Mandatul dat pentru încheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie să respecte acea formă, sub sancțiunea aplicării actului însuși. Prevederea nu se aplică atunci când forma este necesară doar pentru opozabilitatea actului față de terți, dacă prin lege nu se prevede altfel.”

Pentru a fi valabil, consimțământul trebuie să fie liber exprimat și să nu fie afectat de vicii de consimțământ (eroare, dol, violență sau leziune).

c. Obiectul contractului de mandat îl constituie obligații de „a face” în ceea ce-l privește pe mandatar. Fiind vorba despre un contract bilateral, în obiectul contractului de mandat comercial intră și obligația mandantului de a-i plăti mandatarului remunerația, conform contractului.

Obiectul contractului trebuie să fie determinat, posibil și licit și să conste într-un fapt personal al debitorului. Mandatul poate fi general sau special.

d. Cauza contractului sau scopul constă în folosul material obținut din executarea prestațiilor reciproce și trebuie să fie licita.

3. Proba contractului de mandat

În ceea ce privește mandatul expres, acesta se dovedește potrivit regulilor generale cu privire la probe. De multe ori mandatul se dovedește printr-un înscris numit „procură”. Mandatul tacit se dovedește cu orice mijloc de probă, deoarece urmează a se dovedi împrejurările de fapt care demonstrează fără putință de tăgădă intenția părților de a încheia un asemenea act juridic. Acceptarea mandatului tacit rezulta din însăși executarea acestuia.

4. Efectele contractului de mandat. Obligațiile părților

Față de terți, prin contractul de mandat se stabilesc raporturi juridice directe între mandant și terț. Între părți, contractul de mandat da naștere unor drepturi și obligații specifice, reciproce, în sarcina ambelor părți.

1. Obligațiile mandatarului sunt următoarele:

a) Obligația de a executa mandatul, în condițiile împuternicirii primite, cu prudență și diligență. Actele făcute în lipsa împuternicirii sau cu depășirea limitelor acesteia nu-l vor obliga pe mandant decât în măsura în care acesta, socotindu-le profitabile, le ratifica, potrivit principiului *ratihabitio mandato aequiparatur* (ratificarea valorează mandat).

Mandatul se va executa personal de către mandatar, cu excepția cazului în care s-a prevăzut

posibilitatea substituirii. Chiar în absența unei autorizări exprese, mandatarul își poate substitui un terț dacă:

- a) împrejurări neprevăzute îl împiedică să aducă la îndeplinire mandatul;
- b) îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant asupra acestor împrejurări;
- c) se poate prezuma că mandantul ar fi aprobat substituirea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică.

În aceste situații, mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la substituire.

Dacă substituirea nu a fost autorizată de mandant, mandatarul va răspunde pentru actele persoanei pe care și-a substituit-o ca și cum le-ar fi îndeplinit el însuși.

b) Obligația de a executa mandatul cu buna-credință și cu diligența unui bun proprietar, conform instrucțiunilor primite de la mandant, sub sancțiunea răspunderii pentru prejudicii sub forma daunelor-interese.

Deoarece este vorba despre un mandat remunerat (cu titlu oneros), conduita mandatarului în executarea împuternicirii va fi analizată prin raportare la un model ideal, abstract, al bunului proprietar. Astfel, și răspunderea mandatarului va fi angajată pentru cea mai ușoară culpa

c) Obligația de a remite mandantului sumele de bani primite de la terț.

În temeiul art. 2019 C.civ., mandatarul este ținut să dea socoteală despre gestiunea sa și să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului (plata nedatorată). În perioada în care bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele lui se află în deținerea mandatarului, acesta este obligat să le conserve. Potrivit art. 2020 NCC: „Mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul sau începând din ziua întrebuințării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.”

Potrivit art. 2017 NCC: „(1) Mandatarul nu poate să depășească limitele stabilite prin mandat. (2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instrucțiunile primite, dacă îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant și se poate prezuma că acesta ar fi aprobat abaterea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică. În acest caz, mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la schimbările aduse executării mandatului.”

2. Obligațiile mandantului sunt:

a) Obligația de a pune la dispoziția mandatarului mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului (art. 2025 C. civ.).

Deoarece Codul civil nu cuprinde dispoziții mai detaliate în această privință, deducem faptul că intră în conținutul acestei obligații atât punerea la dispoziție a documentelor de proveniență a mărfurilor încredințate mandatarului spre vânzare, a unor cataloage, mostre, tarife, a altor informații în funcție de natura operațiunii, cât și a sumelor de bani necesare în vederea executării mandatului, dacă nu există în contract o stipulație contrară.

b) Obligația de a plăti mandatarului remunerația stabilită prin contractul de mandat (art. 2027 C.civ.).

Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului remunerația, chiar și în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

În cazul în care nu s-a stabilit cuantumul remunerației prin contract, acesta va fi determinat de către instanța de judecată, potrivit naturii operațiunii.

c) Obligația de a restitui cheltuielile efectuate de mandatar cu executarea mandatului (art. 2025 alin. 2 și art. 2026 C.civ.). Potrivit dreptului comun, această obligație constă în restituirea cheltuielilor ocazionate de mandat și suportate de către mandatar, precum

5. Dreptul de retenție al mandatarului

În temeiul art. 2029 C.civ., în scopul de a garanta toate creanțele sale împotriva mandantului izvorâte din mandat, mandatarul are un drept de retenție asupra bunurilor primite cu ocazia executării

mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

6. Incetarea contractului de mandat

Contractul de mandat încetează, potrivit Codului civil, prin revocarea mandatarului, prin renunțarea mandatarului la mandat, prin moartea, ocrotirea prin tutela specială, insolvabilitatea și falimentul mandantului sau a mandatarului. Mandantul sau mandatarul care, fără o cauză justă, prin revocarea sau renunțarea sa, întrerupe executarea mandatului, va răspunde pentru prejudiciul cauzat, cu daune-interese.

1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de comision

Putem defini astfel contractul de comision ca fiind acel contract prin care una dintre părți („comitent”) dă împuternicire celeilalte părți („comisionar”) pentru ca aceasta, în schimbul unei remunerații („comision”), să încheie afaceri comerciale în nume propriu, dar pe seama comitentului.

Obiectul contractului de comision îl reprezintă „achiziționarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii” pe seama comitentului și în numele comisionarului (art. 2.043 C. civ.).

Contractul de comision determină producerea unor **efecte** atât în raporturile dintre părți, cât și față de terți.

În raporturile dintre părți se aplică, în privința drepturilor și a obligațiilor reciproce, regulile de la contractul de mandat, cu unele deosebiri. Prin încheierea contractului de comision se nasc raporturi juridice directe între comitent și comisionar, al căror conținut constă în drepturi și obligații reciproce.

Obligațiile comisionarului sunt următoarele:

a) Obligația de a îndeplini împuternicirea conferită de către comitent în limitele acesteia și în conformitate cu instrucțiunile primite de la comitent.

b) Obligația de a îndeplini împuternicirea cu bună - credință și cu diligența unui bun profesionist. Ca și în cazul contractului de mandat, comisionarul va răspunde pentru cea mai ușoară culpă de nerespectarea obligațiilor asumate prin contractul de comision.

c) Obligația de a l informa pe comitent despre îndeplinirea însărcinării, precum și despre toate împrejurările de natură să determine modificarea împuternicirii.

Obligațiile comitentului sunt următoarele:

a) Obligația de a plăti comisionarului comisionul stabilit prin contract.

b) Obligația de a-i restitui comisionarului cheltuielile ocazionate de îndeplinirea împuternicirii.

Față de terți, în temeiul contractului de comision, comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat, ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie.

Încetarea contractului de comision nu este reglementată expres în Codul civil. Astfel, vor fi aplicabile dispozițiile referitoare la încetarea contractului de mandat, cuprinse în art. 2.030 C. civ.

Să ne reamintim

Față de terți, prin contractul de mandat se stabilesc raporturi juridice directe între mandant și terț. Între părți, contractul de mandat da naștere unor drepturi și obligații specifice, reciproce, în sarcina ambelor părți.

3.3. Rezumat

Contractul de mandat poate fi definit drept un contract bilateral, în temeiul căruia, una

dintre părți (mandantul) da împuternicire celeilalte părți (mandatarul) pentru ca aceasta din urma, în schimbul unei remunerații, sa încheie în numele si pe seama mandantului anumite acte juridice care pentru mandant sunt acte de producție, comerț și prestări servicii.

Obligațiile mandatarului sunt urmatoarele:

a) Obligația de a executa mandatul, în condițiile împuternicirii primite, cu buna-credința si cu diligența unui bun proprietar, conform instrucțiunilor primite de la mandant, sub sancțiunea răspunderii pentru prejudicii sub forma daunelor-interese.

b) Obligația de a da socoteală

Obligațiile mandantului sunt:

a) Obligația de a pune la dispoziția mandatarului mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului

b) Obligația de a plăti mandatarului remunerația stabilită prin contractul de mandat

c) Obligația de a restitui cheltuielile efectuate de mandatar cu executarea mandatului .

În scopul de a garanta dreptul la remunerație al mandatarului, precum si la restituirea cheltuielilor ocazionate acestuia de îndeplinirea însărcinării, este instituit un drept de retenție ce are ca obiect lucrurile mandantului retenție asupra bunurilor primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

3.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. În contractul de mandat afacerile se încheie:
 - a) în numele mandantului
 - b) în numele mandatarului
 - c) în numele si pe seama mandantului.
2. Contractul de mandat este un contract:
 - a) consensual
 - b) solemn
 - c) real
3. Împuternicirea de a contracta poate fi data:
 - a) scris
 - b) verbal
 - c) tacit.
4. Mandatul general poate avea ca obiect:
 - a) numai afaceri comerciale
 - b) numai afaceri civile
 - c) atât afaceri comerciale, cât si civile.
5. Obiectul contractului de mandat trebuie sa fie:
 - a) posibil si licit
 - b) sa constea într-un fapt personal al debitorului
 - c) sa fie stabilit în bani.
6. Daca prin acelasi mandat au fost desemnați mai mulți mandatari:
 - a) fiecare poate lucra separat
 - b) trebuie sa lucreze împreuna
 - c) se pot substitui unul celuilalt.
7. Proba contractului de mandat se face:
 - a) prin orice mijloc de proba
 - b) cu înscrisuri

- c) cu martori.
8. Mandatarul raspunde în caz de neexecutare a obligațiilor:
- pentru cea mai usoara culpa
 - în caz de culpa grava
 - proporțional cu gravitatea faptei.
9. Privilegiul mandatarului consta în:
- dreptul de retenție asupra bunurilor mobile ale mandantului
 - dreptul de retenție asupra documentelor de proveniență a marfurilor
 - dreptul de retenție asupra prețului de vânzare a marfurilor.
10. Fața de terți, mandatarul:
- este angajat direct si personal
 - raspunde indirect
 - nu raspunde în caz de neexecutare a obligațiilor izvorâte din contractul încheiat cu acestia.

3.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

- Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
- Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

- Stanciu D. Cărpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
- Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
- M. Nicolae, ”Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
- Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile si comerciale. Teorie, jurisprudenta, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
- Radu Rizoiu, Codul insolventei adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
- Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4. Contractul de consignație

4.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la contractul de consignație, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestuia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

4.2. Conținut

Putem defini contractul de consignație ca fiind *contractul încheiat între consignant, pe de-o parte, și consignatar, de cealaltă parte, și prin care consignantul încredințează consignatarului anumite mărfuri sau alte bunuri mobile spre a fi vândute de către acesta, în nume propriu, dar pe seama consignantului.*

Între consignant și consignatar, contractul dă naștere unor drepturi și obligații reciproce. Contractul de consignație nu are efect translativ de proprietate cu privire la bunurile date în consignație de către consignant.

Obligațiile consignatarului sunt:

- 1) Obligația de a primi bunurile și de a lua toate măsurile pentru păstrarea în bună stare a bunurilor ce i-au fost încredințate [art. 2.060 alin. (1) C. civ.].
- 2) Obligația de a asigura bunurile la o societate de asigurare agreată de către consignant [art. 2.060 alin. (2) C. civ.].
- 3) Obligația de a îndeplini împuternicirea în limitele stabilite prin contract (art. 2.056 C. civ.).
- 4) Obligația de a da socoteală despre operațiunile efectuate și de a remite consignantului prețul vânzării bunurilor.

Obligațiile consignantului sunt:

- 1) Obligația de a preda consignatarului bunurile mobile ce urmează a fi vândute [art. 2.057 alin. (1) C. civ.].
- 2) Obligația de a-i plăti consignatarului remunerația stabilită prin contractul de consignație fie ca sumă fixă, fie procentual în raport de prețul bunului vândut.
- 3) Obligația de a-i restitui consignatarului cheltuielile ocazionate de depozitarea și conservarea bunurilor primite în consignație (art. 2.059 C. civ.).

Față de terți, contractul de consignație nu produce efecte juridice; astfel nu se stabilesc raporturi juridice directe între consignant și terț, însă, deoarece consignatarul încheie contractele de vânzare cu terții în nume propriu, dar pe seama consignantului, transferul dreptului de proprietate va opera direct între consignant și terț.

Încetarea contractului de consignație are loc potrivit regulilor de la mandat, prin revocarea sa de către consignant, renunțarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, radierea consignantului sau a consignatarului, instituirea tutelei speciale sau a consilierii judiciare cu privire la consignatar, instituirea tutelei speciale cu privire la consignant și, dacă instanța apreciază în acest sens, prin instituirea consilierii judiciare cu privire la consignant (art. 2.063 C. civ.)

Să ne reamintim

Putem defini contractul de consignație ca fiind *contractul încheiat între consignant, pe de-o parte, și consignatar, de cealaltă parte, și prin care consignantul încredințează consignatarului*

anumite mărfuri sau alte bunuri mobile spre a fi vândute de către acesta, în nume propriu, dar pe seama consignatului.

4.3. Rezumat

Obligațiile consignatarului sunt:

- 1) Obligația de a primi bunurile și de a lua toate măsurile pentru păstrarea în bună stare a bunurilor ce i-au fost încredințate [art. 2.060 alin. (1) C. civ.].
- 2) Obligația de a asigura bunurile la o societate de asigurare agreată de către consignat [art. 2.060 alin. (2) C. civ.].
- 3) Obligația de a îndeplini împuternicirea în limitele stabilite prin contract (art. 2.056 C. civ.).
- 4) Obligația de a da socoteală despre operațiunile efectuate și de a remite consignatului prețul vânzării bunurilor.

Obligațiile consignatului sunt:

- 1) Obligația de a preda consignatarului bunurile mobile ce urmează a fi vândute [art. 2.057 alin. (1) C. civ.].
- 2) Obligația de a-i plăti consignatarului remunerația stabilită prin contractul de consignație fie ca sumă fixă, fie procentual în raport de prețul bunului vândut.
- 3) Obligația de a-i restitui consignatarului cheltuielile ocazionate de depozitarea și conservarea bunurilor primite în consignație (art. 2.059 C. civ.).

4.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Contractul de consignație are următoarele caractere juridice:

- a) este un contract unilateral;
- b) este un contract sinalagmatic;
- c) este un contract real.

4.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, ”Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015

4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile si comerciale. Teorie, jurisprudenta, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 20225. Radu Rizoiu, Codul insolventei adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 20226. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5. Contractul de expediție

5.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la contractul de expediție, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestuia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

5.2. Conținut

Potrivit art. 2.064 C. civ., „*contractul de expediție este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu și în contul comitentului, un contract de transport și să îndeplinească operațiunile accesorii*”.

Obligațiile expeditorului sunt următoarele:

- 1) Obligația de a executa împuternicirea primită de la comitent [art. 2.067 alin. (1) C. civ.].
- 2) Obligația de a da socoteală cu privire la îndeplinirea însărcinării .

Obligațiile comitentului. În virtutea caracterului sinalagmatic al contractului de expediție, comitentul are următoarele obligații:

- 1) Obligația de a pune la dispoziția expeditorului mărfurile care urmează a fi transportate și documentele aferente .
- 2) Obligația de a - i plăti expeditorului comisionul și de a - i rambursa cheltuielile accesorii.

Să ne reamintim

Contractul de expediție este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu și în contul comitentului, un contract de transport și să îndeplinească operațiunile accesorii.

5.3. Rezumat

Obligațiile expeditorului sunt următoarele:

- 1) Obligația de a executa împuternicirea primită de la comitent [art. 2.067 alin. (1) C. civ.].
- 2) Obligația de a da socoteală cu privire la îndeplinirea însărcinării .

Obligațiile comitentului. În virtutea caracterului sinalagmatic al contractului de expediție, comitentul are următoarele obligații:

- 1) Obligația de a pune la dispoziția expeditorului mărfurile care urmează a fi transportate și documentele aferente .
- 2) Obligația de a - i plăti expeditorului comisionul și de a - i rambursa cheltuielile accesorii.

5.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Are drept de retenție:

- a) mandantul;
- b) mandatarul;
- c) comitentul;
- d) expeditorul.

2. Privilegiul special al mandatarului constă în:

- a) dreptul de a fi plătit pentru munca depusă;
- b) dreptul de a achiziționa bunurile mandantului la un preț redus;
- c) dreptul de retenție asupra bunurilor mandantului ce se află în detenția sa.

5.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial.Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Support de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpănu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, ”Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile si comerciale. Teorie, jurisprudenta, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6. Contractul de agenție

6.1. Introducere

Unitatea de învățare are drept obiectiv prezentarea modalității de formare și executare a contractului de agenție.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

6.2. Conținut

1. Cadrul legislativ al contractului de agenție

Odată cu adoptarea și intrarea în vigoare a Codului civil actual, prin care s-a realizat unificarea dispozițiilor de drept privat, în temeiul art. 230 lit. w) din Legea nr. 71/2011, a fost abrogată și Legea nr. 509/2002 privind agenții comerciale permanente, iar contractul de agenție este reglementat în Titlul IX, Capitolul X al Codului civil (art. 2072-2095).

2. Definiția și caracterele juridice ale contractului de agenție

Putem defini contractul de agenție ca fiind *un contract între un agent comercial permanent („agent”) și un comerciant, persoana fizică sau juridică („comitent”), prin care comitentul îl împuternicește în mod statornic pe agent, în schimbul unei remunerații, pentru ca acesta să negocieze ori să negocieze și să încheie afaceri comerciale în numele și pe seama comitentului.*

În baza contractului de agenție, activitatea de intermediere se realizează pe o durată de timp determinată sau nedeterminată și are ca obiect o serie de acte juridice încheiate în una sau mai multe zone geografice determinate, unde agentul beneficiază de exclusivitate. Așa cum s-a arătat, exclusivitatea poate avea ca obiect anumite zone geografice sau anumite categorii de comercianți.

Contractul de agenție prezintă următoarele caractere juridice:

a) caracterul bilateral (sinalagmatic)

- b) caracterul oneros
- c) caracterul comutativ
- d) caracterul consensual
- e) contractul este cu executare succesiva .

3. Forma contractului de agenție

Potrivit art. 2078 C.civ., contractul de agenție se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

4. Obiectul contractului de agenție

Contractul de agenție poate avea ca obiect împuternicirea dată de comitent agentului, în mod statornic, de a negocia afaceri pentru comitent sau de a negocia și încheia afaceri în numele și pe seama comitentului. Este vorba despre afaceri comerciale, iar nu de încheierea de acte juridice civile, întrucât agentul acționează cu titlu profesional în activitatea de intermediere, iar comitentul îl împuternicește statornic să îi reprezinte interesele față de terți, astfel încât, și în privința comitentului, prin repetabilitatea operațiunilor, deducem existența caracterului profesional, în sensul de activitate comercială.

5. Efectele contractului de agenție

Între agent și comitent, obligațiile contractuale trebuie îndeplinite cu bună-credință și cu diligența unui bun profesionist. Agentul trebuie să îndeplinească, personal sau prin prepușii săi, obligațiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, cu bună-credință și loialitate (art. 2079 alin. 1 Civ.).

Obligațiile agentului sunt următoarele (art. 2079 alin. 2 C.civ.):

a) *Obligația de a-i procura și de a-i comunica comitentului informațiile care l-ar putea interesa pe acesta cu privire la regiunile stabilite în contract, precum și de a-i comunica toate celelalte informații necesare de care dispune.*

Această obligație este justificată de necesitatea luării unor decizii de afaceri întemeiate pe condițiile reale existente pe o anumită piață la un moment dat.

b) *Obligația de a depune diligența necesară pentru negocierea și, dacă este cazul, încheierea contractelor pentru care este împuternicit în condiții cât mai avantajoase pentru comitent.* Directiva 86/653/CEE conține o prevedere similară, redactată însă mult mai succint, conform căreia „în relațiile sale cu agentul comercial, comitentul trebuie să acționeze loial și de bună-credință”, iar, în relațiile cu terții – „să facă eforturile necesare pentru negocierea și, după caz, încheierea tranzacțiilor de care a fost mandatat să se ocupe” (art. 3 alin. 2 lit. a) coroborat pe art. 4 alin. 1 din directivă);

c) *Obligația de a îndeplini sarcina primită* personal sau prin prepușii săi, în conformitate cu instrucțiunile primite și în scopul realizării intereselor comitentului.

Posibilitatea substituirii agentului cu o altă persoană („subagent”), în tot sau în parte, este supusă de către lege prevederilor Codului civil referitoare la contractul de mandat (art. 2079 alin. 3 C.civ.).

Astfel, făcând aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 2023 C. civ. referitoare la substituirea făcută de mandatar în contractul de mandat, agentul va fi răspunzător pentru prejudiciul

cauzat comitentului în cazul în care:

- 1) nu i s-a acordat facultatea de a substitui pe cineva;
- 2) când i s-a dat posibilitatea substituirii, fără a se arăta persoana subagentului, iar subagentul ales de către agent este o persoană „necapabilă” și „nesolvabilă” (răspunderea pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului).

Comitentul va avea, în temeiul art. 2023 alin. 6 C. civ., o acțiune directă împotriva subagentului.

d) *Obligația de a respecta în mod corespunzător instrucțiunile rezonabile primite de la comitent.* Legea prevede în sarcina agentului obligația de a respecta instrucțiunile comitentului, însă numai acele instrucțiuni care au un caracter rezonabil, oferind astfel agentului dreptul de a aprecia posibilitatea îndeplinirii lor în raport de condițiile de fapt și de drept specifice operațiunii, zonei geografice ori posibilităților economice.

e) *Obligația de a depozita bunurile sau eşantioanele într-o modalitate care să asigure identificarea lor* ca aparținând unui anume comitent.

Obligațiile comitentului sunt reglementate în art. 2080 C.civ., trebuie executate cu loialitate și bună-credință și sunt următoarele:

a) *Obligația de a pune la dispoziția agentului, în timp util și într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife și orice alte documente necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale.* Această obligație trebuie executată în timp util pentru a da agentului posibilitatea îndeplinirii obligațiilor sale în sensul prezentării ofertei aparținând comitentului și încheierii de contracte în legătură cu aceasta.

b) *Obligația de a furniza agentului informațiile necesare executării contractului de agenție.* În afară de obligația de a-i comunica agentului prețurile ori tarifele bunurilor sau serviciilor oferite de comitent spre contractare terților, comitentul trebuie să-i comunice agentului și alte informații de care depinde executarea contractului de agenție, să-i dea instrucțiuni etc. Totodată, comitentul trebuie să-l informeze pe agent despre acceptarea ori refuzul unor operațiuni comerciale negociate sau, după caz, încheiate de agent.

c) *Obligația de a înștiința pe agent, într-un termen rezonabil, atunci când anticipează că volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decât acela la care agentul s-ar fi putut aștepta în mod normal.* Așa cum am mai precizat, agentul, datorită statorniciei relațiilor stabilite cu comitentul, poate anticipa anumite decizii de afaceri sau în legătură cu evidența afacerilor acestuia. Însă, dacă intervin modificări în structura afacerilor comitentului ori în volumul acestora, care nu ar putea fi anticipate de către agent, acesta trebuie înștiințat pentru a putea negocia ori încheia afaceri în mod profitabil.

d) *Obligația de a plăti agentului remunerația în condițiile și la termenele stabilite în contract sau prevăzute de lege.* În ceea ce privește remunerația, aceasta se cuvine agentului „pentru toate contractele încheiate ca efect al intervenției sale” (art. 2082 alin. 1 C.civ.).

Remunerația poate fi exprimată în quantum fix sau variabil, prin raportare la numărul contractelor sau actelor de comerț, ori la valoarea acestora, când se numește comision.

În cazul înlocuirii agentului, noul agent nu va avea dreptul la comision dacă acesta se cuvine agentului inițial.

Potrivit art. 2085 C.civ., dreptul la comision se naște la data la care se îndeplinește una din următoarele condiții:

- 1) comitentul și-a executat obligațiile contractuale față de terța persoană;
- 2) comitentul ar fi trebuit să-și execute obligațiile față de terța persoană conform contractului;
- 3) terța persoană și-a executat obligațiile contractuale.

Față de terți, în virtutea regulilor de la mandat, prin încheierea contractului între agent și terți

se stabilesc raporturi juridice directe între aceștia din urmă și comitent. Astfel, obligațiile născute din contractul încheiat cu terțul vor fi executate de către comitent, respectiv de către terț.

În schimb, contractul de agenție în sine nu produce efecte juridice față de terți.

6. Încetarea contractului de agenție

Contractul de agenție încetează, conform Codului civil în vigoare, în următoarele cazuri:

a) *la expirarea termenului*, în cazul contractelor încheiate pe o durată determinată; în cazul în care contractul, deși încheiat pe o durată determinată, continuă să fie executat de ambele părți după expirarea termenului, acesta se consideră transformat, potrivit legii, într-un contract încheiat pe o durată nedeterminată (art. 2088 C.civ.);

b) *prin denunțare unilaterală*, în cazul contractelor încheiate pe o perioadă nedeterminată sau al contractelor încheiate pe o perioadă determinată, care prevăd o condiție expresă privind posibilitatea denunțării unilaterale (art. 2089 alin. 1 și 2 C.civ.).

c) o altă modalitate de încetare a contractului de agenție este reprezentată de *rezilierea contractului*, la cererea părții interesate, fără preaviz, înainte de expirarea termenului contractului, în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către cealaltă parte.

Să ne reamintim

Contractul de agenție încetează în următoarele cazuri:

a) la expirarea termenului, în cazul contractelor încheiate pe o durată determinată;

b) prin denunțare unilaterală, în cazul contractelor încheiate pe o perioadă nedeterminată sau al contractelor încheiate pe o perioadă determinată, care prevăd o condiție expresă privind posibilitatea denunțării unilaterale

c) o altă modalitate de încetare a contractului de agenție este reprezentată de rezilierea contractului, la cererea părții interesate, fără preaviz, înainte de expirarea termenului contractului, în cazul neîndeplinirii din culpa gravă a obligațiilor contractuale de către cealaltă parte.

6.3. Rezumat

Contractul de agenție este un contract între un agent permanent („agent”) și un comerciant, persoana fizică sau juridică („comitent”), prin care comitentul îl împuternicește în mod statornic pe agent, în schimbul unei remunerații, pentru ca acesta să negocieze ori să negocieze și să încheie afaceri în numele și pe seama comitentului.

În baza contractului de agenție, activitatea de intermediere se realizează pe o durată de timp determinată sau nedeterminată și are ca obiect o serie de acte juridice încheiate în una sau mai multe zone geografice determinate, unde agentul beneficiază de exclusivitate.

Obligațiile agentului sunt următoarele:

a) obligația de a îndeplini sarcina primită personal sau prin prepușii săi, în conformitate cu instrucțiunile primite și în scopul realizării intereselor comitentului

b) obligația de a-i procura și de a-i comunica comitentului pentru care acționează informațiile privitoare la regiunea sau regiunile stabilite în contract, care l-ar putea interesa pe comitent, precum și toate informațiile necesare de care dispune

Obligațiile comitentului sunt următoarele:

- a) obligația de a pune la dispoziția agentului în timp util și într-o cantitate corespunzătoare mostre, cataloage, tarife și orice alte documente necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale, referitoare la bunurile sau serviciile respective
- b) obligația de a furniza agentului informațiile necesare executării contractului de agenție
- c) obligația de a înștiința pe agent în timp util atunci când va prevedea ca volumul operațiunilor comerciale va fi sensibil inferior celui pe care agentul l-ar fi putut anticipa în mod normal
- d) obligația de a plăti agentului remunerația în condițiile și la termenele prevăzute în contract sau prin lege .

Fața de terți, în virtutea regulilor de la mandat, prin încheierea contractului între agent și terți, se stabilesc raporturi juridice directe între aceștia din urmă și comitent. Astfel, obligațiile născute din contractul încheiat cu terțul vor fi executate de către comitent, respectiv de către terț.

În schimb, contractul de agenție în sine nu produce efecte juridice față de terți.

Contractul de agenție încetează în următoarele cazuri:

- a) la expirarea termenului, în cazul contractelor încheiate pe o durată determinată;
- b) prin denunțare unilaterală, în cazul contractelor încheiate pe o perioadă nedeterminată sau al contractelor încheiate pe o perioadă determinată, care prevăd o condiție expresă privind posibilitatea denunțării unilaterale
- c) o altă modalitate de încetare a contractului de agenție este reprezentată de rezilierea contractului, la cererea părții interesate, fără preaviz, înainte de expirarea termenului contractului, în cazul neîndeplinirii din culpa gravă a obligațiilor contractuale de către cealaltă parte .

6.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Contractul de agenție se poate încheia:

- b) verbal
- a) în scris
- c) tacit.

2. În contractul de agenție, clauza de neconcurență nu poate fi invocată de comitent în cazul:
- a) rezilierii contractului de către instanța de judecată ca urmare a culpei comitentului
 - b) denunțării unilaterale a contractului
 - c) pactului comisoriu expres.
3. Remunerația cuvenită agentului se calculează în funcție de:
- a) salariul minim pe economie
 - b) uzanțele comerciale ale zonei
 - c) cifra de afaceri a comitentului.
4. Agentul răspunde pentru daune în cazul în care:
- a) a ales ca subagent care să-l substituie o persoană insolubilă
 - b) terțul nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale
 - c) comitentul nu și-a îndeplinit obligațiile.
5. În îndeplinirea atribuțiilor sale, agentul trebuie să acționeze:
- a) loial și cu bună-credință
 - b) cu diligența unui bun proprietar
 - c) cu seriozitate.
6. Dreptul la comision al agentului se naște, potrivit legii:
- a) la data încheierii contractului cu terțul
 - b) la data la care comitentul și-a executat sau ar fi trebuit să-și îndeplinească obligațiile
 - c) la data la care terțul și-a îndeplinit obligațiile.
7. Agentul poate, fără împuternicire specială, să efectueze următoarele operațiuni în numele comitentului:
- a) să primească o plată
 - b) să acorde amânări pentru creanțele comitentului
 - c) să primească reclamații cu privire la viciile bunurilor.
8. Contractul de agenție încetează prin:
- a) renunțare
 - b) denunțare unilaterală
 - c) expirarea termenului.

20.1. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:
1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, <i>Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2</i> , bibliotecă electronică, 2026
Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7. Contractul de intermediere

7.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la contractul de intermediere, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestuia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

7.2. Conținut

Intermedierea este o operațiune care cuprinde mai multe contracte, inclusiv contractul de mandat, de comision, de consignatie, de expediție, de agenție și contractul de curtaaj. Curtierul a fost definit drept un intermediar care, cu titlu profesional și în schimbul unei remunerații, pune în legătură două persoane care doresc să încheie un contract. Codul civil actual reglementează această operațiune sub denumirea de contract de intermediere.

Potrivit art. 2.096 alin. (1) C. civ., „*intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă față de client să îl pună în legătură cu un terț, în vederea încheierii unui contract*”.

Intermediarul (curtierul) nu este prepusul clientului, fiind independent față de acesta. În executarea obligațiilor sale, intermediarul, persoană fizică sau persoană juridică, acționează ca un profesionist, însă nu are putere de reprezentare, întrucât rolul său este acela de simplu mijlocitor. Cu toate acestea, „intermediarul poate reprezenta părțile intermediate la încheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai dacă a fost împuternicit expres în acest sens” (art. 2.102 C. civ.).

Caracterele juridice ale contractului de intermediere sunt următoarele: a) este un contract consensual – contractul de intermediere se încheie prin simplul acord de voință al părților, fără vreo formalitate suplimentară; b) este un contract cu titlu oneros – întrucât intermediarul este, de regulă, un profesionist, acest caracter este prezumat; fiecare parte urmărește, de fapt, prin încheierea contractului, obținerea unui folos patrimonial; c) este un contract comutativ – din chiar momentul încheierii sale, părțile din contractul de intermediere cunosc existența și întinderea obligațiilor reciproce; d) este un contract sinalagmatic – prin încheierea contractului de intermediere, părțile dobândesc obligații reciproce și interdependente.

Obligațiile intermediarului (curtierului) sunt următoarele:

1) Obligația de a - i găsi clientului o persoană cu care acesta să încheie un contract. Această obligație dă naștere dreptului de a fi remunerat de către client, astfel încât este calificată drept obligație de rezultat.

2) Obligația de informare. Potrivit art. 2.100 C. civ., „intermediarul este obligat să comunice terțului toate informațiile cu privire la avantajele și oportunitatea încheierii contractului intermediat, cu condiția să nu prejudicieze în mod culpabil interesele clien - tului”. Obligația de informare trebuie executată corect și complet, astfel încât să asigure încheierea contractului dintre terț și client, fără a dezvălui însă secretele profesionale ale acestuia din urmă și fără a - l prejudicia din cauza unei informări nesatisfăcătoare.

Obligațiile clientului:

1) Obligația de a - i plăti intermediarului remunerația. Această obligație ia naștere în momentul în care intermediarul și - a îndeplinit însărcinarea de a găsi clientului un cocontractant, iar contractul urmărit a fost încheiat. În temeiul art. 2.097 alin. (1) C. civ., „intermediarul are dreptul la o remunerație din partea clientului numai în cazul în care contractul intermediat se încheie ca urmare a intermediarii sale”. În lipsa convenției părților sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remunerație în conformitate cu practicile anterioare statornicite între părți sau cu uzanțele existente între profesioniști pentru astfel de contracte. În cazul în care intermedierea a fost realizată de mai mulți intermediari, fiecare are dreptul la o cotă egală din remunerația stabilită global, dacă prin contract nu s - a stipulat altfel. Pluralitatea de intermediari poate rezulta din același contract de intermediere sau din contracte separat.

2) Obligația de a - i comunica intermediarului încheierea contractului intermediat. Această obligație se află în strânsă legătură cu dreptul intermediarului de a fi remunerat, drept care se naște numai la momentul încheierii contractului dintre client și terț. Astfel, potrivit art. 2.101 alin. (1) C. civ., „clientul are obligația să comunice intermediarului dacă s - a încheiat contractul intermediat, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii acestuia, sub sancțiunea dublării remunerației, dacă prin contract nu se prevede altfel”. De asemenea, în cazul în care remunerația se stabilește în funcție de valoarea contractului intermediat sau de alte elemente esențiale ale acestuia, clientul are obligația de a comunica și aceste informații.

3) Obligația de a restitui intermediarului cheltuielile ocazionate de executarea contractului. Această obligație există numai dacă este prevăzută expres în contractul de intermediere (art. 2.098 C. civ.)

Să ne reamintim

Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă față de client să îl pună în legătură cu un terț, în vederea încheierii unui contract.

7.3. Rezumat

Caracterele juridice ale contractului de intermediere sunt următoarele: a) este un contract consensual – contractul de intermediere se încheie prin simplul acord de voință al părților, fără vreo formalitate suplimentară; b) este un contract cu titlu oneros – întrucât intermediarul este, de regulă, un profesionist, acest caracter este prezumat; fiecare parte urmărește, de fapt, prin încheierea

contractului, obținerea unui folos patrimonial; c) este un contract comutativ – din chiar momentul încheierii sale, părțile din contractul de intermediere cunosc existența și întinderea obligațiilor reciproce; d) este un contract sinalagmatic – prin încheierea contractului de intermediere, părțile dobândesc obligații reciproce și interdependente.

7.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Când se naște dreptul la remunerație al intermediarului?

7.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

7.6. Temă de control: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați intermedierea în afaceri”

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 8. Contractul de furnizare

8.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la contractul de furnizare, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestuia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

8.2. Conținut

Putem defini contractul de furnizare ca fiind *acel contract în temeiul căruia una dintre părți, în calitate de „furnizor”, se obligă să transfere dreptul de proprietate și să predea anumite bunuri ori să presteze anumite servicii la unul sau mai multe termene succesive, stabilite anticipat prin contract, iar cealaltă parte, denumită „beneficiar”, se obligă să plătească prețul acestor bunuri ori servicii.*

Contractul de furnizare produce, în temeiul art. 1.771 C. civ., efecte similare contractului de vânzare.

Obligațiile principale ale furnizorului, reglementate de art. 1.766 - 1.767 C. civ., sunt următoarele:

a) obligația de a transmite proprietatea bunurilor ce formează obiectul contractului; această obligație se execută în momentul predării;

b) obligația de a preda bunurile care fac obiectul contractului, la termenele și în condițiile stabilite prin contract; dacă predarea se realizează prin încheierea de către furnizor a unui contract de expediție, obligația se consideră executată în momentul predării bunurilor în custodia cărașului (transportatorului);

c) obligația de a presta serviciile stabilite potrivit contractului ; atât predarea bunurilor, cât și prestarea serviciilor se realizează la mai multe termene succesive, ulterioare încheierii contractului ori în mod continuu [art. 1.766 alin. (1) C. civ.]

Obligațiile beneficiarului constau în:

a) preluarea bunurilor ce formează obiectul contractului, la termenele și în condițiile prevăzute în contract, prin efectuarea recepției de către beneficiar, în vederea constatării cantității și a calității acestora;

b) plata prețului produselor sau serviciilor , conform contractului sau potrivit dispozițiilor legale.

Să ne reamintim

Contractul de furnizare = *acel contract în temeiul căruia una dintre părți, în calitate de „furnizor”, se obligă să transfere dreptul de proprietate și să predea anumite bunuri ori să presteze anumite servicii la unul sau mai multe termene succesive, stabilite anticipat prin contract, iar cealaltă parte, denumită „beneficiar”, se obligă să plătească prețul acestor bunuri ori servicii.*

8.3. Rezumat

Contractul de furnizare produce, în temeiul art. 1.771 C. civ., efecte similare contractului de vânzare.

8.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Prin angajarea răspunderii contractuale se urmărește:

- a. salvagardarea contractului;
- b. sancționarea debitorului;
- c. repararea prejudiciului moral al creditorului;
- d. repararea materială a prejudiciului cauzat prin neexecutarea contractului.

8.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:
1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, <i>Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2</i> , biblioteca electronică, 2026
Bibliografie generală:
1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 9. Contractul de societate

9.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la contractul de societate, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestuia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

9.2. Conținut

Putem defini astfel contractul de societate ca fiind *acel contract, în temeiul căruia, două sau mai multe persoane fizice și/sau juridice se obligă reciproc să coopereze în vederea desfășurării unei anumite activități ce constituie obiectul societății, iar în vederea realizării acestuia să pună în comun anumite bunuri, cunoștințe sau prestații, cu scopul de a realiza și împărți beneficiile ce vor rezulta.*

Contractul de societate este întâlnit în cele mai diverse domenii de activitate, de la activități de producție, de comerț și de prestări servicii la activități agricole ori activități specifice profesiilor libere. Pentru toate acestea, Codul civil reprezintă cadrul legal general. Astfel, în temeiul art. 1.888 C. civ., în funcție de formă, societățile pot fi: a) simple; b) în participație; c) în nume colectiv; d) în comandită simplă; e) cu răspundere limitată; f) pe acțiuni; g) în comandită pe acțiuni; h) cooperative; i) alt tip de societate anume reglementat de lege.

Societatea simplă nu are personalitate juridică. Cu toate acestea, dacă asociații doresc dobândirea personalității juridice, prin actul de modificare a contractului de societate va trebui ca ei să indice, în mod expres, forma juridică a acesteia și să pună de acord toate clauzele cu dispozițiile legale aplicabile societății nou - înființate [art. 1.892 alin. (1) și (2) C. civ.].

Între asociați, prin semnarea contractului de societate iau naștere drepturi și obligații specifice, constând în efectuarea aporturilor, participarea la profit și pierderi, transmiterea drepturilor societare etc. Astfel, capitalul social al societății este format prin aporturi în numerar, în bunuri sau în prestații ori cunoștințe specifice [art. 1.894 alin. (1) și (3) coroborate pe art. 1.882 alin. (3) C. civ.].

Între asociați și societate există o serie de drepturi și obligații specifice. Astfel, în temeiul obligației generale de a acționa cu bună - credință pe tărâm contractual, asociații au față de societate o obligație de neconcurență , în temeiul căreia „asociatul nu poate face concurență societății pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane și nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operațiune care ar putea fi păgubitoare pentru societate” [art. 1.903 alin. (1) C. civ.].

În raport de cota de participare la formarea capitalului social, asociații au dreptul, respectiv obligația, de a primi o parte dintre beneficii și de a suporta o fracțiune din pierderile înregistrate în activitatea societății .

În privința dreptului de a folosi bunuri ori sume de bani ce aparțin societății , Codul civil

prevede faptul că, în lipsa unei stipulații contrare, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale în interesul societății, potrivit cu destinația acestora și fără să stânjenească drepturile celorlalți asociați.

De departe, însă, unul dintre cele mai importante drepturi ale asociaților este acela de a participa la luarea hotărârilor în cadrul adunării asociaților (dreptul de a participa la adunare și de a vota în cadrul acesteia). Astfel, în temeiul art. 1.910 alin. (1) C. civ., „asociații, chiar lipsiți de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociaților”.

Față de terți , societatea este reprezentată de către administratorii care au dreptul special de reprezentare sau, în lipsa unei asemenea împuterniciri speciale date prin contract sau printr - un act subsecvent, de către oricare dintre asociați [art. 1.919 alin. (1) C. civ.].

Contractul de societate încetează și societatea se dizolvă într - unul dintre următoarele cazuri generale, sub rezerva dispozițiilor cuprinse în legi speciale: a) realizarea obiectului societății sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia; b) consimțământul tuturor asociaților; c) hotărârea instanței, pentru motive legitime și temeinice; d) împlinirea duratei societății, cu excepția cazului în care se aplică dispozițiile art. 1.931 C. civ. referitoare la prelungirea tacită a contractului de societate ; e) nulitatea societății; f) alte cauze stipulate în contractul de societate.

Să ne reamintim

Contractul de societate = *acel contract, în temeiul căruia, două sau mai multe persoane fizice și/sau juridice se obligă reciproc să coopereze în vederea desfășurării unei anumite activități ce constituie obiectul societății, iar în vederea realizării acestuia să pună în comun anumite bunuri, cunoștințe sau prestații, cu scopul de a realiza și împărți beneficiile ce vor rezulta.*

9.3. Rezumat

Din punct de vedere formal, contractul în vederea înființării unei societăți simple nu este supus unor condiții speciale, cu excepția necesității formei scrise și, eventual, auten - tice, în cazul constituirii ca aport a unor bunuri imobile. De regulă, așadar, forma scrisă a contractului de societate simplă este cerută numai ad probationem . Sunt asimilate societăților simple și societățile supuse condiției înmatriculării conform legii și rămase neînmatriculate, precum și societățile de fapt.

9.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Care sunt formele de societate reglementate de Codul civil?
2. Arătați diferențele dintre societatea simplă și societățile reglementate de Legea nr. 31/1990.

9.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 10. Contractul de cont curent**10.1. Introducere**

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la contractul de cont curent, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestuia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

10.2. Conținut

Contractul de cont curent a fost definit în doctrină ca fiind un contract în temeiul căruia „*părțile se înțeleg ca, în loc să achite separat și imediat creanțele lor reciproce, izvorâte din prestațiile făcute de una către cealaltă, lichidarea să se facă la un anumit termen, de către partea care va fi debitoare*”.

În doctrina dreptului comercial, **efectele contractului de cont curent** au fost clasificate în două categorii: efecte principale (transferul dreptului de proprietate, novația, indivizibilitatea, compensația) și efecte secundare (curgerea dobânzilor, dreptul la comision și la alte cheltuieli).

Transferul dreptului de proprietate are ca obiect valoarea înscrisă în cont și operează între transmitător și primitor, acesta din urmă devenind titularul dreptului de proprietate privind valoarea

respectivă. Astfel, în temeiul art. 2.173 C. civ., contractul de cont curent are ca efect principal transferul proprietății remiterilor către primitorul lor, prin aceea că el le trece în debitul său. Înscrierea în contul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit se presupune a fi făcută sub „rezerva încasării”, dacă în contract nu se prevede altfel (art. 2.177 C. civ.). Doctrina a mai arătat că înscrierea creanței în cont nu afectează dreptul de a promova acțiuni și de a formula excepții în legătură cu actul juridic din care rezultă prestația respectivă. În cazul anulării acestuia, înregistrarea din cont va fi radiată. În speță, s - a reținut că transferul sumei de bani în discuție s - a făcut pe bază de dispoziție scrisă a conducerii societății reclamante, pârâta efectuând operațiunea de transfer a banilor pe baza contractului de cont curent dintre părți, care cuprinde obligația pârâtei de a efectua operațiuni de virare de bani din contul reclamantei, la cererea expresă a acesteia, directorul societății fiind persoană autorizată să ceară efectuarea unor astfel de operațiuni.

Novația obligației operează între transmitător și primitor, în sensul că obligațiile născute din remiterile anterioare se novează (art. 2.173 C. civ.). Prin novație ia naștere o nouă obligație în temeiul contractului de cont curent. Potrivit art. 1.609 C. civ., novația operează în trei modalități: 1) când debitorul contractează față de creditorul său o obligație nouă, care înlocuiește și stinge obligația inițială; 2) când un nou debitor este substituit celui vechi, care este liberat de creditor; în acest caz, novația poate opera fără consimțământul debitorului inițial; 3) când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui inițial, față de care debitorul este eliberat.

Tot ca efect al contractului de cont curent, se produce și **compensația** reciprocă între părți până la concurența debitului și a creditului, sub rezerva plății soldului creditor (art. 2.173 C. civ.). Jurisprudența menționează și **indivizibilitatea** ca efect al contractului curent, în sensul că sumele înscrise în cont ca efect al prestațiilor reciproce își pierd individualitatea până la data încheierii contului. Un alt efect al contractului de cont curent constă în **curgerea de dobânzi** pentru sumele trecute în cont în debitul primitorului de la data înscrierii acestora până la încheierea contului (art. 2.173 C. civ.). Dobânda aplicabilă este cea stabilită de părți sau, în lipsă, cea legală, și va fi calculată pentru fiecare zi de întârziere, dacă părțile nu au stabilit altfel. În acest sens, dobânzile curg de drept din momentul înscrierii operațiunii în cont, iar nu de la data scadenței (data scadenței este, în acest caz, data stabilită în contractul de cont curent la care se va face lichidarea datoriilor reciproce).

Încheierea contului curent este reglementată în art. 2.179 alin. (1) C. civ. și va avea loc la scadența termenelor stabilite prin contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. În cazul în care părțile au stabilit prin contractul de cont curent anumite termene la care să se încheie contul, soldul creditor al fiecărei perioade va reprezenta primul post al perioadei următoare.

Încetarea contractului de cont curent poate avea loc, în condițiile art. 2.183 C. civ. Astfel, contractul de cont curent încetează în următoarele cazuri: a) de drept, la scadența termenului convenit de părți; b) în cazul contractului încheiat pe o durată nedeterminată, prin denunțare unilaterală, cu notificarea prealabilă a celeilalte părți cu cel puțin 15 zile anterior declarării unilaterale a încetării contractului; c) în caz de incapacitate, insolvență sau moarte, oricare dintre cureniști, reprezentantul incapabilului sau moștenitorul putând denunța contractul cu înștiințarea celeilalte părți cu 15 zile înainte.

Să ne reamintim

Contractul de cont curent este contractul în temeiul căruia „părțile se înțeleg ca, în loc să achite separat și imediat creanțele lor reciproce, izvorâte din prestațiile făcute de una către cealaltă, lichidarea să se facă la un anumit termen, de către partea care va fi debitoare”.

10.3. Rezumat

Efectele contractului de cont curent au fost clasificate în două categorii: efecte

principale (transferul dreptului de proprietate, novația, indivizibilitatea, compensația) și efecte secundare (curgerea dobânzilor, dreptul la comisiuni și la alte cheltuieli).

10.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Arătați cum se produc efectele contractului de cont curent.
2. Este contract de finanțare:
 - a. Contractul de know how
 - b. Contractul de leasing
 - c. Contractul de cont curent

10.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, bibliotecă electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 11. Contractul de report

11.1. Introducere

Unitatea de învățare prezintă formarea și executarea contractului de report.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

11.2. Conținut

1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de report

Putem defini contractul de report ca fiind *un contract complex ce consta, pe de o parte, în cumpararea pe bani gata a unor titluri de credit care circula în comerț și în revânzarea simultana cu termen și la un preț determinat către aceeași persoană a unor titluri de aceeași specie.*

Contractul de report prezintă următoarele caractere juridice:

- a) este un contract bilateral (sinalagmatic) deoarece da naștere unor obligații reciproce în sarcina ambelor părți;
- b) este un contract cu titlu oneros – părțile urmaresc, prin încheierea contractului, obținerea unui folos patrimonial;
- c) este un contract comutativ – existența și întinderea obligațiilor reciproce este cunoscută de părți în momentul încheierii contractului; astfel, spre exemplu, reportatul da în report (vinde temporar) acțiuni aparținând unei anumite categorii, vânzarea făcându-se la valoarea nominală a acestora; la termenul convenit, va cumpara acțiuni de aceeași specie de la reportator (care, de obicei, este o instituție bancară), însă la prețul determinat prin contract, care va fi mai mare decât cel din vânzarea inițială;
- d) contractul are un caracter real, având în vedere faptul că, pentru valabilitatea contractului, legea impune predarea reală a titlurilor date în report.

2. Condițiile de validitate ale contractului de report sunt cele reglementate în art. 1179 C. civ. și se referă la capacitate, consimțământ, obiect și cauză.

În ceea ce privește capacitatea părților, observăm faptul că au calitatea de părți în contract reportatul (persoana care deține titlurile de credit) și reportatorul (persoana care va cumpara temporar aceste titluri, de regula, o bancă).

Reportatul trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu.

Potrivit art. 1.772 alin. 1 NCC: „Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpără de la reportat cu plată imediată titluri de credit și valori mobiliare circulând în comerț și se obligă, în același timp, să revândă reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeași specie, la o anumită scadență, în schimbul unei sume determinate.”

Potrivit art. 1.772 alin. 2 NCC : „Contractul de report se încheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalităților necesare pentru transmiterea lor”.

Reportatorul este, de regula, un comerciant (instituție bancară) și, în calitate de persoană juridică, trebuie să aibă, prin lege, actul de înființare ori statut, dreptul de a efectua asemenea operațiuni. Consimțământul trebuie să fie expres în sensul efectuării operațiunii reportului și să fie însoțit de predarea reală a titlurilor de credit.

Manifestarea de voință trebuie să provină de la ambele părți și să fie în sensul încheierii unei vânzări cu termen și a unor vânzări a unor titluri de credit care circula în comerț. Consimțământul trebuie să fie dat simultan pentru ambele vânzări.

Obiectul contractului îl formează titlurile de credit care circula în comerț (acțiuni, obligațiuni). Cu privire la acestea se efectuează două vânzări: una pe bani gata, între reportat și reportator, și alta, cu termen, între reportator și reportat. Diferența dintre prețul plătit și cel încasat de către reportator se numește „report” (profit). Deși din dispozițiile legale ar rezulta că în contractul de report există două prețuri – cel inițial, plătit de reportator, și prețul plătit la scadență de către reportat, majoritatea doctrinei consideră că în contractul de report există de fapt un singur preț stabilit de părți și plătit la scadență. Acest preț este stabilit în momentul încheierii contractului și este plătit în scopul redobândirii titlurilor de credit.

Cauza contractului este legata de intenția reportatului de a obține un credit, o suma de bani din vânzarea temporara a titlurilor de credit, în timp ce reportatorul efectueaza o operațiune speculativa în sensul obținerii unui profit („report”) din revânzarea catre reportat a unor titluri din aceeași specie.

3. Efectele contractului de report

Asa cum s-a aratat, în temeiul contractului de report are loc transferul dreptului de proprietate cu privire la titlurile de credit de la vânzator la cumparator, în temeiul art. 1772 NCC. Acest transfer al dreptului de proprietate are loc în privința ambelor vânzari, în dublu sens si la termene diferite.

În calitate de proprietar, în temeiul primei vânzari, reportatorul are dreptul sa culeaga fructele civile ale titlurilor de credit (dividende, dobânzi), daca părțile nu au stabilit altfel prin contractul de report .

4. Încetarea contractului de report se produce, de regula, la împlinirea termenului stabilit de părți. La scadența, părțile pot conveni sa prelungeasca contractul de report pentru o alta durata determinata, pastrându-se condițiile din contractul inițial. Aceasta prelungire poate avea loc pentru mai multe termene succesive.

Să ne reamintim

Obiectul contractului îl formeaza titlurile de credit care circula în comerț (acțiuni, obligațiuni). Cu privire la acestea se efectueaza doua vânzari: una pe bani gata, între reportat si reportator, si alta, cu termen, între reportator si reportat. Diferența dintre prețul platit si cel încasat de catre reportator se numeste „report” (profit).

11.3. Rezumat

Contractul de report poate fi definit ca fiind un contract complex ce consta, pe de o parte, în cumpararea pe bani gata a unor titluri de credit care circula în comerț si în revânzarea simultana cu termen si la un preț determinat catre aceeași persoana a unor titluri de aceeași specie. În temeiul contractului de report are loc transferul dreptului de proprietate cu privire la titlurile de credit de la vânzator la cumparator. Acest transfer al dreptului de proprietate are loc în privința ambelor vânzari, în dublu sens si la termene diferite. În calitate de proprietar, în temeiul primei vânzari, reportatorul are dreptul sa culeaga fructele civile ale titlurilor de credit (dividende, dobânzi), daca părțile nu au stabilit altfel prin contractul de report .

Încetarea contractului de report se produce, de regula, la împlinirea termenului stabilit de părți. La scadența, părțile pot conveni sa prelungeasca contractul de report pentru o alta durata determinata, pastrându-se condițiile din contractul inițial. Aceasta prelungire poate avea loc pentru mai multe termene succesive .

11.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Obiectul contractului de report îl formeaza:
 - a) acțiunile
 - b) obligațiunile
 - c) warantele.

2. Contractul de report încetează prin:
 - a) renunțare
 - b) împlinirea termenului
 - c) denunțare unilaterală.
3. Contractul de report este un contract:
 - a) consensual
 - b) solemn
 - c) real.
4. În temeiul contractului de report, între reportat și reportator operează un dublu transfer al dreptului de:
 - a) proprietate
 - b) uz
 - c) uzufruct.
5. Dividendele titlurilor de credit reportate aparțin, în temeiul primei vânzări:
 - a) reportatului
 - b) reportatorului
 - c) proporțional, ambelor părți.

11.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, bibliotecă electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpănuș, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

12.1. Introducere

Obiectivul acestei unități de învățare îl reprezintă descrierea formării și executării contractului de leasing.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

12.2. Conținut

1. Aspecte generale, noțiunea și caracterele juridice ale contractului de leasing

Ca instrument de credit și de finanțare a afacerilor contractul de leasing a fost cunoscut, într-o formă primară, și în dreptul roman, unde împrumutatorul (creditor) își asigura garantarea creanței sale păstrând dreptul de proprietate cu privire la bunul determinat prin convenție.

Operațiunile de leasing, inclusiv în ceea ce privește leasing-ul imobiliar, au fost dezvoltate în special în Statele Unite și în Marea Britanie. La origine, în limba engleză, termenul „lease” desemna locațiunea bunurilor imobile, dar a fost extins ulterior la toate categoriile de locațiune.

În România, primele reglementări cu privire la leasing au fost cuprinse în Legea nr. 72/1993 privind regimul vamal al bunurilor importate, ce fac obiectul tranzacțiilor de leasing - care se aplică în domeniul raporturilor juridice de drept al comerțului internațional – și O.G. nr. 12/1995 privind unele măsuri referitoare la regimul vamal al masinilor, utilajelor și instalațiilor importate în cadrul tranzacțiilor de leasing. Însă, reglementarea cuprinzătoare a instituției leasing-ului s-a realizat prin adoptarea O.G. nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing.

Literatura de specialitate a oferit, de-a lungul timpului, o serie de definiții ale leasing-ului. Astfel, într-o opinie, leasing-ul a fost definit drept „o modalitate specifică de finanțare, careia îi este proprie păstrarea de către finanțator a nedei proprietăți a bunului închiriat, care este transmis în posesie și folosință, pentru o perioadă determinată, beneficiarului utilizator, perioada caracterizată ca irevocabilă (deoarece părțile nu o pot schimba).” Un alt autor caracterizează leasing-ul ca fiind „acea operațiune juridică prin care o persoană (de obicei, societate specializată în acest scop), cumpără un bun spre a-l închiria unei alte persoane, numită utilizator (care, în mod obișnuit, este tot o întreprindere) care, la sfârșitul contractului de locație, are un drept de opțiune între trei posibilități, și anume:

- a) de a continua contractul de locație;
- b) de a-l rezilia;
- c) de a cumpara bunul respectiv contra unui preț, convenit în așa fel încât să se țină seama, cel puțin în parte, de varsămintele efectuate cu titlu de chirie (adică de amortizarea bunurilor pe această cale și, deci, de valoarea reziduală).”

Locatarul/utilizatorul poate opta pentru cumpararea bunului înainte de sfârșitul perioadei de leasing, dar nu mai devreme de 12 luni, dacă părțile convin astfel și dacă achită toate obligațiile asumate prin contract (art. 1 alin. 1 din O.G. nr. 51/1997).

Dupa cum putem observa din această reglementare, operațiunile de leasing includ și o promisiune unilaterală de vânzare, care are natura juridică a unei obligații de „a face” în sarcina locatorului/finanțatorului. De asemenea, operațiunile de leasing sunt fapte de comerț obiective atunci

când bunul este cumparat în scopul de a-l oferi în leasing, sau fapte de comerț unilaterale atunci când locatarul / utilizatorul este un necomerciant.

Potrivit legii, operațiunile de leasing se realizeaza, asa cum s-a aratat în doctrina, în trei etape si anume:

- etapa „prealabila”, pre-contractuala, în care orice persoana fizica sau juridica va formula o „cerere ferma”, în care sa precizeze bunul ce va constitui obiectul contractului de leasing; daca s-a stabilit acordul de voința cu privire la bunul astfel determinat între utilizator si furnizor, operațiunea a fost calificata în practica drept antecontract de vânzare-cumparare, prin care furnizorul (promitentul) se obliga sa încheie cu un terț (finanțatorul) – care este si beneficiar al promisiunii -, în condițiile determinate de utilizator, contractul de vânzare-cumparare cu privire la acel bun;
- etapa desfasurarii contractului de leasing („etapa locațiunii” cum a fost denumita) este caracterizata prin desfasurarea unui raport juridic între finanțator si utilizator;
- etapa „opțiunii”, care intervine la expirarea contractului de leasing si se caracterizeaza prin dreptul de opțiune al utilizatorului de a cumpara bunul, de a prelungi contractul de leasing sau de a înceta raporturile contractuale; si aceasta etapa se caracterizeaza prin obligația finanțatorului de a respecta dreptul de opțiune al utilizatorului cu privire la încheierea a doua contracte: contractul de vânzare-cumparare sau un nou contract de leasing, cu aceeasi natura juridica.

Obiect al operațiunilor de leasing si al O.G. nr. 51/1997 îl formeaza si contractele de leasing încheiate cu un locatar/utilizator final de catre locatarul/utilizatorul unui bun ce face deja obiectul unui contract de leasing (art. 1 alin. 11 din ordonanța).

Pornind de la aceste elemente, vom defini contractul de leasing ca fiind *acel contract, în temeiul caruia una dintre părți, în calitate de locatar/ finanțator, transmite, pentru o durata determinata si în schimbul unor plăți periodice (rate de leasing), dreptul de folosința asupra unui bun determinat catre cealalta parte (locatar/utilizator), pastrând pentru sine dreptul de proprietate si respectând dreptul de opțiune al locatarului/utilizatorului, exercitat la sfârșitul perioadei de leasing, de a cumpara bunul, de a prelungi contractul de leasing sau de a înceta raporturile contractuale.*

Contractul de leasing prezinta urmatoarele caractere juridice:

- a) este un contract consensual
- b) contractul de leasing are un caracter bilateral (sinalagmatic)
- c) contractul de leasing are un caracter oneros,
- d) contractul de leasing are un caracter comutativ
- e) contractul de leasing este un contract cu executare succesiva.
- f) contractul de leasing are un caracter *intuitu personae* în privința utilizatorului, fiind încheiat în considerarea persoanei acestuia din punct de vedere al solvabilității.
- g) contractul de leasing constituie titlu executoriu, în temeiul art. 8 din O.G. nr. 51/1997.

Datorita acestor caractere juridice putem concluziona faptul ca natura juridica a contractului de leasing este aceea a unui contract comercial numit, de sine statator si complex, întrunind caracteristicile unei operațiuni de finanțare, dar si pe cele ale unui împrumut de folosința, ale locațiunii, mandatului comercial si al promisiunii unilaterale de vânzare.

2. Principalele categorii de leasing pot fi determinate prin analiza prevederilor O.G. nr. 51/1997. Asadar, potrivit prevederilor ordonanței, distingem:

- a) leasing-ul financiar (art. 2 lit. d din ordonanța);
- b) leasing-ul operațional (art. 2 lit. d raportat la art. 6 alin. 1).

Leasing-ul financiar presupune recuperarea totala a valorii bunului în perioada de leasing, precum si obținerea de profit si are ca obiect, asa cum s-a aratat,³⁶⁸ în special echipamente industriale. În schimb, prin leasing-ul operațional se urmareste recuperarea parțiala a valorii bunului deoarece durata contractului de leasing este mai scurta decât durata de funcționare a bunului ce formeaza obiectul contractului;

- c) leasing mobilier – când are ca obiect bunuri mobile aflate în circuitul civil, inclusiv dreptul de utilizare a programului pentru calculator;

d) leasing imobiliar – care are ca obiect bunuri imobile prin natura lor sau prin destinație, potrivit art. 2 alin. 2 din O.G. nr. 51/1997;

e) contractul de *lease-back*, reglementat în art. 22 din O.G. nr. 51/1997 este o operațiune prin care „beneficiarul vinde un bun societății de leasing, bun pe care îl închiriaza de la aceasta, rambursând astfel, prin ratele de leasing, creditul acordat – de valoare egala cu prețul de vânzare al bunului”;

f) contractul de leasing *time-sharing* este reglementat în art. 23 din ordonanța; conform acestuia „bunurile ce fac obiectul unui contract de leasing pot fi utilizate în sistem de leasing de mai multe societăți comerciale dacă între acestea și locator / finanțator s-a încheiat un contract în acest sens” sau de către două sau mai multe societăți de leasing.

3. Condițiile de validitate ale contractului de leasing sunt cele reglementate în art. 1179 C. civ. drept condiții de fond necesare pentru validitatea actelor juridice, și anume: capacitatea de a contracta, consimțământul valabil al părților, un obiect determinat, o cauză licită.

Capacitatea de a contracta trebuie analizată prin prisma părților din contractul de leasing atât din punct de vedere al capacității de a încheia acte juridice (condiție supusă regulilor Codului civil), cât și din punct de vedere al aptitudinii și condițiilor legale necesare pentru a deveni comerciant (vârsta de 18 ani și îndeplinirea unor condiții speciale atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice).

Părțile în contractul de leasing poartă denumirea de:

- „locator / finanțator” – societatea de leasing, persoana juridică română sau străină, înființată în condițiile Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, care are ca obiect principal de activitate desfășurarea operațiunilor de leasing și un capital social de minimum 200.000 de euro, în echivalent în lei (art. 3 alin. 1 corob. cu art. 19 din O.G. nr. 51/1997); societatea de leasing procură bunul de la producător (furnizor), capacitatea acesteia de a contracta fiind supusă principiului specialității capacității, iar actele juridice se încheie prin organele sale reprezentative;

- „locator / utilizator” este orice persoană fizică sau juridică, română sau străină. Asadar, legea nu cere, pentru a încheia contractul de leasing în calitate de locator / utilizator, calitatea de comerciant. În privința persoanei fizice care încheie contractul de leasing în calitate de locator / utilizator, este necesară condiția deplinei capacități de exercițiu (vârsta de 18 ani) sau, pentru minorii între 14 și 18 ani, încuviințarea instanței de tutelă.

Capacitatea cerută persoanei juridice pentru a încheia contractul de leasing în calitate de locator / utilizator trebuie analizată în condițiile actului de înființare a acesteia.

Consimțământul părților reprezintă voința de a încheia contractul de leasing, manifestată în exterior (voința exteriorizată). Pentru a fi valabil exprimat, consimțământul trebuie să provină de la o persoană capabilă (cu discernământ), să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice (consimțământul dat din complezență sau *jocandi causa* nu este de natură de a angaja persoana respectivă în mod valabil) și să nu fie alterat de vicii de consimțământ (eroare, dol, violența și leziune).

Obiectul contractului de leasing este reprezentat de conduita părților sau bunurile ce formează obiectul contractului.

Ca regulă generală, și obiectul contractului de leasing trebuie să existe, să fie în circuitul civil, să fie determinat, să fie posibil și să fie licit și moral.

Potrivit O.G. nr. 51/1997, obiectul contractului de leasing constă în bunuri imobile prin natura lor sau prin destinație și bunuri mobile, aflate în circuitul civil, cu excepția înregistrărilor pe bandă audio și video, a pieselor de teatru, a manuscriselor, a brevetelor, a drepturilor de autor și a bunurilor necorporale (art. 1 alin. 2 din ordonanță).

Mai poate constitui obiect al contractului de leasing, dreptul patrimonial de autor asupra programelor pentru calculator, dacă titularul dreptului de autor a autorizat această operațiune (art. 1 alin. 3 din ordonanță).

Pe de altă parte, având în vedere caracterul bilateral (sinalagmatic) al contractului, obiect al contractului îl constituie și prețul la care face referire art. 2 din O.G. nr. 51/1997 prin definirea unor termeni. Astfel, în înțelesul ordonanței:

a) valoarea de intrare reprezinta valoarea la care a fost achiziționat bunul de catre finanțator (costul de achiziție);

b) valoarea totala reprezinta valoarea totala a ratelor de leasing, la care se adauga valoarea reziduala;

c) valoarea reziduala reprezinta valoarea la care, dupa achitarea de catre utilizator a tuturor ratelor de leasing, prevazute în contract si a celorlalte sume datorate conform contractului, se face transferul dreptului de proprietate asupra bunului catre locatar / utilizator si este stabilita de catre părți;

d) rata de leasing reprezinta:

- în cazul leasing-ului financiar, cota-parte din valoarea de intrare a bunului si dobânda de leasing, care se stabileste pe baza ratei dobânzii convenite prin acordul părților;

- în cazul leasing-ului operațional, chiria se stabileste prin acordul părților.

Cauza contractului de leasing trebuie sa existe, sa fie reala, licita si morala. În general, se considera ca reprezinta o cauza a contractului de leasing garantarea utilizarii unui bun în favoarea locatarului ca si cum ar avea calitatea de proprietar, platind în schimb avansul si ratele de leasing; existența dreptului de opțiune la sfârșitul perioadei de leasing, cu posibilitatea pentru locatar de a deveni proprietar etc.

Sanctiunea lipsei cauzei consta în nulitatea relativa a contractului de leasing. În situația în care cauza contractului de leasing este ilicita, sanctiunea consta în nulitatea absoluta a contractului.

Din punctul de vedere al formei contractului de leasing, O.G. nr. 51/1997 prevede necesitatea formei scrise ca instrument de proba a actului juridic. Astfel, potrivit art. 7, „contractul de leasing se încheie în scris”, iar în cazul încetării contractului de leasing din culpa utilizatorului

sau prin dispariția totala a bunului prin furt, dauna totala, distrugere totala, survenita înainte de împlinirea unui an de la intrarea în vigoare a contractului, contractul de leasing nu-si va schimba natura juridica, iar bunul va constitui în continuare, din punct de vedere fiscal si contabil, obiect al contractului de leasing. Sanctiunea nerespectării acestei condiții consta în imposibilitatea dovedirii contractului prin alte mijloace de proba.

În practica, părțile încheie contractul de leasing în forma scrisa.

În conformitate cu prevederile art. 6 din O.G. nr. 51/1997, contractul de leasing trebuie sa cuprinda urmatoarele elemente:

- date cu privire la părți

- clauza privind definirea contractului de leasing ca leasing financiar sau operațional

- denumirea bunului care face obiectul contractului de leasing si caracteristicile de identificare ale acestuia

- valoarea ratelor de leasing si termenul de plata al acestora

- perioada de utilizare în sistem de leasing a bunului

- clauza privind obligația asigurării bunului

- valoarea totala a contractului de leasing.

În plus față de aceste elemente cu caracter general – obligatoriu, contractul de leasing financiar trebuie sa cuprinda si urmatoarele clauze referitoare la:

- valoarea de intrare a bunului

- valoarea reziduala a bunului, convenita de catre părți (când este cazul)

- valoarea avansului

- rata de leasing.

Potrivit principiului libertății contractuale, părțile pot stabili si alte clauze.

4. Publicitatea operației de leasing se realizeaza fie prin înregistrarea acestora în contabilitatea utilizatorului (în cazul leasing-ului financiar) sau a finanțatorului (în cazul leasingului operațional), în conformitate cu reglementările contabile în vigoare (art. 20 din ordonanța).

De asemenea, contractele de leasing care au ca obiect utilizarea bunurilor imobile vor fi înscrise în cartea funciara (art. 21).

5. Efectele contractului de leasing

Ca orice contract bilateral, contractul de leasing da nastere unor drepturi si obligatii reciproce în sarcina ambelor parti.

Potrivit O.G. nr. 51/1997, obligatiile locatorului/finanțatorului sunt urmatoarele (art. 9 din ordonanța):

- a) obligația de a respecta dreptul locatarului/utilizatorului de a alege furnizorul de bunuri, potrivit intereselor sale;
- b) obligația de a contracta bunul cu furnizorul desemnat de catre locatar/utilizator, în condițiile expres formulate de catre acesta sau, dupa caz, de a dobândi dreptul definitiv de utilizare asupra programului pentru calculator;
- c) obligația de a încheia contractul de leasing cu locatarul/utilizatorul si de a transmite acestuia, în temeiul contractului de leasing, drepturile ce deriva din contract, cu excepția dreptului de dispoziție, iar în cazul programelor pentru calculator, sa transmita dreptul de utilizare asupra programelor de catre locatar/utilizator, fara a-si mai putea exercita acest drept pe perioada derularii contractului de leasing.
- d) Obligația de a respecta dreptul de opțiune al locatarului/utilizatorului de a cumpara bunul, de a prelungi contractul de leasing, fara a schimba natura leasingului, sau de a înceta raporturile contractuale.
- e) Obligația de a garanta locatarului/utilizatorului folosința linistita a bunului, în condițiile în care acesta a respectat toate clauzele contractuale.
- f) Obligația de a asigura bunurile oferite în leasing la o societate de asigurare, daca prin contractul de leasing partile nu au convenit altfel.

Obligațiile locatarului/utilizatorului sunt urmatoarele:

- a) obligația de a efectua recepția si de a lua în primire bunul la termenul si în condițiile de livrare agreeate cu furnizorul (art. 10 lit. a din O.G. nr. 51/1997);
- b) obligația de a exploata bunul conform instrucțiunilor elaborate de catre furnizor si de a asigura instruirea personalului desemnat sa-l exploateze (art. 10 lit. b din ordonanța);
- c) obligația de a nu greva de sarcini bunul care face obiectul contractului de leasing decât cu acordul finanțatorului (art. 10 lit. c din ordonanța);
- d) obligația de a achita sumele datorate conform contractului de leasing (ratele de leasing, asigurari, impozite, taxe), în cuantumul si la termenele prevazute în contract (art. 10 lit. d din ordonanța);
- e) obligația de a suporta cheltuielile legate de întreținerea bunului, precum si alte cheltuieli aferente contractului de leasing (art. 10 lit. e din ordonanța);
- f) obligația de a-si asuma, pe întreaga perioada a contractului, în lipsa unei stipulații contrare, toate obligațiile care decurg din folosirea bunului direct sau prin prepusii sai, inclusiv riscul pierderii, distrugerii, avarierii bunului, din cauze fortuite, si continuitatea plății ratelor de leasing pâna la achitarea integrala a valorii contractului de leasing (art. 10 lit. f din lege);
- g) obligația de a permite locatorului / finanțatorului de a verifica periodic starea si modul de exploatare a bunului care face obiectul contractului de leasing (art. 10 lit. g din ordonanța);
- h) obligația de a-l informa pe locator/finanțator, în timp util, despre orice tulburare a dreptului de proprietate venita din partea unui terț (art. 10 lit. h din ordonanța);
- i) obligația de a nu aduce modificari bunului si de a nu schimba locul situarii bunului, declarat în contract, fara acordul finanțatorului/locatorului (art. 10 lit. i din ordonanța);
- j) obligația de a restitui bunul conform prevederilor contractului de leasing (art. 10 lit. f din ordonanța).

Reciprocitatea si interdependența obligațiilor, specifice contractelor sinalagmatice, determina o serie de consecințe în cazul neexecutarii obligațiilor contractuale.

5.1. O prima consecința este posibilitatea invocării excepției de nexecutare a contractului (*exceptio non adimpleti contractus*), în cazul în care una dintre parti, desi nu si-a executat propria obligație, pretinde totusi celeilalte sa si-o execute pe a sa. Asa cum s-a aratat în doctrina, o condiție

esențială pentru invocarea excepției de neexecutare este aceea a simultaneității de executare, astfel ca, prin contractul încheiat, părțile să nu fi convenit un termen de executare doar a uneia din obligațiile reciproce.

Având în vedere faptul că, în contractul de leasing, sunt stabilite termene pentru plata ratelor de leasing diferite de momentul predării bunului, considerăm că nu este îndeplinită condiția simultaneității de executare a obligațiilor și, astfel, nu este posibilă invocarea excepției de neexecutare.

5.2. În cazul neexecutării culpabile a obligațiilor de către una dintre părți în cadrul contractului de leasing, la cererea celeilalte părți, se va putea pronunța de către instanța de judecată rezilierea contractului.

1) cazul în care locatarul/utilizatorul refuză să primească bunul la termenul agreed cu furnizorul și/sau în contractul de leasing (art. 14 alin. 1 teza I din ordonanța)

Rezilierea va putea fi cerută în acest caz numai dacă bunul a fost recepționat de către utilizator fără obiecțiuni; în schimb, dacă bunul nu corespunde cerințelor formulate de către utilizator prin contractul de vânzare-cumpărare sau prin contractul de leasing, utilizatorul nu poate fi obligat să-l ia în primire.

Acest caz de reziliere consacră dreptul finanțatorului de a rezilia unilateral contractul, cu daune-interese, în timp ce este exonerat de răspundere în cazul nelivrării bunului sau al livrării acestuia în condiții necorespunzătoare (art. 14 alin. 2 din O.G. nr. 51/1997).

2) Dacă locatarul/utilizatorul se află în stare de reorganizare judiciară și/sau faliment (art. 14 alin. 1 teza a II-a din ordonanța) se aplică prevederile Legii nr. 85/2014 care reglementează procedura insolvenței referitoare la situația în care debitorul supus acestei proceduri deține un bun aparținând altei persoane. Astfel, în condițiile art. 86 alin. 1 și 2 din legea susmenționată, finanțatorul are posibilitatea de a denunța unilateral contractul de leasing.

3) Situația prevăzută în art. 15 din O.G. nr. 51/1997, a utilizatorului care nu plătește, timp de 2 luni consecutiv de la scadența, ratele de leasing. În acest caz, în urma rezilierii contractului de leasing, utilizatorul va fi obligat să restituie bunul și să plătească ratele scadente până la momentul restituirii. Așa cum am mai arătat, deși legea nu prevede expres, și utilizatorul poate cere rezilierea contractului, după cum părțile pot prevedea rezoluțiunea de drept a contractului de leasing prin formularea unor pacte comisorii exprese.

5.3. În cazul în care locatorul/finanțatorul nu respectă dreptul de opțiune al locatarului/utilizatorului cu privire la prelungirea contractului de leasing, cumpărarea bunului sau, dimpotrivă, încetarea raporturilor juridice, în temeiul art. 16 din O.G. nr. 51/1997, utilizatorul va putea formula o acțiune civilă în pretenții pentru a obține daune-interese în vederea acoperirii prejudiciului cauzat prin neîndeplinirea acestei obligații. Instanța astfel sesizată va putea, la cererea utilizatorului, să pronunțe o hotărâre judecătorească ce va ține loc de contract de vânzare-cumpărare.

Această dispoziție are caracterul unei sancțiuni aplicate finanțatorului pentru nerespectarea tocmai a elementului ce constituie finalitatea contractului de leasing: dreptul de opțiune al utilizatorului.

6. Încetarea contractului de leasing se poate produce fie la expirarea termenului contractual (a perioadei de leasing), fără ca utilizatorul să-și exprime dreptul de opțiune sau fără ca acesta să opteze pentru prelungire contractului, fie pe parcursul contractului de leasing într-unul din următoarele cazuri:

a) pierderea totală a bunului ce formează obiectul contractului de leasing (încetare de drept) sau pierderea parțială a acestuia (rezilierea operează la cererea utilizatorului, fiind lăsată la aprecierea instanței de judecată, conform regulilor dreptului comun);

b) desființarea titlului utilizatorului, în temeiul căruia s-a încheiat contractul de leasing cu utilizatorul final determină încetarea de drept a contractului, conform art. 1 alin. 11 din O.G. nr. 51/1997;

- c) desființarea titlului finanțatorului (de exemplu, contractul de vânzare-cumparare a bunului de la furnizor este considerata în doctrina o cauza de încetare a contractului de leasing, în virtutea principiului *nemo dat quod non habet* sau *quod nullum est nullum producit effectum*);
- d) rezilierea contractului de leasing.

Să ne reamintim

Încetarea contractului de leasing se poate produce fie la expirarea termenului contractual (a perioadei de leasing), fara ca utilizatorul sa-si exprime dreptul de opțiune sau fara ca acesta sa opteze pentru prelungire contractului, fie pe parcursul contractului de leasing într-unul din urmatoarele cazuri:

- a) pierirea totala a bunului ce formeaza obiectul contractului de leasing (încetare de drept) sau pierirea parțiala a acestuia (rezilierea opereaza la cererea utilizatorului, fiind lasata la aprecierea instanței de judecata, conform regulilor dreptului comun);

- b) desființarea titlului utilizatorului, în temeiul caruia s-a încheiat contractul de leasing cu utilizatorul final determina încetarea de drept a contractului, conform art. 1 alin. 11 din O.G. nr. 51/1997;

- c) desființarea titlului finanțatorului (de exemplu, contractul de vânzare-cumparare a bunului de la furnizor este considerata în doctrina o cauza de încetare a contractului de leasing, în virtutea principiului *nemo dat quod non habet* sau *quod nullum est nullum producit effectum*);

- d) rezilierea contractului de leasing.

12.3. Rezumat

Contractul de leasing poate fidefinit ca fiind acel contract, în temeiul caruia una dintre părți, în calitate de locator/ finanțator, transmite, pentru o durata determinata si în schimbul unor plăți periodice (rate de leasing), dreptul de folosință asupra unui bun determinat catre cealalta parte (locatar/utilizator), pastrând pentru sine dreptul de proprietate si respectând dreptul de opțiune al locatarului/utilizatorului, exercitat la sfârșitul perioadei de leasing, de a cumpara bunul, de a prelungi contractul de leasing sau de a înceta raporturile contractuale.

Principalele categorii de leasing:

- a) leasing-ul financiar
- b) leasing-ul operațional
- c) leasing mobilier
- d) leasing imobiliar
- e) contractul de *lease-back*,
- f) contractul de leasing *time-sharing* .

12.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. La sfârșitul perioadei de leasing, utilizatorul poate opta pentru:
 - a) cumpararea bunului
 - b) prelungirea contractului de leasing
 - c) încetarea contractului.
2. Obligația locatorului de a respecta dreptul de opțiune al utilizatorului pentru cumpararea bunului este o obligație de:
 - a) “a face”
 - b) “a da”
 - c) “a nu face”.
3. Cumpararea bunului în timpul perioadei de leasing poate avea loc:
 - a) cu cel puțin 6 luni înainte de sfârșitul perioadei de leasing
 - b) cu cel puțin 12 luni înainte de sfârșitul perioadei de leasing
 - c) cu cel puțin 18 luni înainte de sfârșitul perioadei de leasing.
4. Contractul de leasing este un contract:
 - a) consensual
 - b) solemn
 - c) real.
5. Riscul contractului de leasing va fi suportat de catre:
 - a) finanțator
 - b) utilizator
 - c) furnizor.
6. În cazul neexecutării obligațiilor de catre una dintre părțile contractului de leasing, cealalta parte va putea sa invoce:
 - a) excepția de neexecutare
 - b) rezilierea contractului
 - c) nulitatea contractului.
7. Rezilierea contractului de leasing poate interveni daca utilizatorul nu plateste ratele de leasing în termen de:
 - a) 2 luni de la scadența
 - b) 3 luni de la scadența
 - c) 4 luni de la scadența.
8. Contractul de leasing se încheie:
 - a) în scris
 - b) verbal
 - c) tacit.
9. Prin intermediul contractului de leasing, utilizatorului i se transmit următoarele prerogative:
 - a) posesia
 - b) folosința
 - c) dispoziția.
10. Contractul de leasing înceteaza prin:
 - a) pieirea bunului
 - b) revocare
 - c) denunțare unilaterală.

12.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 13. Titlurile de valoare

13.1. Introducere

Obiectivul acestei unități îl reprezintă explicarea naturii juridice, a caracterelor și a funcțiilor titlurilor de valoare, precum și a modalităților de transmitere a cambiei, biletului la ordin și cecului.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

13.2. Conținut

1. Natura, caracterele juridice și clasificarea titlurilor de valoare

Putem defini titlurile de valoare ca fiind acele *înscrisuri sub semnatura privată, în temeiul cărora posesorul lor legitim poate exercita, la scadență, dreptul de creanță menționat în titlu.*

Titlurile comerciale de valoare prezintă, așa cum s-a arătat, următoarele caractere juridice, denumite de unii autori și „trasături”:

- a) caracterul constitutiv
- b) caracterul formal

c) caracterul literal

d) titlurile de valoare confera drepturi autonome, independente. În literatura juridica de specialitate, titlurile de valoare au fost clasificate în funcție de conținutul lor, de modul în care circula și în funcție de cauza.

Astfel, în funcție de conținut, doctrina a clasificat titlurile de valoare în efecte de comerț, valori mobiliare și titluri reprezentative ale marfurilor.

Efectele de comerț (cambia, biletul la ordin, cecul, polițele de asigurare pe viață emise la ordin, titlurile emise de stat), sunt înscrisuri ce confera posesorilor lor legitimi dreptul la plata unei sume de bani.

Valorile mobiliare (acțiuni și obligațiuni emise de societățile comerciale) reprezintă unele înscrisuri ce confera titularilor drepturi complexe, patrimoniale și personal-nepatrimoniale.

Spre deosebire de înscrisurile care încorporează drepturi de creanță în dreptul civil, titlurile comerciale de valoare sunt negociabile și circula mult mai ușor. Operațiunea cesiunii de creanță necesară în dreptul civil pentru transmiterea drepturilor de creanță constatate prin înscris nu este necesară în dreptul comercial deoarece titlul de valoare este constitutiv de drepturi prin el însuși, iar dreptul este încorporat în titlu.

Titlurile reprezentative ale marfurilor (conosamentul, recipisa de depozit, warantul) sunt înscrisuri ce confera un drept real asupra unei cantități de marfuri aflate în depozite, magazine, docuri sau care au fost încărcate pe nave pentru a fi transportate. Posesorul titlului este considerat una și aceeași persoană cu titularul dreptului real și poate dispune de aceste marfuri.

În funcție de modul în care circula, titlurile de valoare sunt clasificate în trei categorii:

- titluri nominative
- titluri la purtător
- titluri la ordin

În funcție de cauza lor, titlurile de valoare pot fi:

- titluri cauzale
- titluri abstracte

2. Cambia

1. Noțiunea, caracterele specifice și funcțiile cambiei

Întrucât Legea nr. 58/1934 definește cambia, în doctrina dreptului comercial au fost formulate mai multe definiții.

Cambia a fost definită drept *un înscris prin care o persoană, denumită „tragator” sau „emitent” da dispoziție alte persoane, numite „tras”, să plătească o sumă de bani la scadența sau la ordinul unei a treia persoane, numite „beneficiar”*.

Cambia, așa cum s-a precizat, prezintă următoarele caractere specifice:

- a) cambia este un titlu de credit
- b) cambia are ca obiect plata unei sume de bani
- c) cambia este un titlu complet
- d) cambia este un titlu la ordin
- e) cambia este un titlu formal
- f) cambia este un titlu abstract
- g) cambia creează obligații autonome
- h) cambia creează obligații necondiționale
- i) cambia creează obligații solidare
- j) cambia constituie o faptă de comerț obiectivă, și ca urmare creează obligații comerciale.
- k) cambia constituie titlul executoriu

Funcțiile cambiei. Opiniile exprimate în doctrina converg în a delimita trei funcții specifice ale cambiei:

- 1) funcția de instrument de schimb valutar,
- 2) funcția de instrument de credit,

3) funcția de instrument de plata.

2. Condițiile de valabilitate a cambiei

În privința condițiilor de fond, deoarece Legea nr. 58/1934 nu cuprinde reglementari speciale, sunt aplicabile prevederile Codului civil referitoare la condițiile de validitate a actelor juridice. Aceste condiții se referă la: capacitatea de a contracta, consimțământul valabil al celui care se obligă, un obiect determinat, o cauză licită.

Condițiile de formă a cambiei. Cambia trebuie să îmbrace forma scrisă și să cuprindă anumite mențiuni obligatorii.

Mențiunile obligatorii ale cambiei sunt cele prevăzute în art. 1 pct. 1-8 din lege și se referă la:

- a) denumirea de schimb
- b) ordinul necondiționat de a plăti o sumă de bani determinată
- c) numele trasului
- d) indicarea scadenței.
- e) arătarea locului unde trebuie făcută plata.
- f) numele celui a cărui sau la ordinul cărui trebuie făcută plata (numele beneficiarului).
- g) data și locul emiterii cambiei.
- h) semnătura celui care emite cambia (tragător).

3. Transmiterea cambiei prin gir

Drepturile rezultate din schimb pot fi transmise, ca orice drepturi de creanță, prin cesiune de creanță sau printr-un mod specific cambiei, și anume prin gir.

Așa cum s-a arătat, girul reprezintă *actul juridic prin care posesorul cambiei („girant”) transmite altei persoane („giratar”), printr-o declarație scrisă și semnată pe titlu și prin predarea titlului, toate drepturile izvorând din înscrisul cambial respectiv.*

Spre deosebire de cesiunea de creanță, girul prezintă avantajul unei garantări de către girant a executării obligației trasului față de giratar, acestuia din urmă neputându-i-se opune excepțiile ce puteau fi opuse girantului. Giratarul dobândește un drept propriu și autonom.

Pentru a fi valabil, girul trebuie să îndeplinească condițiile de fond necesare pentru validitatea actelor juridice, cât și unele condiții, de fond și de formă, specifice înscrisurilor cambiale.

În primul rând, girul trebuie să fie necondiționat și să aibă ca obiect întreaga creanță prevăzută în titlu (art. 14 din Legea nr. 58/1934).

În al doilea rând, girul trebuie să fie scris pe schimb sau pe adaos (*allonge*), acesta fiind o foaie lipită de înscris, iar nu o foaie separată, și trebuie însoțit de semnătura girantului. Formula girului constă în expresii de genul „girat către ...”, „plățiți lui ...” sau „plățiți la ordinul lui ...”.

Girul în care nu se menționează data este prezumat de lege ca fiind făcut înainte de expirarea termenului stabilit pentru efectuarea protestului de neplata (art. 22 alin. 2 din lege). Girul făcut posterior protestului de neplata sau după expirarea termenului pentru protest produce numai efectele unei cesiuni ordinare (art. 22 alin. 1 din lege).

Legea mai prevede că girul „la purtător” este echivalentul unui gir în alb (art. 14 alin. 3), dar, spre deosebire de girul în alb, girul la purtător desemnează giratarul în persoana posesorului titlului (prin mențiuni de genul „către prezentator” sau „plățiți purtătorului” etc.).

În temeiul art. 16 alin. 1 din lege, girul transmite toate drepturile izvorâte din schimb (efectul translativ), atât în ceea ce privește drepturile principale, cât și cele accesorii.

4. Acceptarea cambiei

Deoarece, așa cum am arătat, prin emiterea cambiei, tragătorul dă ordin trasului de a plăti la scadență sau la ordinul beneficiarului o anumită sumă de bani menționată în titlu, pentru a se naște în

mod valabil obligația trasului în temeiul cambiei este necesară acceptarea din partea acestuia.

Numai prin acceptarea cambiei trasul devine debitor cambial, fiind obligat în mod solidar alături de ceilalți semnatori ai înscrisului (tragator, giranți, avalisti).

Potrivit art. 24 din Legea nr. 58/1934, posesorul cambiei sau un detentor al acesteia poate prezenta trasului, la domiciliul acestuia, până la scadența, cambia spre acceptare.

Din folosirea sintagmei „poate prezenta” deducem caracterul facultativ al prezentării cambiei spre acceptare.

Există însă situații, prevăzute expres de lege, în care prezentarea cambiei spre acceptare este obligatorie. Astfel, potrivit art. 26 din lege, cambia platibilă la un anumit timp de la vedere trebuie prezentată spre acceptare în termen de 1 an de la data emiterii titlului, iar acest termen poate fi prelungit sau redus de către tragator ori numai redus de către giranți. De asemenea, dacă tragatorul a prevăzut în înscrisul cambial clauza prezentării cambiei spre acceptare, această operațiune este obligatorie (art. 25 din lege).

Acceptarea cambiei se face prin folosirea unei expresii de genul: „acceptat”, „voi plăti”, „voi onora” etc., semnată de către tras (art. 28 din lege). În virtutea legii, simpla semnatura a trasului pusă pe fața cambiei este socotită acceptare.

Ca efect al acceptării cambiei, acceptantul (trasul) devine obligat cambial principal și va răspunde pentru plata cambiei către posesorul titlului, în mod solidar cu tragatorul, giranții și avalistii (art. 52 din lege). Așa cum s-a opinat, trasul acceptant este debitor cambial principal și direct, iar tragatorul, giranții și avalistii sunt debitori de regres, obligați să plătească numai dacă trasul acceptant nu a plătit.

Acceptarea cambiei poate fi revocată prin stergerea acceptării mai înainte de înapoierea titlului, fapt care echivalează cu un refuz al acceptării (art. 32 din lege).

În cazul în care trasul refuză acceptarea, acest refuz trebuie constatat, în termenele stabilite pentru acceptare, printr-un act autentic („protest de neacceptare”), întocmit de executorul judecătoresc în condițiile art. 66-73 din Legea nr. 58/1934.

Refuzul de acceptare dă dreptul posesorului cambiei de a exercita dreptul de regres împotriva giranților, tragatorului și a celorlalți obligați chiar înainte de scadența fixată prin cambie (art. 48 alin. 1 pct. b) din lege).

5. Plata cambiei

În vederea plății sumei de bani înscrise în titlu, cambia trebuie prezentată spre plată. În acest scop, posesorul cambiei cu scadența la o zi fixă sau la un anumit termen de la vedere trebuie să prezinte cambia la plată în ziua în care aceasta ar trebui plătită sau într-una din următoarele două zile lucrătoare (art. 41 alin. 1 din Legea nr. 58/1934).

Plata cambiei trebuie cerută în primul rând trasului, în calitate de debitor principal, indiferent dacă a acceptat sau nu cambia (art. 42 alin. 2 pct. 1 din lege), domiciliatarului, dacă a fost indicat în titlu (art. 4 alin. 2), avalistului trasului, iar, în subsidiar, debitorilor de regres.

Cambia trebuie plătită la scadența (art. 44 din lege) sau la momentul prezentării, dacă scadența este „la vedere”, însă în cel mult 1 an de la data emiterii titlului sau în termenul stabilit de tragator sau giranți (art. 37 din lege).

Prezentarea cambiei spre plată se face la locul și adresa indicate în cambie, iar în lipsa acestora, la unul din următoarele locuri (art. 42 din lege):

- la domiciliul trasului sau al persoanei desemnate să plătească pentru el;
- la domiciliul acceptantului prin intervenție sau al persoanei desemnate să plătească pentru acesta;
- la domiciliul indicatului, la nevoie.

Potrivit art. 46 din Legea nr. 58/1934, astfel cum a fost introdus prin O.U.G. nr. 39/2008, prezentarea unei cambii la plată se poate face în original sau prin trunchiere, în format electronic. Trunchierea reprezintă un procedeu informatic, la care pot recurge instituțiile de credit între care există convenții în contextul unor aranjamente de plată sau care au aderat la un sistem de plăți similar. Acest procedeu presupune următoarele operațiuni succesive: transpunerea în format electronic a

informațiilor relevante de pe cambia originală, reproducerea imaginii cambiei originale în format electronic și transmiterea informației electronice obținute către instituția de credit platitoare. Primind aceste informații, instituția de credit are obligația de a verifica legalitatea cambiei în original, inclusiv din punct de vedere al succesiunii girurilor și de a garanta acuratețea și conformitatea informațiilor relevante și a imaginii cambiei cu cambia în original, sub sancțiunea răspunderii pentru daune (art. 462 din lege).

Plata cambiei se face în mod valabil doar la scadența, orice plată anticipată făcându-se pe riscul trasului (art. 44 alin. 1 și 2 din lege).

Dovada efectuării plății se face prin mențiunea făcută pe titlu, însoțită de predarea acestuia către tras (art. 43 din lege). Deși legea folosește numai noțiunea de „tras”, ne alăturăm opiniei potrivit căreia aceeași soluție se aplică și în cazul plății efectuate de un alt debitor cambial.

3. Biletul la ordin

3.1. Noțiunea și caracteristicile biletului la ordin

Deoarece legea nu definește biletul la ordin, în doctrina acestuia a fost definit ca fiind „*un înscris prin care o persoană, numită emitent ori subscriitor, se obligă să plătească o sumă de bani la scadența unei alte persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia*”.

Biletul la ordin prezintă următoarele caractere juridice:

- a) este un titlu de credit;
- b) este un titlu la ordin;
- c) este un titlu formal și complet;
- d) obligația încorporată în titlu este abstractă, autonomă și necondiționată;
- e) are ca obiect plată unei sume de bani;
- f) este un titlu executoriu, în temeiul art. 61 coroborat cu art. 106 din lege.

3.2. Condițiile de valabilitate ale biletului la ordin

În privința condițiilor de fond, având în vedere faptul că și biletul la ordin face parte din categoria actelor juridice, trebuie îndeplinite condițiile generale de validitate prevăzute în art. 1179 C. civ.

Legea nr. 58/1934 nu prevede în mod expres forma scrisă a biletului la ordin. Însă, la fel ca și în situația cambiei, făcând referire la „textul titlului” (art. 104 din lege), la necesitatea semnăturii emitentului pe titlu, deducem, ca o condiție de formă, necesitatea formei scrise. De asemenea, în temeiul art. 104 din Legea nr. 58/1934, biletul la ordin trebuie să cuprindă următoarele mențiuni obligatorii:

- 1) denumirea de bilet la ordin,
- 2) promisiunea necondiționată de a plăti o sumă de bani determinată,
- 3) aratarea scadenței,
- 4) aratarea locului unde trebuie făcută plată,
- 5) numele celui sau la ordinul căruia trebuie făcută plată,
- 6) aratarea datei și a locului emiterii,
- 7) semnatura emitentului.

3.3. Girul, avalul și plată biletului la ordin

Având în vedere dispozițiile art. 106 din Legea nr. 58/1934, în privința biletului la ordin sunt aplicabile regulile prevăzute de lege în materia cambiei, inclusiv în ceea ce privește girul, avalul și plată acestui titlu de valoare.

Asupra acestor reguli generale, prezentate anterior, nu vom mai reveni.

Cu privire la avalul biletului la ordin, putem observa că, în temeiul art. 106 alin. 3 din lege, dacă avalul nu arată pentru cine a fost dat, se prezuma a fi dat pentru emitent.

4. Cecul

4.1. Aspecte generale privind cecul, noțiunea și caracterele juridice ale cecului

Legea nr. 59/1934 nu cuprinde o definiție a acestui titlu de valoare, însă doctrina, pe baza principiilor legale, a formulat o serie de definiții ale cecului. Astfel se considera ca cecul reprezintă *un titlu de credit sau un înscris, prin care o persoană, numită „tragator” da ordin unei banci, la care are un disponibil banesc, numită „tras”, să platească, la prezentarea titlului, o sumă de bani unei alte persoane, numită „beneficiar”*.

Cecul prezintă următoarele caractere juridice:

- a) este un titlu la ordin (art. 1 pct. 2 din lege);
- b) este un titlu complet și formal (art. 1 și 2 din lege);
- c) încorporează obligația abstractă, necondiționată și autonomă, de plată a unei sume de bani „la vedere” sau „la prezentare”;
- d) constituie titlu executoriu, în vederea executării fiind necesar să se procedeze la învestirea acestuia cu formula executorie (art. 53 din lege).

4.2. Condițiile de valabilitate a cecului

Condițiile de fond sunt cele prevăzute în dreptul comun pentru validitatea actelor juridice.

Condițiile de formă. Deși nu este prevăzută expres în Legea nr. 59/1934, forma scrisă a cecului reprezintă o cerință obligatorie, rezultată din interpretarea expresiei „textul înscrisului” folosită în art. 1 din lege. În practică, se folosește un înscris tipizat al cărui formular a fost aprobat conform Normelor tehnice nr. 9/1994 emise de către B.N.R.

Pentru validitatea cecului legea prevede următoarele mențiuni obligatorii (art. 1 din lege):

- 1) denumirea de „cec” trecută în însuși textul titlului,
- 2) ordinul necondiționat de plată a unei sume de bani determinate în titlu.
- 3) numele celui care trebuie să platească (trasul).
- 4) arătarea locului unde trebuie făcută plată.
- 5) arătarea datei și a locului emiterii.
- 6) semnătura celui care emite cecul (tragatorul).

4.3. Transmiterea cecului

În funcție de categoria din care face parte, cecul se transmite în mod diferit, astfel:

a) cecul la ordin este transmisibil, potrivit art. 15 alin. 1 din lege, prin gir. Această transmisiune se va face prin gir indiferent dacă titlul poartă sau nu mențiunea „la ordin”. Girul poate fi făcut și în folosul tragatorului sau al unui alt obligat, aceștia putând la rândul lor să gireze din nou cecul (art. 15 alin. 3 din lege).

Girul trebuie să fie necondiționat și total, sub sancțiunea nulității girului parțial (art. 16 din lege).

Sancțiunea nulității se aplică și în cazul girului făcut trasului. Acesta va avea însă valoarea unei chitanțe (art. 16 alin. 5);

b) cecul la purtător. În cazul în care cecul cuprinde mențiunea platibil „la purtător” ori pe cea „sau la purtător” este considerat de lege la purtător. Transmiterea unui astfel de cec se face prin simplă tradițiune (remitere materială) a titlului;

c) cecul nominativ cuprinde numele beneficiarului sau clauza „nu la ordin” ori o altă expresie echivalentă (art. 5 alin. 2 și 3 din lege) și se va transmite prin cesiunea de drept comun.

4.4. Avalul cecului

Potrivit Legii nr. 59/1934, plata unui cec poate fi garantată printr-un aval dat pentru întreaga sumă sau numai pentru o parte a acesteia (art. 26 din lege).

Avalul poate fi dat de un terț sau chiar de un semnatar al cecului, cu excepția trasului. Se considera că un aval din partea trasului – a bancii care trebuie să facă plată – echivalează cu o

acceptare a cecului, interzisă în art. 4 din lege în mod expres.

Avalul se da pe cec și trebuie exprimat în cuvintele „pentru aval” sau o altă expresie echivalentă și trebuie semnat de avalist (art. 27 din lege).

Legea prevede că în mențiunea făcută pe titlu despre aval trebuie să se indice pentru cine a fost dat, în caz contrar fiind socotit dat pentru tragator.

Avalistul va fi ținut în același mod ca și persoana pentru care a garantat (art. 28 alin. 1 din lege). Mai mult, obligația avalistului este valabilă chiar și în situația în care obligația celui avalizat ar fi nulă pentru orice alt motiv decât pentru un viciu de formă.

Dacă avalistul a plătit cecul, va dobândi toate drepturile rezultând din acest titlu împotriva persoanei pentru care a garantat și a celor care sunt obligați față de aceasta în temeiul cecului (art. 28 alin. 3 din lege).

4.5. Plata cecului

Cecul este platibil la vedere, orice mențiune contrară fiind considerată nescrisă (art. 29 din lege). Asadar, în baza acestor prevederi legale, precum și în temeiul art. 4 din aceeași lege, prezentarea cecului spre acceptare este interzisă. În consecință, trasul, în lipsa acceptării, nu este debitor de drept cambial față de posesorul cecului și nu va răspunde în caz de neplata. În temeiul art. 13 din lege, tragatorul răspunde pentru plată, iar clauza prin care acesta s-ar descărca de răspundere va fi considerată nescrisă.

Se opinează că poziția juridică a trasului este aceea a unei persoane care plătește pentru tragator (*solvens*).

Prezentarea cecului la bancă în vederea plății trebuie făcută în termenele prevăzute de lege (art. 30).

Nerespectarea acestor termene este sancționată de lege cu pierderea dreptului de regres împotriva giranților și a garanților, în situația în care trasul nu efectuează plată (art. 30 alin. 1 din lege).

Prezentarea cecului la plată se poate face în original sau prin trunchiere (art. 321 din lege).

Această obligație revine trasului și în situația în care se prezintă trasului spre plată un cec original care poate fi girat (art. 36 din lege).

Potrivit legii, prezentarea unui cec la o casă de compensații echivalează cu o prezentare la plată (art. 32 din lege).

Dovada plății se face prin mențiunea „achitat” înscrisă pe titlu și prin predarea acestuia, la cererea trasului. Legea permite efectuarea unor plăți parțiale, situație în care, la cererea trasului, plată parțială se menționează pe titlu, beneficiarul dând trasului o chitanță cu privire la suma (art. 35 din lege).

Plata cecului determină liberațiunea în ceea ce privește pe toți semnatarii acestuia în calitate de obligați, mai puțin trasul, în cazul nerespectării termenelor legale de prezentare a cecului la plată.

În această situație, deși decăzut din dreptul de a exercita regresul împotriva giranților și a garanților, beneficiarul cecului se va putea îndrepta împotriva trasului în cadrul termenului de prescripție.

Fiind titlu executoriu, asemenea cambiei, cecul poate fi investit cu formula executorie de către judecatorie, iar încheierea de investire poate fi atacată doar cu recurs (art. 53 din lege).

Debitorul poate face opoziție la somația de executare a cecului în termen de 5 zile de la primirea acesteia. Competența materială și teritorială aparține judecătoriei care a investit titlul cu formula executorie, iar opoziția va fi judecată de urgență și cu precădere potrivit Codului de procedură civilă (art. 54 din lege).

Să ne reamintim

În cazul în care cecul cuprinde mențiunea platibil „la purtator” ori pe cea „sau la purtator” este considerat de lege la purtator. Transmiterea unui astfel de cec se face prin simpla tradițiune (remitere materială) a titlului;

13.3. Rezumat

Cambia a fost definită drept *un înscris prin care o persoană, denumită „tragator” sau „emitent” da dispoziție alte persoane, numită „tras”, să platească o sumă de bani la scadența sau la ordinul unei alte persoane, numită „beneficiar”.*

Funcțiile cambiei. Opiniile exprimate în doctrina converg în a delimita trei funcții specifice ale cambiei:

- 1) funcția de instrument de schimb valutar,
- 2) funcția de instrument de credit,
- 3) funcția de instrument de plată.

Drepturile rezultate din cambie pot fi transmise, ca orice drepturi de creanță, prin cesiune de creanță sau printr-un mod specific cambiei, și anume prin gir.

Asa cum s-a aratat, **girul** reprezintă *actul juridic prin care posesorul cambiei („girant”) transmite altei persoane („giratar”), printr-o declarație scrisă și semnată pe titlu și prin predarea titlului, toate drepturile izvorând din înscrisul cambial respectiv.*

Potrivit art. 24 din Legea nr. 58/1934, posesorul cambiei sau un detentor al acesteia poate prezenta trasului, la domiciliul acestuia, până la scadență, cambia spre acceptare.

Ca efect al acceptării cambiei, acceptantul (trasul) devine obligat cambial principal și va răspunde pentru plata cambiei către posesorul titlului, în mod solidar cu tragatorul, giranții și avalistii (art. 52 din lege).

În cazul în care trasul refuză acceptarea, acest refuz trebuie constatat, în termenele stabilite pentru acceptare, printr-un act autentic („protest de neacceptare”), întocmit de executorul judecătoresc în condițiile art. 66-73 din Legea nr. 58/1934.

Refuzul de acceptare dă dreptul posesorului cambiei de a exercita dreptul de regres împotriva giranților, tragatorului și a celorlalți obligați chiar înainte de scadența fixată prin cambie (art. 48 alin. 1 pct. b) din lege).

În vederea plății sumei de bani înscrise în titlu, cambia trebuie prezentată spre plată. În acest scop, posesorul cambiei cu scadența la o zi fixă sau la un anumit termen de la vedere trebuie să prezinte cambia la plată în ziua în care aceasta ar trebui plătită sau într-una din următoarele două zile lucrătoare (art. 41 alin. 1 din Legea nr. 58/1934).

Plata cambiei trebuie cerută în primul rând trasului, în calitate de debitor principal, indiferent dacă a acceptat sau nu cambia (art. 42 alin. 2 pct. 1 din lege), domiciliatarului, dacă a fost indicat în titlu (art. 4 alin. 2), avalistului trasului, iar, în subsidiar, debitorilor de regres.

Cambia trebuie plătită la scadență (art. 44 din lege) sau la momentul prezentării, dacă scadența este „la vedere”, însă în cel mult 1 an de la data emiterii titlului sau în termenul stabilit de tragator sau giranți (art. 37 din lege).

Deoarece legea nu definește **biletul la ordin**, în doctrina acesta a fost definit ca fiind „un înscris prin care o persoană, numită emitent ori subscriitor, se obligă să platească o sumă de bani la scadența unei alte persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia”.

Se considera că **cecul** reprezintă *un titlu de credit sau un înscris, prin care o persoană, numită „tragator” da ordin unei banci, la care are un disponibil banesc, numită „tras”, să platească, la prezentarea titlului, o sumă de bani unei alte persoane, numită „beneficiar”.*

În funcție de categoria din care face parte, cecul se transmite în mod diferit, astfel:

- a) cecul la ordin este transmisibil, potrivit art. 15 alin. 1 din lege, prin gir.
- b) cecul la purtator. În cazul în care cecul cuprinde mențiunea platibil „la purtator” ori pe cea „sau la purtator” este considerat de lege la purtator. Transmiterea unui astfel de cec se face prin simpla tradițiune (remitere materială) a titlului;
- c) cecul nominativ cuprinde numele beneficiarului sau clauza „nu la ordin” ori o altă expresie echivalentă (art. 5 alin. 2 și 3 din lege) și se va transmite prin cesiunea de drept comun.

Potrivit Legii nr. 59/1934, plata unui cec poate fi garantată printr-un aval dat pentru întreaga sumă sau numai pentru o parte a acesteia (art. 26 din lege).

Avalul poate fi dat de un terț sau chiar de un semnatar al cecului, cu excepția trasului. Cecul este platibil la vedere, orice mențiune contrară fiind considerată nescrisă (art. 29 din lege). Fiind titlu executoriu, asemenea cambiei, cecul poate fi investit cu formula executorie de către judecătore, iar încheierea de investire poate fi atacată doar cu recurs (art. 53 din lege).

13.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Fac parte din categoria valorilor mobiliare:
 - a) acțiunile și obligațiunile
 - b) recipisa de depozit
 - c) cambia.
2. Cambia este un titlu:
 - a) concret
 - b) abstract
 - c) formal.
3. În cazul girului în alb lipsește mențiunea:
 - a) persoanei beneficiarului
 - b) numelui girantului
 - c) numelui tragatorului.
4. Avalul care nu îndeplinește condițiile de fond prevăzute de lege are valoarea:
 - a) unei fidejusiuni
 - b) unei obligații cambiale
 - c) unei garanții reale.
5. Acceptarea cambiei se face de către:
 - a) tras
 - b) intervenientul pentru onoare
 - c) avalist.
6. Prezentarea cambiei spre plată se face:
 - a) la domiciliul tragatorului
 - b) la domiciliul trasului
 - c) la domiciliul girantului.
7. Acțiunile de regres pot fi exercitate împotriva:
 - a) trasului
 - b) giranților
 - c) avalistului tragatorului.
8. Mijloacele extracambiale ce pot fi folosite de posesorul cambiei pentru valorificarea

drepturilor sale sunt:

- a) acțiunea cauzala
- b) acțiunea de îmbogațire fara just temei
- c) acțiunea pauliana.

9. Constituie titlu executoriu:

- a) cambia
- b) biletul la ordin
- c) cecul.

10. Cecul „la ordin” se transmite prin:

- a) gir
- b) tradițiune
- c) cesiune.

13.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, „Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile și comerciale. Teorie, jurisprudență, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

13.6. Temă de control: Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să prezentați titlurile de valoare.

14.1. Introducere

Unitatea de învățare prezintă aspecte generale, noțiunea, formele și caracterurile juridice ale procedurilor de prevenire a insolvenței, precum și desfășurarea procedurii insolvenței.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

14.2. Conținut

A. **Procedura acordului de restructurare.** Potrivit Legii nr. 85/2014, procedura acordului de restructurare este „*procedura de prevenire a insolvenței prin care debitorul supune confirmării judecătorului-sindic un acord de restructurare negociat în prealabil cu creditorii ale căror creanțe sunt afectate și aprobat în condițiile prezentei legi, în baza căruia își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în perioada stabilită prin acordul de restructurare*” (art. 5 pct. 43¹ din lege).

Procedura se declanșează la *cererea debitorului*, adresată judecătorului-sindic desemnat de tribunalul în jurisdicția căruia se află sediul întreprinderii aflate în dificultate.

Principalele *atribuții ale administratorului restructurării* sunt următoarele:

- a) verifică și atestă că debitorul se află în stare de dificultate;
- b) elaborează sau, după caz, asistă debitorul în elaborarea acordului de restructurare;
- c) asistă debitorul sau, la cererea acestuia, negociază acordul de restructurare și face demersuri pentru soluționarea pe cale amiabilă a oricărei dispute între debitor și creditorii ori între creditorii;
- d) se asigură că acordul de restructurare respectă condițiile de legalitate ș.a.

Un acord de restructurare va fi socotit acceptat de o categorie de creanțe dacă în categoria respectivă acesta este acceptat de o majoritate absolută din valoarea creanțelor.

După votarea acordului de restructurare, în termen de 3 zile de la încheierea procesului-verbal de constatare a votului, debitorul depune la instanța competentă o *cerere de confirmare a acordului de restructurare*, însoțită de raportul administratorului restructurării care analizează starea de dificultate și de declarația debitorului că nu se află într-una dintre situațiile prevăzute la art. 6¹ și 6² din lege cu privire la condițiile ce trebuie îndeplinite de către debitorii în vederea aplicării acestei proceduri de prevenire a insolvenței.

Confirmarea acordului de restructurare produce următoarele *consecințe*:

- ulterior confirmării acordului de restructurare și până la încheierea procedurii, debitorul nu va putea accesa o altă procedură de prevenire a insolvenței.

- ulterior confirmării acordului de restructurare și până la închiderea procedurii, nu se poate deschide procedura insolvenței față de debitor la cererea unui creditor afectat.

În cazul în care un acord de restructurare este confirmat de instanța de judecată, activitatea debitorului va trebui restructurată în conformitate cu prevederile acestuia, iar drepturile creditorilor titulari ai unor creanțe afectate urmează a fi modificate în conformitate cu prevederile acordului de restructurare confirmat de la data pronunțării hotărârii de confirmare, întrucât un acord de restructurare confirmat este opozabil tuturor creditorilor, inclusiv acelor creditori care au votat împotriva sau nu și-au exprimat votul cu privire la acesta.

Procedura acordului de restructurare încetează prin pronunțarea unei hotărâri de închidere a procedurii de către judecătorul-sindic, într-un dosar asociat, într-unul din următoarele cazuri:

a) *îndeplinirea prevederilor acordului de restructurare*, la cererea oricărei părți sau a administratorului restructurării, adresată judecătorului-sindic; în acest caz, dacă prin acord s-au prevăzut reduceri de creanțe, reducerile rămân definitive de la data pronunțării hotărârii de închidere a procedurii;

b) *eșuarea îndeplinirii prevederilor acordului de restructurare*;

c) *neîndeplinirea obligației de modificare a acordului dispuse de judecătorul-sindic sau de instanța de apel în termenul stabilit prin hotărârea prin care s-a dispus modificarea, din oficiu sau la cererea oricărei părți interesate.*

Procedura concordatului preventiv. Legea nr. 85/2014 definește procedura concordatului preventiv ca fiind „*procedura judiciară de prevenire a insolvenței, a cărei deschidere suspendă executările silite în condițiile prezentei legi, iar debitorul își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în baza unui plan de restructurare votat de creditorii ale căror creanțe sunt afectate și omologat de judecătorul-sindic*” (art. 5 pct. 44¹ din lege).

Beneficiază de aplicarea procedurii concordatului preventiv debitorii aflați în dificultate, însă sunt excluse următoarele categorii de debitori [art. 16 lit. a), b) și c) din Legea nr. 85/2014]:

a) debitorul care a mai beneficiat de procedura concordatului preventiv în perioada de 3 ani anterior depunerii cererii de deschidere a procedurii și aceasta a eșuat;

b) debitorul care, în ultimii 3 ani anteriori depunerii cererii de confirmare a acordului de restructurare sau cererii de deschidere a procedurii concordatului, a fost condamnat definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate contra patrimoniului, de corupție, de serviciu, de fals, pentru infracțiunile prevăzute de Legea societăților nr. 31/1990, Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, Legea concurenței nr. 21/1996, precum și pentru infracțiunile prevăzute la art. 240 și 241 C.pen.;

c) debitorul care se află în stare de insolvență.

Aplicarea procedurii concordatului preventiv poate fi cerută judecătorului-sindic de către debitorul aflat în dificultate - persoana juridică fiind reprezentată prin organele sale sau prin împuterniciții legal în acest scop -, precum și de către unul sau mai mulți creditori care dețin o creanță certă și lichidă împotriva debitorului și care au obținut acordul prealabil din partea acestuia. Observăm faptul că, pentru a putea fi formulată cererea de deschidere a procedurii concordatului preventiv, nu este necesar caracterul exigibil al creanțelor, întrucât actuala reglementare se aplică debitorilor aflați în dificultate, dar care, totuși, sunt capabili să își îndeplinească obligațiile la scadență.

Principalele atribuții ale administratorului concordatar sunt următoarele:

a) întocmește raportul privind starea de dificultate a debitorului, lista creanțelor și lista creanțelor în litigiu;

b) elaborează sau, după caz, asistă debitorul în elaborarea planului de restructurare;

c) asistă debitorul sau, la cererea acestuia, negociază planul de restructurare și face demersuri pentru soluționarea pe cale amiabilă a oricărei dispute între debitor și creditori ori între creditori;

d) poate solicita judecătorului-sindic verificarea legalității constituirii categoriilor și subcategoriilor de creanțe ș.a.

Administratorul concordatar are obligația ca, în termen de 60 de zile de la deschiderea procedurii, să elaboreze sau să-l asiste pe debitor în elaborarea planului de restructurare [art. 24 alin. (1) din lege].

Termenul maxim pentru implementarea măsurilor stabilite prin planul de restructurare este 48 de luni de la data omologării acestuia prin hotărâre executorie, cu posibilitatea prelungirii acestuia cu 12 luni. În primul an este obligatorie plata a minimum 10% din valoarea creanțelor afectate prin concordat [art. 24 alin. (7) din lege].

După primirea cererii, judecătorul-sindic, în procedură necontencioasă, omologhează planul de restructurare prin hotărâre pronunțată în camera de consiliu, în termen de maximum 10 zile de la data înregistrării cererii. Cererea de omologare a planului de restructurare poate fi respinsă exclusiv pentru motive de legalitate.

Un plan de restructurare omologat este opozabil tuturor creditorilor, inclusiv acelor creditori care au votat împotriva sau nu și-au exprimat votul cu privire la acesta, însă nu va produce niciun efect cu privire la creditorii neafecțați de prevederile acestuia.

În exercitarea atribuțiilor de supraveghere a planului de restructurare, administratorul concordatar are obligația de a comunica creditorilor afectați de planul de restructurare un raport de analiză trimestrial prin care se va prezenta modalitatea de îndeplinire a planului de restructurare, precum și faptul că, prin derularea acestuia, se menține viabilitatea afacerii, iar debitorul are obligația de a transmite administratorului concordatar toate informațiile necesare întocmirii raportului de analiză, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii situațiilor financiare aferente trimestrului monitorizat. Necomunicarea informațiilor de către debitor se prezumă că reprezintă eșuarea planului de restructurare.

Procedura concordatului preventiv se încheie prin hotărâre a judecătorului-sindic în următoarele situații:

- a) *îndeplinirea prevederilor planului de restructurare*, la cererea oricărei părți sau a administratorului concordatar;
- b) *eșuarea îndeplinirii prevederilor planului de restructurare*;
- c) *neîndeplinirea obligației de modificare a planului de restructurare* dispusă de judecătorul-sindic sau de instanța de apel în termenul stabilit prin hotărârea prin care s-a dispus modificarea, din oficiu sau la cererea oricărei părți interesate;
- d) *în cazul în care planul de restructurare nu este votat de creditori în termenul de negociere, nu este omologat de judecătorul-sindic sau în cazul în care debitorul consideră că negocierile nu pot conduce la aprobarea unui plan de restructurare.*

B.1. Noțiunea, formele și caracterele juridice ale procedurii insolvenței

§ 1. Noțiunea de „insolvență” și de „procedura a insolvenței”

Domeniul de reglementare al Legii nr. 85/2014 îl formează regulile din domeniul prevenirii insolvenței și al insolvenței.

Potrivit prevederilor Legii nr. 85/2014, insolvența reprezintă „acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile” (art. 5 pct. 29 din lege).

Din ansamblul prevederilor legale putem desprinde o posibilă definiție a procedurii insolvenței. Astfel, putem defini procedura insolvenței ca fiind *un ansamblu de norme juridice care reglementează modul prin care se poate realiza acoperirea pasivului debitorului aflat în insolvență*

prezumată sau iminentă, fie prin reorganizare judiciară, fie prin faliment.

§ 2. Formele procedurii insolvenței

Formele în care se realizează procedura insolvenței potrivit Legii nr. 85/2014 sunt următoarele:

- procedura generală și
- procedura simplificată.

Procedura generală reprezintă procedura legală prin care debitorul, care îndeplinește condițiile prevăzute în art. 1 alin. 1, fără a le îndeplini simultan pe cele prevăzute în art. 1 alin. 2 din lege, intra, după perioada de observație, succesiv, în procedura de reorganizare judiciară și în procedura falimentului sau, separat, numai în reorganizare judiciară ori doar în procedura falimentului.

Procedura simplificată reprezintă procedura reglementată prin Legea nr. 85/2014, prin care debitorul care îndeplinește condițiile prevăzute de art. 1 alin. 2 din lege intra direct în procedura falimentului fie odată cu deschiderea procedurii insolvenței, fie după o perioadă de observație în care vor fi analizate elementele arătate în art. 1 alin. 2 lit. c și d din lege.

§ 3. Caracterele juridice ale procedurii insolvenței

Procedura insolvenței, așa cum este reglementată prin Legea nr. 85/2014, prezintă următoarele caractere juridice:

- 1) caracterul judiciar
- 2) caracterul colectiv (concursual)
- 3) caracterul reformativ sau de lichidare judiciară

2. Condițiile legale necesare în vederea aplicării procedurii reglementate de Legea nr. 85/2014

§ 1. Insolvența debitorului

Așa cum am arătat anterior, insolvența reprezintă o stare a patrimoniului debitorului, caracterizată de insuficiența lichidităților disponibile pentru plata datoriilor exigibile. Lipsa de lichidități poate fi totală sau parțială.

Pentru a caracteriza starea de insolvență esențială este, totodată, neplata datoriilor scadente. Datoriile trebuie să fie însă certe, lichide și exigibile.

§ 2. Categoriile de persoane cărora li se aplică procedura insolvenței

Procedura generală, reglementată de Legea nr. 85/2014, se va aplica următoarelor categorii de debitori, în temeiul art. 38 alin. 1 coroborat pe art. 3 din lege, cu excepția celor cărora li se aplică procedura simplificată:

- 1) *societăți comerciale*, a căror activitate este reglementată de Legea nr. 31/1990;
- 2) *societăți cooperative*, care funcționează în temeiul Legii nr. 1/2005 privind organizarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit;
- 3) *organizații cooperatiste* ca forme asociative, organizate în domeniul agriculturii; Legea nr. 566/2004 reglementează regimul juridic al cooperativelor agricole într-un mod care este asemănător cu cel al societăților cooperative;
- 4) *societăți agricole*, a căror activitate este reglementată de Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură;
- 5) *grupuri de interes economic*, care sunt entități juridice reglementate prin Legea nr. 161/2003, modificată prin O.U.G. nr. 119/2006;
- 6) *instituții de credit*;
- 7) *societăți de asigurări*;
- 8) *regii autonome*;
- 9) *orice altă persoană fizică sau juridică de drept privat, care desfășoară și activitate economică.*

Procedura simplificată se aplică, potrivit legii, debitorilor aflați în stare de insolvență, care se

încadrează în una din următoarele categorii:

- 1) *profesioniști persoane fizice autorizate sau întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale care acționează în condițiile O.U.G. nr. 44/2008 și sunt autorizate și înregistrate în condițiile legii;*
- 2) *întreprinderi familiale și membrii acestora, care funcționează în temeiul O.U.G. nr. 44/2008;*
- 3) *debitori care fac parte din categoriile prevăzute la alin. 1 și care îndeplinesc una din următoarele condiții:*

1. nu dețin niciun bun în patrimoniul lor;
2. actele constitutive sau documentele contabile nu pot fi găsite;
3. administratorul nu poate fi găsit;
4. sediul social/profesional nu mai există sau nu corespunde adresei din registrul comerțului;
- 4) *persoane juridice dizolvate voluntar, judiciar sau de drept, anterior formulării cererii introductive, chiar dacă lichidatorul judiciar nu a fost numit sau, deși numit, mențiunea privitoare la numirea sa nu a fost înscrisă în registrul comerțului;*
- 5) *debitori care și-au declarat prin cererea introductivă intenția de intrare în faliment sau care nu sunt îndreptățiți să beneficieze de procedura de reorganizare judiciară prevăzută de prezenta lege.* Nu pot fi supuși reorganizării judiciare debitorii, persoane juridice, care, în ultimii 5 ani precedenți hotărârii de deschidere a procedurii, au mai fost supuși unei astfel de proceduri (art. 69 din lege);
- 6) *orice persoană care desfășoară activități specifice profesioniștilor, care nu a obținut autorizarea cerută de lege pentru exploatarea unei întreprinderi și nu este înregistrată în registrele speciale de publicitate;* aplicarea dispozițiilor Legii nr. 85/2014 față de aceste persoane nu exclude sancțiunile aplicabile pentru lipsa autorizării sau a înregistrării respectivei persoane.

3. Participanții la procedura insolvenței

Potrivit art. 40 din lege, organele care aplica procedura sunt: instanțele judecătorești, judecătorul-sindic, administratorul judiciar și lichidatorul judiciar.

§ 1. Instanțele judecătorești

Legea nr. 85/2014 privind procedura insolvenței reglementează desfășurarea procedurilor colective sub controlul și participarea instanțelor judecătorești. Caracterul judiciar al procedurii insolvenței este dat de aceasta participare a instanței de judecată în scopul ocrotirii interesului public, dar și în vederea soluționării eventualelor litigii ce se pot ivi între părți în legătura cu aplicarea legii.

Potrivit reglementării actuale a insolvenței, instanțele judecătorești chemate să supravegheze modul de aplicare a legii și să soluționeze litigiile dintre părți în aceasta materie sunt tribunalul și curtea de apel.

A. Tribunalul

Legea nr. 85/2014 consacră regula potrivit căreia toate procedurile prevăzute de capitolul I din titlul II care reglementează dispozițiile generale aplicabile în procedura insolvenței, cu excepția apelului, sunt de competența tribunalului sau, dacă este cazul, a tribunalului specializat în a cărui rază teritorială și-a avut sediul social/profesional debitorul cu cel puțin 6 luni anterior datei sesizării instanței, astfel cum figurează acesta în registrul comerțului, respectiv în registrul societăților agricole sau în registrul asociațiilor și fundațiilor, și sunt exercitate de judecătorul-sindic (art. 41 din lege).

Competența materială a tribunalului. Potrivit textului de lege precizat, competența *ratione materiae* în aplicarea procedurii insolvenței aparține tribunalului, în primă instanță. Astfel, art. 41 din Legea nr. 85/2014 derogă de la dreptul comun în materie de competență (art. 94 pct. 1 lit. j) N.C.pr.civ.). Potrivit Codului de procedură civilă, în primă instanță, judecătorii sunt competente să soluționeze orice alte cereri evaluabile în bani al căror obiect are o valoare de până la 200.000 de lei, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști, în timp ce tribunalele judecă, în primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe (art. 95 pct. 1 N.C.pr.civ.).

Legea nr. 85/2014 instituie o reglementare specială în materie, care derogă de la dreptul

comun. Astfel, tribunalul este competent să judece în primă instanță litigiile izvorâte din aplicarea procedurii insolvenței, precum și cererile din această materie, indiferent de valoarea obiectului cererii.

Competența teritorială a tribunalului se determină în funcție de sediul social/profesional al debitorului, astfel cum a fost înregistrat acesta în registrul comerțului, în registrul societăților agricole sau în registrul asociațiilor și fundațiilor, după caz.

Publicarea actelor de procedura și a hotărârilor judecătorești în Buletinul procedurilor de insolvență înlocuiește citarea, convocarea și notificarea actelor de procedura efectuate individual. Toate acestea sunt prezumate a fi efectuate de la data publicării.

B. Curtea de Apel

În temeiul art. 43 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, curtea de apel este competentă să soluționeze apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorul-sindic în temeiul art. 45 din lege. Aceste prevederi se coroborează pe cele ale art. 43 alin. 2 din lege, care prevăd următoarele: „Apelul va fi judecat de complete specializate, de urgență.”

§ 2. Judecătorul-sindic

Ca și reglementarea anterioară, Legea nr. 85/2014 a menținut concepția Codului comercial referitoare la desfășurarea procedurilor de insolvență cu participarea unui judecător special desemnat în acest scop de către tribunal: judecătorul-sindic.

Principalele atribuții ale judecătorului-sindic sunt următoarele (art. 45 din lege):

- 1) pronunțarea motivată a hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței și, după caz, de intrare în faliment, atât prin procedura generală, cât și prin procedura simplificată;
- 2) judecarea contestației debitorului împotriva cererii introductive a creditorilor pentru începerea procedurii;
- 3) judecarea opoziției creditorilor la deschiderea procedurii;
- 4) desemnarea motivată, după verificarea eventualelor incompatibilități, prin sentința de deschidere a procedurii, după caz, a administratorului judiciar provizoriu/lichidatorului judiciar provizoriu, solicitat de creditorul care a depus cererea de deschidere a procedurii ori de către debitor, dacă cererea îi aparține acestuia. În lipsa unei astfel de propuneri făcute de către debitor sau de către oricare dintre creditorii, desemnarea se va face dintre practicienii în insolvență înscrși în Tabloul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România, care și-au depus oferta la dosar. Dacă nu s-a depus nicio ofertă, va desemna aleatoriu pe oricare dintre practicienii în insolvență înscrși în Tabloul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România. În cazul în care atât debitorul, cât și creditorul au solicitat desemnarea câte unui administrator judiciar/lichidator judiciar va avea prevalență cererea creditorului. Dacă creditorii solicită a fi desemnați administratori judiciari/lichidatori judiciari diferiți, judecătorul-sindic va desemna motivat pe unul dintre cei propuși de aceștia. Desemnarea se va face pentru administrarea procedurii până la confirmarea acestuia în condițiile legii. Totodată, judecătorul-sindic va fixa onorariul în conformitate cu criteriile stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a atribuțiilor acestuia pentru această perioadă;
- 5) confirmarea, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar desemnat de adunarea creditorilor sau de creditorul care deține cel puțin 50% din valoarea creanțelor;
- 6) înlocuirea, pentru motive temeinice, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar;
- 7) judecarea cererilor de a i se ridica debitorului dreptul de a-și mai conduce activitatea;
- 8) judecarea cererilor de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere care au contribuit la ajungerea debitorului în insolvență, potrivit art. 169 din lege, sau sesizarea organelor de urmărire penală atunci când există date cu privire la săvârșirea unei infracțiuni;
- 9) judecarea acțiunilor introduse de administratorul judiciar sau de lichidatorul judiciar pentru anularea unor acte sau operațiuni frauduloase și a acțiunilor în nulitatea plăților sau operațiunilor efectuate de către debitor, fără drept, după deschiderea procedurii;
- 10) judecarea contestațiilor debitorului, ale comitetului creditorilor sau ale oricărei persoane

interesate împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar;

11) confirmarea planului de reorganizare, după votarea lui de către creditorii;

12) soluționarea cererii administratorului judiciar sau a creditorilor de întrerupere a procedurii de reorganizare judiciară și de intrare în faliment;

13) soluționarea contestațiilor formulate la rapoartele administratorului judiciar sau ale lichidatorului judiciar;

14) judecarea acțiunii în anularea hotărârii adunării creditorilor;

15) judecarea cererilor administratorului judiciar/lichidatorului judiciar în situațiile în care nu se poate lua o hotărâre în ședințele comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor din lipsă de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați, la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi;

16) dispunerea convocării adunării creditorilor, cu o anumită ordine de zi;

17) pronunțarea hotărârii de închidere a procedurii.

§ 3. Adunarea creditorilor. Comitetul creditorilor

A. Adunarea creditorilor

Adunarea creditorilor este alcătuită din toți creditorii cunoscuți ai aceluiași debitor și este convocată de către administratorul judiciar/lichidatorul judiciar în cazurile prevăzute expres de lege sau ori de câte ori este necesar (art. 47 alin. 1 și 2 din Legea nr. 85/2014).

De asemenea, adunarea creditorilor mai poate fi convocată, potrivit legii, și de către comitetul creditorilor sau de către creditorii care dețin cel puțin 30% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot (art. 47 alin. 3 din lege).

Deși legea nu consacră o prevedere specială în acest sens, din ansamblul reglementărilor cuprinse în Legea nr. 85/2014 putem desprinde următoarele atribuții ale adunării creditorilor:

- votarea planului de reorganizare;
- alegerea comitetului creditorilor, potrivit prevederilor art. 50 alin. 4 din lege;
- propunerea unui președinte pentru comitetul creditorilor, acesta urmând a fi desemnat de către judecătorul-sindic;
- analizarea rapoartelor prezentate de către comitetul creditorilor.

B. Comitetul creditorilor

Primul comitet al creditorilor este desemnat, potrivit Legii nr. 85/2014, de către judecătorul-sindic printr-o încheiere, după întocmirea tabelului preliminar al creanțelor, dintre creditorii cu cele mai mari creanțe garantate, bugetare ori chirografare. Acest comitet va fi format din 3 – 5 creditorii și va beneficia de calitate procesuală deoarece, potrivit legii, comitetul creditorilor se citează în persoana președintelui, iar în lipsa, prin oricare dintre membrii săi.

Comitetul creditorilor, desemnat fie prin încheiere de către judecătorul-sindic, fie prin hotărârea adunării creditorilor, are următoarele atribuții:

- 1) să analizeze situația debitorului și să facă recomandări adunării creditorilor cu privire la continuarea activității debitorului și cu privire la planurile de reorganizare propuse;
- 2) să negocieze cu administratorul judiciar sau cu lichidatorul, care dorește să fie desemnat de către creditorii în dosar, condițiile numirii și să recomande adunării creditorilor astfel de numiri;
- 3) să ia cunoștința despre rapoartele întocmite de către administratorul judiciar sau de lichidator, să le analizeze și, dacă este cazul, să facă contestații la acestea;
- 4) să întocmească rapoarte, pe care să le prezinte adunării creditorilor, privind măsurile luate de către administratorul judiciar sau de lichidator și efectele acestora și să propună, motivat, alte măsuri;
- 5) să solicite ridicarea dreptului de administrare al debitorului;
- 6) să introducă acțiuni pentru anularea unor transferuri cu caracter patrimonial, făcute de debitor în dauna creditorilor, atunci când astfel de acțiuni nu au fost introduse de administratorul judiciar sau de lichidator.

§ 4. Administratorul special

Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență folosește noțiunea

de „administrator special” spre a desemna pe reprezentantul asociațiilor/acționarilor/membrilor debitorului.

Administratorul special poate fi persoană fizică sau persoană juridică și este desemnat de către adunarea generală a acționarilor/asociațiilor sau a membrilor debitorului – persoană juridică în scopul de a reprezenta interesele societății și ale asociațiilor și de a participa la procedură pe seama debitorului.

Raporturile din adunarea generală a asociațiilor/acționarilor din societatea comercială debitoare și administratorul special au natura juridică a contractului de mandat, al cărui conținut variază în funcție de etapele procedurii de insolvență.

Atribuțiile administratorului special, în temeiul art. 56 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, sunt următoarele:

- a) participă, în calitate de reprezentant al debitorului, la judecarea acțiunilor prevăzute la art. 117-122 din Legea nr. 85/2014 ori a celor rezultând din nerespectarea art. 84 din aceeași lege;
- b) formulează contestații în cadrul procedurii reglementate de lege;
- c) propune un plan de reorganizare;
- d) administrează activitatea debitorului, sub supravegherea administratorului judiciar, după confirmarea planului, doar în situația în care nu i s-a ridicat debitorului dreptul de administrare;
- e) după intrarea în faliment, participă la inventar, semnând actul, primește raportul final și situația financiară de închidere și participă la ședința convocată pentru soluționarea obiecțiunilor și aprobarea raportului;
- f) primește notificarea închiderii procedurii.

§ 5. Administratorul judiciar

Administratorul judiciar poate fi o persoană fizică sau o persoană juridică și este desemnat să exercite atribuțiile prevăzute de Legea nr. 85/2014 atât pe durata perioadei de observație, cât și în perioada de reorganizare a debitorului.

Atât administratorul judiciar persoană fizică, cât și reprezentantul administratorului judiciar persoană juridică trebuie să aibă calitatea de practician în insolvență, dobândită în condițiile O.U.G. nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, adoptată în contextul liberalizării legislației comunitare în materia liberei circulații a serviciilor.

Administratorul judiciar are, potrivit articolului 58 din Legea nr. 85/2014, următoarele atribuții principale:

- 1) examinarea situației economice a debitorului și a documentelor depuse conform prevederilor art. 67 sau ale art. 74 din lege, după caz, și întocmirea unui raport prin care să propună fie intrarea în procedura simplificată, fie continuarea perioadei de observație în cadrul procedurii generale și supunerea aceluși raport aprobării judecătorului-sindic, într-un termen stabilit de acesta, dar care nu va putea depăși 20 de zile de la desemnarea administratorului judiciar;
- 2) examinarea activității debitorului și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și a împrejurărilor care au dus la apariția stării de insolvență, cu menționarea eventualelor indicii sau elemente preliminare privind persoanele cărora le-ar fi imputabilă, și asupra existenței premiselor angajării răspunderii acestora, în condițiile art. 169-173 din lege, precum și asupra posibilității reale de reorganizare efectivă a activității debitorului ori a motivelor care nu permit reorganizarea, și depunerea acestuia la dosarul cauzei, în termenul stabilit de judecătorul-sindic, dar care nu va putea depăși 40 de zile de la desemnarea administratorului judiciar;
- 3) întocmirea actelor prevăzute la art. 67 alin. 1 din lege, în cazul în care debitorul nu și-a îndeplinit obligația respectivă înăuntrul termenelor legale, precum și verificarea, corectarea și completarea informațiilor cuprinse în actele respective, când acestea au fost prezentate de debitor;
- 4) elaborarea planului de reorganizare a activității debitorului, în funcție de cuprinsul raportului prevăzut la pct.1 și în condițiile și termenele prevăzute la pct. 1;
- 5) supravegherea operațiunilor de gestionare a patrimoniului debitorului;
- 6) conducerea integrală, respectiv în parte, a activității debitorului, în acest ultim caz cu respectarea

precizărilor exprese ale judecătorului-sindic cu privire la atribuțiile sale și la condițiile de efectuare a plăților din contul averii debitorului;

7) convocarea, prezidarea și asigurarea secretariatului ședințelor adunării creditorilor sau ale acționarilor, asociațiilor ori membrilor debitorului persoană juridică;

8) introducerea de acțiuni pentru anularea actelor și operațiunilor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, precum și a unor transferuri cu caracter patrimonial, a unor operațiuni comerciale încheiate de debitor și a constituirii unor garanții acordate de acesta, susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor;

9) sesizarea de urgență a judecătorului-sindic în cazul în care constată că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile de procedură;

10) denunțarea unor contracte încheiate de debitor;

11) verificarea creanțelor și, atunci când este cazul, formularea de obiecțiuni la acestea, notificarea creditorilor în cazul neînscriserii sau înscrierii parțiale a creanțelor, precum și întocmirea tabelelor creanțelor;

12) încasarea creanțelor; urmărirea încasării creanțelor referitoare la bunurile din averea debitorului sau la sumele de bani transferate de către debitor înainte de deschiderea procedurii; formularea și susținerea acțiunilor în pretenții pentru încasarea creanțelor debitorului, pentru aceasta putând angaja avocați;

13) cu condiția confirmării de către judecătorul-sindic, încheierea de tranzacții, descărcarea de datorii, descărcarea fidejursorilor, renunțarea la garanții reale;

14) sesizarea judecătorului-sindic în legătură cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta;

15) inventarierea bunurilor debitorului;

16) dispunerea evaluării bunurilor debitorului, astfel încât aceasta să fie realizată până la data stabilită pentru depunerea tabelului definitiv al creanțelor;

17) transmiterea spre publicare în Buletinul Procedurilor de Insolvență a unui anunț cu privire la depunerea la dosar a raportului de evaluare, în termen de 2 zile de la depunere.

§ 6. Lichidatorul

Ca și administratorul judiciar, lichidatorul poate fi o persoană fizică sau juridică, practician în insolvență și împuternicit să conducă activitatea debitorului în cadrul procedurii insolvenței.

Lichidatorul va fi desemnat cu respectarea regulilor prevăzute de lege pentru administratorul judiciar. Poate fi desemnat în calitate de lichidator inclusiv administratorul judiciar desemnat în procedura anterioară.

Lichidatorul va fi desemnat în momentul în care s-a dispus trecerea la faliment a debitorului, iar din momentul stabilirii atribuțiilor lichidatorului încetează atribuțiile administratorului judiciar.

Atribuțiile lichidatorului judiciar sunt, în conformitate cu prevederile art. 64 din Legea nr. 85/2014, următoarele:

1) examinarea activității debitorului asupra căruia se inițiază procedura simplificată în raport cu situația de fapt și întocmirea unui raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la insolvență, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă și a existenței premiselor angajării răspunderii acestora în condițiile art. 169-173 din lege, într-un termen stabilit de judecătorul-sindic, dar care nu va putea depăși 40 de zile de la desemnarea lichidatorului judiciar, dacă un raport cu acest obiect nu fusese întocmit anterior de administratorul judiciar;

2) conducerea activității debitorului;

3) introducerea de acțiuni pentru anularea actelor și operațiunilor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, precum și a unor transferuri cu caracter patrimonial, a unor operațiuni comerciale încheiate de debitor și a constituirii unor cauze de preferință, susceptibile a prejudicia drepturile creditorilor;

4) aplicarea sigiliilor, inventarierea bunurilor și luarea măsurilor corespunzătoare pentru conservarea lor;

- 5) denunțarea unor contracte încheiate de debitor;
- 6) verificarea creanțelor și, atunci când este cazul, formularea de obiecțiuni la acestea, notificarea creditorilor în cazul neînscrierii sau înscrierii parțiale a creanțelor, precum și întocmirea tabelelor creanțelor;
- 7) urmărirea încasării creanțelor din averea debitorului, rezultate din transferul de bunuri și de sume de bani efectuat de acesta înaintea deschiderii procedurii, încasarea creanțelor, formularea și susținerea acțiunilor în pretenții pentru încasarea creanțelor debitorului, pentru aceasta putând angaja avocați;
- 8) primirea plăților pe seama debitorului și consemnarea lor în contul averii debitorului;
- 9) vânzarea bunurilor din averea debitorului, în conformitate cu prevederile legii;
- 10) încheierea de tranzacții, descărcarea de datorii, descărcarea fidejuserilor, renunțarea la garanții reale, sub condiția confirmării acestor măsuri de către judecătorul-sindic;
- 11) sesizarea judecătorului-sindic cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta;
- 12) orice alte atribuții stabilite prin încheiere de către judecătorul-sindic.

4. 1. Cererile introductive

Potrivit prevederilor Legii nr. 85/2014, procedura insolvenței se declanșează la cererea categoriilor de persoane enumerate expres și limitativ în actul normativ, și anume debitorul, unul sau mai mulți creditori, Autoritatea de Supraveghere Financiară, precum și alte persoane sau instituții prevăzute expres de lege (art. 65 din lege).

§ 1. Cererea debitorului

Potrivit prevederilor art. 66 din Legea nr. 85/2014, debitorul aflat în stare de insolvență este obligat să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supus dispozițiilor legii în termen de maximum 30 de zile de la apariția stării de insolvență, după prealabila notificare cu privire la intenția de deschidere a procedurii insolvenței efectuată către organul fiscal competent.

În cazul debitorului persoană juridică, cererea se va introduce prin reprezentanții legali ai acestuia, care vor semna cererea în numele persoanei juridice.

§ 2. Cererea creditorilor

Dreptul creditorilor de a formula o cerere pentru deschiderea procedurii insolvenței față de un debitor prezumat a fi în insolvență este reglementat în art. 70 din Legea nr. 85/2014.

În acest caz, insolvența debitorului este prezumată, iar creditorii nu mai trebuie să aducă alte dovezi în acest sens.

4. 2. Deschiderea procedurii insolvenței si efectele acesteia

Judecătorul-sindic, desemnat în cauză potrivit prevederilor Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară în urma sesizării tribunalului cu judecarea unei cereri introductive în materie de insolvență, va analiza această cerere în condiții diferite în funcție de calitatea procesuală a celui care a formulat-o.

Astfel, *dacă cererea este formulată de către debitor*, judecătorul-sindic o va analiza sub aspectul îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 66 din Legea nr. 85/2014 (art. 71 din lege). Dacă aceste condiții – respectiv existența uneia sau a mai multor datorii certe, lichide și exigibile neplătite la scadență din cauza lipsei de lichidități a debitorului – sunt îndeplinite, judecătorul-sindic va pronunța o încheiere, prin care se va deschide procedura generală de insolvență. În schimb, dacă prin declarația ce însoțește cererea introductivă, fie debitorul și-a manifestat intenția de a intra în procedura simplificată, fie se încadrează într-una din categoriile prevăzute de art. 38 alin. 2 din lege, judecătorul-sindic va pronunța o încheiere de deschidere a procedurii simplificate.

Prin încheierea de deschidere a procedurii, judecătorul-sindic va desemna un administrator judiciar (în cazul procedurii generale), respectiv un lichidator judiciar (în cazul procedurii

simplificate), cărora le va dispune totodată să efectueze notificările conform art. 100 din Legea nr. 85/2014. Vor fiificați cu privire la deschiderea procedurii creditorii menționați în lista depusă de către debitor (dacă acesta a formulat cererea introductivă), debitorul (dacă cererea aparține creditorilor) și Oficiul Registrului Comerțului sau Registrul Societăților Agricole ori alte registre unde debitorul este înmatriculat/înregistrat în scopul efectuării mențiunii. Această notifi care se va efectua conform regulilor prevăzute în Codul de procedură civilă și se va publica, pe cheltuiuala debitorului, într-un ziar de largă circulație și în Buletinul Procedurilor de Insolvență (art. 99 alin. 3 din lege).

Primind notifi carea, creditorii au dreptul de a face opoziție la încheierea de deschidere a procedurii în termen de 10 zile de la primirea notifi cării.

Dacă se exercită dreptul de a face opoziție de către creditorii, judecătorul-sindic va ține o ședință în termen de 5 zile de la expirarea termenului în care se pot exercita opozițiile, în urma căreia va pronunța o sentință prin care va soluționa toate opozițiile. La această ședință vor fi citați administratorul/lichidatorul judiciar, debitorul și creditorii care au formulat opoziția. În urma examinării opoziției, judecătorul-sindic va putea să admită opoziția, păstrând deschisă procedura insolvenței, calificând cererea debitorului ca fiind prematură, sau va putea revoca încheierea de deschidere a procedurii.

Reaua-credință a debitorului trebuie dovedită de către creditorul oponent.

Deschiderea ulterioară a procedurii, la cererea debitorului sau a creditorilor, nu va modifica data apariției stării de insolvență.

Creditorii nemulțumiți de soluția judecătorului-sindic cu privire la opoziția lor pot exercita calea de atac a apelului, a cărui judecată este de competența curții de apel.

Cererea introductivă aparținând creditorilor va fi comunicată debitorului și organelor fiscale competente în termen de 48 de ore de la înregistrare (art. 72 alin. 2 din lege).

În cazul cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulate de creditor, la cererea debitorului, formulată în termen de 10 zile de la înregistrarea cererii introductive, judecătorul-sindic poate dispune, prin încheiere, în sarcina creditorului, consemnarea la o bancă a unei cauțiuni de până la 10% din valoarea creanței, dar nu mai mult de 40.000 lei. Cauțiunea va fi consemnată în termen de 5 zile de la comunicarea măsurii, sub sancțiunea respingerii cererii de deschidere a procedurii.

În termen de 10 zile de la primirea de către judecătorul-sindic a cererii introductive formulate de un creditor, debitorul trebuie fie să conteste, fie să recunoască starea de insolvență. Dacă judecătorul-sindic stabilește că debitorul nu este în stare de insolvență, respinge cererea creditorului, care va fi considerată ca lipsită de orice efect chiar de la înregistrarea ei. În acest caz, cauțiunea va fi folosită pentru a acoperi pagubele suferite de debitor, pentru introducerea cu rea-credință a unei astfel de cereri, conform dispoziției judecătorului-sindic. În cazul în care debitorul nu contestă în termenul legal – 10 zile de la primirea cererii introductive – că ar fi în stare de insolvență și, dimpotrivă, își exprimă intenția de a-și reorganiza activitatea, judecătorul-sindic va pronunța o sentință de deschidere a procedurii generale. În schimb, dacă din declarațiile debitorului rezultă că acesta se încadrează într-una din categoriile prevăzute la art. 38 alin. 2 din Legea nr. 85/2014 sau a mai beneficiat de o reorganizare în ultimii 5 ani anteriori deschiderii procedurii, judecătorul-sindic va pronunța o sentință de deschidere a procedurii simplificate.

Prin sentința de deschidere a procedurii, judecătorul-sindic va desemna un administrator judiciar provizoriu, respectiv un lichidator provizoriu, care să efectueze notifi cării prevăzute de art. 100 din lege; acestea au fost prezentate anterior și nu vom reveni asupra lor.

Ca urmare a deschiderii procedurii insolvenței se produc următoarele *efecte cu privire la patrimoniul debitorului*:

- 1) suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare și a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului (art. 75 alin. 1 din lege);
- 2) suspendarea cursului prescripției acțiunilor judiciare și extrajudiciare împotriva debitorului (art. 79 din lege);
- 3) suspendarea curgerii dobânzilor, majorărilor sau penalităților și a oricăror cheltuieli, numite

generic accesorii, ce ar putea fi adăugate creanțelor anterioare deschiderii procedurii (art. 80 alin. 1 din lege);

4) suspendarea de la tranzacționare a acțiunilor emise de către societatea comercială debitoare (art. 81 din lege);

5) ridicarea dreptului debitorului de a-și mai conduce activitatea, de a-și administra bunurile din avere și de a dispune de acestea dacă nu și-a declarat intenția de reorganizare, în condițiile art. 67 alin. 1 lit. g) din lege sau nu și-a declarat intenția de reorganizare în termenul legal (art. 85 alin. 1 din lege).

5. Planul de reorganizare

Potrivit legii, după înregistrarea tabelului definitiv, numai titularii creanțelor înregistrate în tabelul definitiv pot participa la votarea planului de reorganizare sau la repartiția sumelor obținute din aplicarea procedurii simplificate (art. 112 alin. 2).

În scopul de a-l proteja pe debitorul aflat în stare de insolvență, Legea nr. 85/2014 reglementează posibilitatea redresării activității acestuia prin intermediul unor măsuri economico-financiare, cuprinse într-un plan de reorganizare (art. 132 – 144 din lege).

Planul de reorganizare va putea fi propus de către următoarele categorii de persoane:

- 1) debitorul
- 2) administratorul judiciar
- 3) unul sau mai mulți creditori.

Măsurile prin care planul ar trebui pus în aplicare vor fi specificate în plan și pot consta în următoarele:

- păstrarea de către debitor a conducerii activității, total sau parțial, sub supravegherea administratorului judiciar;
- obținerea de resurse financiare pentru susținerea realizării planului cu specificarea surselor de proveniență a acestora;
- transmiterea tuturor sau a unora din bunurile averii debitorului către una sau mai multe persoane fizice ori juridice, constituite anterior sau ulterior confirmării planului;
- fuziunea sau divizarea debitorului;
- lichidarea tuturor sau a unora din bunurile averii debitorului, separat sau în bloc, și distribuirea sumelor astfel obținute către creditori;
- lichidarea parțială sau totală a activului debitorului în vederea executării planului;
- modificarea sau stingereacauzelor de preferință;
- prelungirea datei scadenței, precum și modificarea ratei dobânzii, a penalității sau a altor clauze contractuale;
- modificarea actului constitutiv al debitorului în condițiile legii etc.

Potrivit legii, în cazul în care măsurile prevăzute în planul de reorganizare nu produc efecte în sensul redresării activității debitorului, precum și în cazul în care debitorul nu se conformează acestor măsuri, iar desfășurarea în continuare a activității debitorului determină pierderi în averea acestuia, la cererea formulată de către administratorul judiciar, comitetul creditorilor sau orice alt creditor, precum și de către administratorul special, judecătorul-sindic va dispune declanșarea procedurii falimentului.

6. Falimentul

Legea nr. 85/2014 cuprinde o definiție legală a procedurii falimentului, cu ajutorul căreia putem considera această instituție ca fiind „procedura de insolvență, concursuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului, urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat” (art. 5 pct. 45 din lege).

Premisele intrării în procedura falimentului pot fi, așadar, următoarele ipoteze:

- 1) aprobarea raportului depus de către administratorul/lichidatorul judiciar în condițiile art. 92 alin. 1 din lege, care cuprinde propunerea de intrare în faliment în procedură simplificată (art. 97 alin. 4);
- 2) situația în care debitorul nu se încadrează în prevederile art. 38 alin. 2 din Legea nr. 85/2014, iar

raportul administratorului judiciar întocmit în condițiile art. 92 va arăta motivele care nu permit reorganizarea activității debitorului și va propune intrarea acestuia în faliment;

3) aprobarea de către adunarea creditorilor a propunerii administratorului judiciar cuprinsă în raportul întocmit de către acesta în condițiile art. 97 alin. 5 din lege și pronunțarea de către judecătorul-sindic a sentinței de intrare în faliment potrivit art. 145 alin. 1 lit. d) din lege (art. 98 alin. 3).

Potrivit art. 145 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, cazurile care determină aplicarea procedurii falimentului sunt următoarele:

- 1) debitorul și-a declarat intenția de a intra în procedura simplificată;
- 2) debitorul nu și-a declarat intenția de reorganizare sau, la cererea creditorului de deschidere a procedurii, a contestat că ar fi în stare de insolvență, iar contestația a fost respinsă de către judecătorul-sindic;
- 3) niciunul dintre celelalte subiecte de drept îndreptățite nu a propus un plan de reorganizare, în condițiile prevăzute de art. 132 din lege, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat;
- 4) debitorul și-a declarat intenția de reorganizare, dar nu a propus un plan de reorganizare, ori planul propus de acesta nu a fost acceptat și confirmat;
- 5) obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite în condițiile stipulate prin planul confirmat sau desfășurarea activității debitorului în decursul reorganizării aduce pierderii averii sale;
- 6) a fost aprobat raportul administratorului judiciar prin care se propune, după caz, intrarea în faliment, potrivit art. 92 alin. 5 sau art. 97 alin. 5 din lege;
- 7) a fost aprobată cererea cu privire la deschiderea procedurii falimentului depusă de către titularul unei creanțe curente, certe, lichide și exigibile, recunoscută de administratorul judiciar sau de judecătorul-sindic, al cărei quantum depășește valoarea-prag și care nu a fost achitată în termen de 60 de zile de la data luării măsurii de către administratorul judiciar sau a hotărârii instanței de judecată cu privire la cererea de plată (art. 75 alin. 4) sau cererea cu privire la trecerea la faliment depusă în timpul planului de reorganizare sau după îndeplinirea obligațiilor de plată asumate în plan de către titularul unei creanțe curente, certe, lichide și exigibile mai vechi de 60 de zile și cu un quantum peste valoarea-prag (art. 143 alin.3).

Intrarea debitorului în procedura falimentului se decide de către judecătorul-sindic, care va pronunța o hotărâre judecătorească ce va fi, după caz, o încheiere (în condițiile art. 71 din lege) sau o sentință.

Prin hotărârea prin care s-a decis intrarea debitorului în faliment, judecătorul-sindic va dispune și luarea următoarelor măsuri (art. 145 alin. 2 din lege):

- a) ridicarea dreptului de administrare al debitorului;
- b) în cazul procedurii generale, desemnarea unui lichidator judiciar provizoriu, precum și stabilirea atribuțiilor și a onorariului acestuia, în conformitate cu criteriile aprobate prin legea de organizare a profesiei;
- c) în cazul procedurii simplificate, confirmarea în calitate de lichidator judiciar a administratorului judiciar, desemnat în condițiile art. 57 alin. 2 sau ale art. 73 din lege, după caz ;
- d) termenul maxim de la intrarea în faliment în cadrul procedurii generale, de predare a gestiunii averii de la debitor sau administratorul judiciar către lichidator judiciar, împreună cu lista actelor și operațiunilor efectuate după deschiderea procedurii prevăzute la art. 84 alin. 2 din lege;
- e) întocmirea de către administratorul judiciar și predarea către lichidatorul judiciar, în termen de maximum 5 zile de la intrarea în faliment, în cadrul procedurii generale, a unei liste cuprinzând numele și adresele creditorilor și toate creanțele acestora la data intrării în faliment, cu indicarea celor născute după deschiderea procedurii, a tabelului definitiv al creanțelor și a oricăror altor tabele întocmite în procedură, a oricăror rapoarte de distribuție, a listei actelor și operațiunilor efectuate după data deschiderii procedurii; această obligație revine administratorului special, cu avizul administratorului judiciar, dacă, până la data deschiderii procedurii falimentului, nu a fost ridicat dreptul de administrare;

f) notificarea intrării în faliment.

În cazul *intrării în faliment în procedura generală*, lichidatorul va trimite o notificare tuturor creditorilor menționați în lista depusă de către debitor sau de către administratorul judiciar în conformitate cu prevederile art. 145 alin. 2 lit. e) din lege, ale căror creanțe s-au născut după deschiderea procedurii, precum și debitorului și registrului unde debitorul este înmatriculat, pentru efectuarea mențiunii. Dacă unii dintre creditori au sediul /domiciliul în străinătate, notificarea va fi trimisă reprezentanțelor acestora din țară (art. 99 alin. 2).

Notificările se efectuează cu respectarea prevederilor Codului de procedură civilă, publicându-se și în Buletinul Procedurilor de Insolvență, precum și într-un ziar de largă circulație, pe cheltuiala averii debitorului (art. 99 alin. 3 din lege).

Notificarea intrării în faliment în procedură simplificată se realizează în condițiile prevăzute de art. 147 din lege, potrivit căruia lichidatorul judiciar va trimite această notificare privind intrarea în procedura falimentului și, în cazul debitorului persoană juridică, ridicarea dreptului de administrare, precum și dizolvarea acestuia, tuturor creditorilor notificați conform art. 99, debitorului și registrului comerțului sau, după caz, registrului societăților agricole ori registrului asociațiilor și fundațiilor în care debitorul este înmatriculat, pentru efectuarea mențiunii.

Intrarea în faliment în procedura simplificată poate avea loc într-una din următoarele situații:

- 1) debitorii aflați în stare de insolvență se încadrează într-una din situațiile prevăzute în art. 38 alin. 2 lit. a) – f) din lege;
- 2) ca urmare a aprobării raportului administratorului judiciar, întocmit conform prevederilor art. 92 alin. 1 din Legea nr. 85/2014, prin care acesta a propus intrarea debitorului în procedura simplificată.

§ 1. Măsuri premergătoare lichidării

În scopul asigurării succesului lichidării, art. 151 din Legea nr. 85/2014 prevede un ansamblu de măsuri care se vor lua în această etapă cu privire la averea debitorului.

Astfel, potrivit legii, se va proceda la sigilarea magazinelor, magaziiilor, depozitelor, a birourilor, a corespondenței comerciale, arhivei, a dispozitivelor de stocare și prelucrare a informațiilor, a contractelor, mărfurilor, precum și a oricăror bunuri mobile aparținând averii debitorului (art. 151 alin. 1 din lege).

Sigilarea bunurilor aparținând debitorului va fi însoțită de inventarierea acestora, inclusiv prin obținerea relațiilor scrise de la autorități cu privire la asemenea bunuri. Dacă, în urma demersurilor efectuate în condițiile art. 94–96 din lege, administratorul judiciar nu identifică niciun bun ca aparținând debitorului, inventarul se va încheia pe baza informațiilor comunicate de autorități, în scris, conform legii.

Potrivit legii, lichidatorul judiciar, pe măsura desfășurării inventarierii, va lua în posesie bunurile, devenind depozitarul lor judiciar (art. 152 alin. 2 din lege).

Rezultatul inventarierii va fi consemnat în actul de inventar, care va descrie bunurile aparținând debitorului (art. 153 alin. 2 din lege).

Actul de inventar va fi semnat de către lichidatorul judiciar și de către administratorul special, iar dacă acesta nu participă la inventariere, numai de către lichidatorul judiciar.

§ 2. Efectuarea lichidării

Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată, potrivit legii, de către lichidatorul judiciar, sub controlul judecătorului-sindic, îndată după finalizarea inventarierii acestora (art. 154 alin. 1 din lege).

În vederea obținerii unei valori cât mai mari din vânzare, lichidatorul judiciar va efectua toate demersurile pentru expunerea bunurilor ce urmează a fi vândute, inclusiv va lua măsuri în vederea asigurării publicității, pe cheltuiala debitorului.

Bunurile vor putea fi vândute individual sau în bloc, iar metoda de vânzare (licitație publică, negociere directă sau ambele) va fi aprobată de adunarea generală a creditorilor la propunerea lichidatorului judiciar și cu recomandarea comitetului creditorilor.

Vânzarea valorilor mobiliare (acțiuni, obligațiuni etc.) se va realiza în condițiile Legii nr.

297/2004 privind piața de capital.

Sursele obținute din vânzarea bunurilor ce formează averea debitorului vor fi depuse în contul special deschis în condițiile Legii nr. 85/2014, iar recipisele vor fi predate judecătorului-sindic (art. 120 din lege).

§ 3. Distribuirea sumelor realizate în urma lichidării

Potrivit art. 159 din Legea nr. 85/2014, fondurile obținute din vânzarea bunurilor și drepturilor din averea debitorului, grevate, în favoarea creditorului, de cauze de preferință, vor fi distribuite în următoarea ordine:

1. taxe, timbre și orice alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor respective, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea acestor bunuri, precum și cheltuielile avansate de creditor în cadrul procedurii de executare silită, creanțele furnizorilor de utilități născute ulterior deschiderii procedurii, în condițiile art. 77, remunerațiile datorate la data distribuirii persoanelor angajate în interesul comun al tuturor creditorilor, în condițiile art. 57 alin. (2), art. 61 și 63 din lege, care se vor suporta pro rata, în raport cu valoarea tuturor bunurilor din averea debitorului;

2. creanțele creditorilor beneficiari ai unei cauze de preferință născute în timpul procedurii de insolvență. Aceste creanțe cuprind capitalul, dobânzile, precum și alte accesorii, după caz;

3. creanțele creditorilor beneficiari ai unei cauze de preferință, cuprinzând tot capitalul, dobânzile, majorările și penalitățile de orice fel, inclusiv cheltuielile, precum și cele corespunzătoare art. 105 alin. (3) și art. 123 alin. (11) lit. a) din lege.

Dacă sumele arătate nu sunt suficiente pentru plata acestor creanțe, în întregime, pentru diferență creditorii vor avea creanțe chirografare și vor veni în concurs cu celelalte creanțe din această categorie. Însă, dacă după plata acestor sume rezultă o diferență în plus, aceasta va fi depusă în contul averii debitorului.

Creditorii cu creanțe beneficiare ale unei cauze de preferință au dreptul să participe la distribuirea de sume obținute din alte surse decât vânzarea bunului grevat de o cauză de preferință în favoarea sa. Sumele astfel obținute vor fi scăzute din ceea ce i se cuvine ca urmare a vânzării bunului afectat de garanție în favoarea sa.

Potrivit art. 161 din Legea nr. 85/2014, creanțele vor fi plătite, în cazul falimentului, în următoarea ordine:

1. taxele, timbrele sau orice alte cheltuieli aferente procedurii instituite prin prezentul titlu, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea bunurilor din averea debitorului, pentru continuarea activității, precum și pentru plata remunerațiilor persoanelor angajate potrivit prevederilor art. 57 alin. 2, art. 61, 63 și 73 din lege, sub rezerva celor prevăzute la art. 140 alin. 6 din lege;

2. creanțele provenind din finanțări acordate potrivit art. 87 alin. 4 din lege;

3. creanțele izvorâte din raporturi de muncă;

4. creanțele rezultând din continuarea activității debitorului după deschiderea procedurii, cele datorate cocontractanților potrivit prevederilor art. 123 alin. 4 și cele datorate terților dobânditori de bună-credință sau subdobânditorilor care restituie averii debitorului bunurile ori contravaloarea acestora potrivit prevederilor art. 120 alin. 2, respectiv ale art. 121 alin. 1 din lege;

5. creanțele bugetare;

6. creanțele reprezentând sumele datorate de către debitor unor terți, în baza unor obligații de întreținere, alocații pentru minori sau de plată a unor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;

7. creanțele reprezentând sumele stabilite de judecătorul-sindic pentru întreținerea debitorului și a familiei sale, dacă acesta este persoană fizică;

8. creanțele reprezentând credite bancare, cu cheltuielile și dobânzile aferente, cele rezultate din livrări de produse, prestări de servicii sau alte lucrări, din chirii, creanțele corespunzătoare art. 123 alin. 11 lit. b) din lege, inclusiv obligațiunile;

9. alte creanțe chirografare;

10. creanțele subordonate, în următoarea ordine de preferință:

a) creanțele născute în patrimoniul terților dobânditori de reacredință ai bunurilor debitorului în temeiul art. 120 alin. 2 din lege, cele cuvenite subdobânditorilor de rea-credință în condițiile art. 121 alin. 1 din lege, precum și creditele acordate persoanei juridice debitoare de către un asociat sau acționar deținând cel puțin 10% din capitalul social, respectiv din drepturile de vot în adunarea generală a asociaților ori, după caz, de către un membru al grupului de interes economic;

b) creanțele izvorând din acte cu titlu gratuit.

Potrivit legii, sumele obținute din lichidare vor fi distribuite creditorilor în funcție de rangul de prioritate, proporțional cu suma alocată pentru fiecare creanță în tabelul definitiv consolidat.

7. Închiderea procedurii

Procedura insolvenței se încheie în condițiile și în cazurile prevăzute de Legea nr. 85/2014, în următoarele situații:

1) în cazul în care averea debitorului nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru acoperirea cheltuielilor administrative ale procedurii și niciun creditor nu se oferă să avanseze sumele corespunzătoare (art. 174 alin. 1 din lege);

2) în cazul îndeplinirii obligațiilor de plată asumate prin planul confirmat, precum și în cazul plății creanțelor curente scadente (art. 175 alin. 1);

3) când judecătorul-sindic a aprobat raportul final, toate fondurile fiind distribuite, iar fondurile nereclamate au fost depuse la bancă (art. 175 alin. 2);

4) în lipsa înregistrării în termen a creanțelor, când procedura a fost deschisă din inițiativa debitorului (art. 177 alin. 1);

5) în cazul în care toți creditorii înscriși în tabelul definitiv al creanțelor primesc sumele ce li se datorează în perioada de observație sau renunță la judecată în perioada de observație (art. 178).

Închiderea procedurii insolvenței are ca efect:

1) descărcarea judecătorului-sindic, respectiv a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, precum și a persoanelor care i-au asistat, de îndatoririle și responsabilitățile ce le revin cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditorii, titularii dedrepturi de preferință, acționari sau asociați (art. 180 din lege);

2) descărcarea debitorului persoană fizică de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, sub rezerva de a nu fi găsit vinovat de bancrută frauduloasă sau de plăți ori transferuri frauduloase.

8. Raspunderea membrilor organelor de conducere

Răspunderea membrilor organelor de conducere și/sau de supraveghere ale debitorului – persoană juridică va fi antrenată, în condițiile art. 169–173 din Legea nr. 85/2014, dacă aceste persoane, prin faptele lor, au cauzat starea de insolvență a debitorului.

9. Infrațiuni si pedepse în legatura cu aplicarea procedurii insolvenței

Infrațiunile prevăzute în cap. V al Legii nr. 85/2006, săvârșite în cadrul procedurii insolvenței sau în legătură cu aceasta, erau bancruta simplă (art. 143 alin. 1) și bancruta frauduloasă (art. 143 alin. 2). În prezent, aceste infracțiuni sunt reglementate în Codul penal.

1) *Infrațiunea de bancrută simplă* (art. 240 N.C.pen.) constă în neintroducerea sau introducerea tardivă de către debitorul persoană fizică ori de către reprezentantul legal al persoanei juridice debitoare a cererii de deschidere a procedurii, într-un termen care depășește cu mai mult de

6 luni termenul prevăzut de lege de la apariția stării de insolvență; fapta se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 1 an sau cu amendă; acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;

2) *Infrațiunea de bancrută frauduloasă* (art. 241 N.C.pen.) este fapta persoanei care, în frauda creditorilor:

a) falsifică, sustrage sau distruge evidențele debitorului ori ascunde o parte din activul averii acestuia;
b) înfățișează datorii inexistente sau prezintă în registrele debitorului, în alt act sau în situația financiară sume nedatorate;

c) înstrăinează, în caz de insolvență a debitorului, o parte din active.

Săvârșirea acestei infrațiuni este sancționată cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, iar acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

3) *Infrațiunea de gestiune frauduloasă* săvârșită în condițiile art. 242 N.C. pen. se sancționează cu închisoare de la 1 an la 5 ani, când fapta este săvârșită de administratorul judiciar sau de lichidatorul averii debitorului, precum și de orice reprezentant ori prepus al acestuia.

Dacă fapta este săvârșită în condițiile art. 242 alin. 3 C. pen. se pedepsește cu închisoare de la 2 ani la 7 ani, atunci când subiectul activ este administratorul judiciar sau lichidatorul averii debitorului, precum și orice reprezentant ori prepus al acestuia.

Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Să ne reamintim

Potrivit Legii nr. 85/2014, procedura acordului de restructurare este „*procedura de prevenire a insolvenței prin care debitorul supune confirmării judecătorului-sindic un acord de restructurare negociat în prealabil cu creditorii ale căror creanțe sunt afectate și aprobat în condițiile prezentei legi, în baza căruia își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în perioada stabilită prin acordul de restructurare*” (art. 5 pct. 43¹ din lege).

Administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar care acționează cu bună-credință, în limitele atribuțiilor prevăzute de lege și a informațiilor disponibile, nu poate fi tras la răspundere pentru actele procesuale efectuate ori pentru conținutul înscrisurilor întocmite în cadrul procedurii. Buna-credință, potrivit dreptului comun, se prezumă.

14.3. Rezumat

Potrivit Legii nr. 85/2014, procedura acordului de restructurare este procedura de prevenire a insolvenței prin care debitorul supune confirmării judecătorului-sindic un acord de restructurare negociat în prealabil cu creditorii ale căror creanțe sunt afectate și aprobat în condițiile prezentei legi, în baza căruia își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în perioada stabilită prin acordul de restructurare.

Procedura concordatului preventiv este procedura judiciară de prevenire a insolvenței, a cărei deschidere suspendă executările silite în condițiile prezentei legi, iar debitorul își redresează activitatea și își achită total sau parțial creanțele afectate în baza unui plan de restructurare votat de creditorii ale căror creanțe sunt afectate și omologat de judecătorul-sindic.

Procedura generală reprezintă procedura legală prin care debitorul, care îndeplinește condițiile prevăzute, fără a le îndeplini simultan pe cele prevăzute de lege, intra, după perioada de observație,

succesiv, în procedura de reorganizare judiciară și în procedura falimentului său, separat, numai în reorganizare judiciară ori doar în procedura falimentului.

Procedura reorganizării judiciare este procedura care se aplică debitorului, persoana juridică, în vederea achitării datoriilor acestuia conform programului de plată a creanțelor, stabilit în planul de reorganizare. Acest plan poate să prevadă restructurarea operațională și /sau financiară a debitorului, restructurarea corporativă prin modificarea structurii capitalului social, restrângerea activității prin lichidarea unor bunuri din averea.

Potrivit legii, prin procedura falimentului se înțelege procedura de insolvență concursuală, colectivă și egalitară, care se aplică debitorului în vederea lichidării averii acestuia pentru acoperirea pasivului.

Perioada de observație este cuprinsă între data declansării procedurii și data confirmării planului de reorganizare, respectiv data intrării în faliment.

Procedura simplificată reprezintă procedura reglementată prin Legea nr. 85/2014, prin care debitorul care îndeplinește condițiile prevăzute de lege intră direct în procedura falimentului fie odată cu deschiderea procedurii insolvenței, fie după o perioadă de observație de maximum 20 de zile, perioada în care vor fi analizate elementele arătate în lege.

14.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Enumerați 3 atribuții ale administratorului concordatar.
2. În ce situații încetează procedura acordului de restructurare?

TEST

1. Insolvența reprezintă:
 - a) un dezechilibru patrimonial, situație în care valoarea pasivului este mai mare decât a activului
 - b) lipsa fondurilor banesti disponibile pentru plata datoriilor exigibile
 - c) caracterul disproporționat al creanțelor față de datorii.
2. Valoarea – prag a carei depășire îndreptățește creditorii să ceară deschiderea procedurii insolvenței este de:
 - a) 5.000 lei
 - b) 50.000 lei
 - c) 15.000 lei.
3. Cererile introductive pot fi formulate în procedura insolvenței de către:
 - a) debitor
 - b) creditor
 - c) salariați.
4. Ca urmare a deschiderii procedurii insolvenței, se produc următoarele efecte cu privire la patrimoniul debitorului:
 - a) suspendarea de la tranzacționare a acțiunilor societăților comerciale
 - b) interdicția operațiunilor comerciale noi
 - c) modificarea obiectului și a scopului societății.
5. Acțiunea în anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în fraudă drepturilor creditorilor poate fi intentată de următorii participanți la procedura insolvenței:
 - a) administratorul judiciar
 - b) lichidatorul judiciar
 - c) creditorul prejudiciat.
6. Planul de reorganizare poate fi propus de către:
 - a) debitor
 - b) administratorul special
 - c) asociați.
7. Termenul pentru îndeplinirea planului de reorganizare se calculează de la data confirmării planului și este de:
 - a) 3 ani
 - b) 5 ani
 - c) 7 ani.
8. Sunt sancționate cu nulitatea absolută următoarele acte efectuate între data confirmării planului de reorganizare și intrarea în faliment:
 - a) actele cu titlu oneros
 - b) actele cu titlu gratuit
 - c) toate actele juridice.
9. Procedura insolvenței se încheie într-unul din următoarele cazuri:
 - a) în cazul în care nu există bunuri suficiente pentru acoperirea cheltuielilor administrative ale procedurii
 - b) la cererea creditorilor
 - c) la cererea debitorului, când acesta a depus o garanție.
10. Falsificarea, distrugerea sau sustragerea evidențelor contabile ale debitorului constituie infracțiunea de:
 - a) fals material în înscrisuri
 - b) bancrută simplă

c) bancruta frauduloasa.

14.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 2*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
3. M. Nicolae, ”Unificarea dreptului obligațiilor civile și comerciale”, Ed. Universul Juridic, București, 2015
4. Vasile Nemes, Gabriela Fierbinteanu, „Dreptul contractelor civile si comerciale. Teorie, jurisprudenta, modele”, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
5. Radu Rizoiu, Codul insolvenței adnotat, Editia a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2022
6. Codul civil, Legea nr. 85/2014, legislație specială – la zi.

14.6. Tema de control:

Formulați cererea introductivă în cadrul procedurii falimentului în numele unui creditor.